

SEANCES DU MARDI 26 FEVRIER 1985
VERGADERINGEN VAN DINSDAG 26 FEBRUARI 1985ASSEMBLEE
PLENAIRE VERGADERINGSEANCE DE L'APRES-MIDI
NAMIDDAGVERGADERING

SOMMAIRE:

CONGES:

Page 1669.

HOMMAGE A LA MEMOIRE DE M. LOUIS MAJOR, MINISTRE D'ETAT:

Orateurs: M. le Président, M. Coens, ministre de l'Education nationale, p. 1669.

PROJETS DE LOI (Discussion):

Projet de loi concernant l'enseignement.

Orateurs: M. Coens, ministre de l'Education nationale, M. Bertouille, ministre de l'Education nationale, M. Seeuws, M. le Président, p. 1669.

Renvoi en commission, p. 1670.

Projet de loi contenant le budget du ministère des Finances de l'année budgétaire 1985.

Projet de loi ajustant le budget du ministère des Finances de l'année budgétaire 1984.

Discussion générale. — *Orateurs:* M. Vanhaverbeke, rapporteur, M. Grootjans, Vice-Premier ministre et ministre des Finances et des Classes moyennes, p. 1670. — MM. Deworme, De Smeyter, de Bruyne, Decléty, Vermeiren, Lagae, Debusséré, Luyten, M. Waltniel, secrétaire d'Etat à la Fonction publique, adjoint au ministre de l'Intérieur et de la Fonction publique, et secrétaire d'Etat aux Finances, adjoint au ministre des Finances et des Classes moyennes, p. 1673.

INHOUDSOPGAVE:

VERLOF:

Bladzijde 1669.

HULDE AAN DE NAGEDACHTENIS VAN DE HEER LOUIS MAJOR, MINISTER VAN STATE:

Sprekers: de Voorzitter, de heer Coens, minister van Onderwijs, blz. 1669.

ONTWERPEN VAN WET (Bespreking):

Ontwerp van wet betreffende het onderwijs.

Sprekers: de heer Coens, minister van Onderwijs, de heer Bertouille, minister van Onderwijs, de heer Seeuws, de Voorzitter, blz. 1669.

Terugzending naar de commissie, blz. 1670.

Ontwerp van wet houdende de begroting van het ministerie van Financiën voor het begrotingsjaar 1985.

Ontwerp van wet houdende aanpassing van de begroting van het ministerie van Financiën voor het begrotingsjaar 1984.

Algemene bespreking. — *Sprekers:* de heer Vanhaverbeke, rapporteur, de heer Grootjans, Vice-Eerste minister en minister van Financiën en Middenstand, p. 1670. — De heren Deworme, De Smeyter, de Bruyne, Decléty, Vermeiren, Lagae, Debusséré, Luyten, de heer Waltniel, staatssecretaris voor Openbaar Ambt, toegevoegd aan de minister van Binnenlandse Zaken en Openbaar Ambt, en staatssecretaris voor Financiën, toegevoegd aan de minister van Financiën en Middenstand, blz. 1673.

Projet de loi contenant le budget du ministère des Finances de l'année budgétaire 1985.

Discussion et vote des articles, p. 1691.

Projet de loi ajustant le budget du ministère des Finances de l'année budgétaire 1984.

Discussion et vote des articles, p. 1693.

ORDRE DES TRAVAUX:

Page 1673.

PROJETS DE LOI (Dépôt):

Page 1694.

Le gouvernement:

1. Projet de loi contenant le budget du ministère des Affaires étrangères, du Commerce extérieur et de la Coopération au Développement de l'année budgétaire 1985;
2. Projet de loi contenant le budget du ministère de la Région bruxelloise de l'année budgétaire 1985;
3. Projet de loi sur le prélèvement et la transplantation d'organes;
4. Projet de loi insérant un article *3bis* dans la loi du 8 juin 1972 organisant le travail portuaire et complétant l'article 4 de la même loi.

PROPOSITIONS DE LOI (Dépôt):

Page 1695.

M. J. Peetermans. — Proposition de loi rattachant la commune de Tervuren à l'arrondissement électoral de Bruxelles, au district et au canton électoraux de Saint-Josse-ten-Noode et à l'arrondissement administratif de Hal-Vilvorde, avec Vilvorde comme chef-lieu.

M. de Clippele. — Proposition de loi modifiant l'article 142 des lois coordonnées sur les sociétés commerciales.

M. Knuts. — Proposition de loi restituant à la commune de Herk-de-Stad le titre de ville.

M. Cooreman. — Proposition de loi relative à la prescription en matière de responsabilité professionnelle de l'avocat et de conservation des archives.

PROPOSITION DE LOI (Renvoi):

Page 1695.

Renvoi à la commission des Finances de la proposition de loi créant un Fonds de crédit au logement actuellement pendante aux commissions réunies des Finances et de l'Infrastructure.

INTERPELLATIONS (Demandes):

Page 1695.

M. Wyninckx au Premier ministre sur « la célébration, le 8 mai prochain, du 40e anniversaire de la libération de l'Europe et de la victoire des armées alliées sur l'Allemagne nazie ».

M. P. Peeters au Premier ministre sur « la dotation spéciale de l'Etat à la ville de Bruxelles et sa redistribution aux 18 autres communes de la Région bruxelloise ».

M. J. Peetermans au Vice-Premier ministre et ministre de l'Intérieur et de la Fonction publique sur « les atteintes portées à la Constitution et à la loi dans diverses communes voisines de Bruxelles-Capitale et dans les Fourons ».

Ontwerp van wet houdende de begroting van het ministerie van Financiën voor het begrotingsjaar 1985.

Beraadslaging en stemming over de artikelen, blz. 1691.

Ontwerp van wet houdende aanpassing van de begroting van het ministerie van Financiën voor het begrotingsjaar 1984.

Beraadslaging en stemming over de artikelen, blz. 1693.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN:

Bladzijde 1673.

ONTWERPEN VAN WET (Indiening):

Bladzijde 1694.

De regering:

1. Ontwerp van wet houdende de begroting van het ministerie van Buitenlandse Zaken, Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking voor het begrotingsjaar 1985;
2. Ontwerp van wet houdende de begroting van het ministerie van het Brusselse Gewest voor het begrotingsjaar 1985;
3. Ontwerp van wet betreffende het wegnemen en transplanteren van organen;
4. Ontwerp van wet tot invoeging van een artikel *3bis* in de wet van 8 juni 1972 betreffende de havenarbeid en tot aanvulling van artikel 4 van dezelfde wet.

VOORSTELLEN VAN WET (Indiening):

Bladzijde 1695.

De heer J. Peetermans. — Voorstel van wet tot indeling van de gemeente Tervuren bij het kiesarrondissement Brussel, bij het kiesdistrict en het kieskanton Sint-Joost-ten-Node en bij het administratief arrondissement Halle-Vilvorde met hoofdplaats Vilvorde.

De heer de Clippele. — Voorstel van wet houdende wijziging van artikel 142 van de gecoördineerde wetten op de handelsvennootschappen.

De heer Knuts. — Voorstel van wet waarbij aan de gemeente Herk-de-Stad opnieuw de titel van stad wordt verleend.

De heer Cooreman. — Voorstel van wet betreffende de verjaring van de beroepsaansprakelijkheid van de advocaat en de bewaring van het archief.

VOORSTEL VAN WET (Verwijzing):

Bladzijde 1695.

Verwijzing naar de commissie voor de Financiën van het voorstel van wet tot oprichting van een Fonds voor huisvestingskrediet, dat thans bij de verenigde commissies voor de Financiën en de Infrastructuur aanhangig is.

INTERPELLATIES (Verzoeken):

Bladzijde 1695.

De heer Wyninckx tot de Eerste minister over « de viering op 8 mei eerstkomende van de 40^e verjaardag van de bevrijding van Europa van het Nazi-Duitsland door de geallieerde strijdkrachten ».

De heer P. Peeters tot de Eerste minister over « de bijzondere rijksdotatie voor de stad Brussel en de herverdeling ervan onder de 18 andere gemeenten van het Brusselse Gewest ».

De heer J. Peetermans tot de Vice-Eerste minister en minister van Binnenlandse Zaken en Openbaar Ambt over « de schending van de Grondwet en van de wet in verscheidene gemeenten rond Brussel-Hoofdstad en in Voeren ».

PRESIDENCE DE M. LEEMANS, PRESIDENT
VOORZITTERSCHAP VAN DE HEER LEEMANS, VOORZITTER

M. Coen, secrétaire, prend place au bureau.
De heer Coen, secretaris, neemt plaats aan het bureau.

Le procès-verbal de la dernière séance est déposé sur le bureau.
De notulen van de jongste vergadering worden ter tafel gelegd.

La séance est ouverte à 14 h 05 m.
De vergadering wordt geopend te 14 u. 05 m.

CONGES — VERLOF

Mme Herman-Michielsens, pour raison de santé; M. Wintgens, pour d'autres devoirs, demandent d'excuser leur absence à la réunion de cet après-midi.

Afwezig met bericht van verhindering: mevrouw Herman-Michielsens, om gezondheidsredenen; de heer Wintgens, wegens andere plichten.

— Pris pour information.

Voor kennisgeving.

HULDE TER NAGEDACHTENIS AAN DE HEER MAJOR, MINISTER VAN STAAT

HOMMAGE A LA MEMOIRE DE M. MAJOR, MINISTRE D'ETAT

De Voorzitter staat op en richt zich in volgende bewoordingen tot de staande vergadering:

Dames en heren, vorige zaterdag is minister van Staat Louis Major ten grave gedragen.

Tallozen hebben hem een laatste groet willen brengen, tallozen zullen zijn heengaan blijven betreuen.

Louis Major was een markante persoonlijkheid, een taai strijder, een fel en hevig man, zowel in uiterlijk voorkomen als in wezen en in woord en daad, hij die gans zijn leven het harde gevecht heeft gevoerd voor zijn opvattingen, voor sociale rechtvaardigheid en voor gelijkheid van kansen. Maar hij was ook de pragmaticus, de geboren verzoener die tegenstellingen wist te overbruggen, andersdenkenden tot vrienden te maken.

Hij is altijd een man van zijn woord geweest, een onstuimig medestander, een loyaal tegenstander.

Onder de ruwe bast klopte een gouden hart.

Deze gevoelsmens wist met een spetterende woordenvloed, in zijn eigen typische taal, steeds weer zijn toehoorders te beroeren en met een ontwapenende oprechtheid en eerlijkheid velen voor zijn standpunten te winnen.

In een arm Oostends vissersgezin geboren, werd de jonge Major vroeg kostwinner door de voortijdige dood van zijn vader. Door zijn harde jeugdijaren gestaald, werkte hij zich op door zelfstudie en onverdroten actie in de socialistische geleerden.

Deze verbeterde wroeter kreeg op nog jonge leeftijd belangrijke verantwoordelijkheden, eerst in de Westvlaamse afdeling van de Transportarbeidersbond, later in de woelige Havenarbeidersbond van Antwerpen, die hij met vaste hand, tegenover vriend en tegenstander, wist te leiden.

Tijdens de bezetting legde hij in het geheim en samen met christendemocratische vakbondsleiders en werkgevers de grondslagen van de sedertdien zo vanzelfsprekend geworden sociale zekerheid.

Als algemeen secretaris van het ABVV van 1952 tot 1968, was het hem gegund vele tegenstellingen te verzoenen en ook een opblaziende Vlaams-Waalse tweespalt in bedwang te houden.

Hij was één van de architecten der naoorlogse overlegeconomie in België mede in samenwerking met de werkgeversorganisatie en de christelijke vakbonden, die hij niet zozeer als mededingers dan wel als bondgenoten in een zelfde strijd beschouwde.

Hij was ook vele jaren, van 1946 tot 1974, volksvertegenwoordiger en werd minister van Arbeid en Tewerkstelling onder twee regeringen. Zijn grote verwezenlijkingen als bewindsman zijn ongetwijfeld de wet op de vergoeding van de arbeidsongevallen en die op de inrichting van de arbeidsrechtbanken.

Zijn latere benoeming tot minister van Staat was geen louter eerbetoon, maar de bekroning van een rijk leven ten dienste van de arbeidersklasse en van de ganse gemeenschap. Hij heeft mensen moed gegeven, kansen voor allen verruimd en een onmeetbare stoot gegeven voor sociale vooruitgang en lotsverbetering.

Het is aan de nagedachtenis van deze man, van de bezielende volkstriebun die geen dubbelhartigheid kende en altijd het beste van zichzelf heeft gegeven voor het algemeen welzijn, dat de Senaat heden hulde brengt.

Namens u allen heeft uw voorzitter het rouwbeklag van onze vergadering betuigd aan zijn weduwe en aan zijn nabestaanden.

De Voorzitter. — Het woord is aan minister Coens.

De heer Coens, minister van Onderwijs. — Mijnheer de Voorzitter, namens de regeringen sluiten wij ons aan bij de hulde die u bracht aan wijlen de minister van Staat Louis Major. Hij was inderdaad een groot staatsman, door vriend en tegenstrever erkend als iemand die enorm heeft bijgedragen tot de welvaart in ons land.

ONTWERP VAN WET BETREFFENDE HET ONDERWIJS

Terugzending naar de commissie

PROJET DE LOI CONCERNANT L'ENSEIGNEMENT

Renvoi en commission

De Voorzitter. — Aan de orde is de bespreking van het ontwerp van wet betreffende het onderwijs.

Nous abordons l'examen du projet de loi concernant l'enseignement. Het woord is aan minister Coens.

De heer Coens, minister van Onderwijs. — Mijnheer de Voorzitter, de regering verzoekt de Senaat het ontwerp van wet betreffende het onderwijs terug te zenden naar de commissie voor het Onderwijs en de Wetenschap, niet omdat de bespreking in de commissie niet goed zou zijn geweest — integendeel, de debatten waren grondig en opbouwend zowel van de kant van de oppositie als van die van de meerderheid —, maar omdat er twee nieuwe feiten zijn die ons nopen tot een nieuw onderzoek en tot beperkte amendering van het ontwerp.

Ten eerste, is er het arrest-Gravier van het Europese Hof van Luxemburg dat ontegensprekelijk verband houdt met de hoofdstukken 3 en 7 van het ontwerp. Hierover zal collega Bertouille nader uitweiden. Het gaat over de inschrijvingsgelden voor buitenlandse studenten en de consequenties daarvan op onze wetgeving.

Ten tweede, is er de budgetcontrole die nu plaatsgrijpt. Hieruit blijkt dat wij de uitgaven wat betreft onderwijs in beide departementen onder controle hebben. Toch verwachten wij op basis van de uitgaven van december 1984 en januari 1985 een beperkte overschrijding voor de beide departementen samen van 2 miljard. Op het totale bedrag van 270 miljard betekent dit 0,74 pct. Achter deze cijfers schuilen echter nog een aantal onzekerheden en vraagtekens waardoor het resultaat zelfs nog beter kan zijn. Het onderzoek daarover gaat verder.

De regering wil echter gewapend zijn om zo nodig op soepele wijze maatregelen te kunnen treffen die oordeelkundig enkele duidelijk omliggende misbruiken uitschakelen. Hiertoe zal de regering een kleine toevoeging bij de onderwijswet voorstellen.

Dit betekent ook dat de regering van oordeel is dat massale en onselectieve maatregelen in het onderwijs niet meer mogelijk zijn. Het is wel juist dat wij nog steeds de hoogste onderwijsuitgaven van Europa hebben, maar investeren in vorming van jonge mensen blijft voor ons een topprioriteit, ook en vooral in crisistijd. Daarenboven bestaat het Onderwijsbudget voor 88 procent uit tewerkstelling, hetzij rechtstreeks, hetzij onrechtstreeks. Eén miljard besparingen in onderwijs betekent 1 350 jonge werklozen.

Ik kan u allen geruststellen. Er kan geen sprake van zijn duizenden jonge leerkrachten naar de stempelokalen te sturen, zelfs niet om hierdoor een, overigens beperkte, belastingverlaging mogelijk te maken. Zoals u allen vind ik de fiscale druk in ons land te hoog, maar een beperkt belastingvoordeel kan mijns inziens niet worden betaald door jarenlange werkloosheid en een uitzichtloze toekomst voor duizenden jonge leerkrachten.

Beheersing van de uitgaven: ja, ook in onderwijs — ik heb dit gedaan —; een sociale operatie tegen onze jongeren: neen; daartoe ben ik niet bereid.

Ik meen dat ik de Senaat dit moest mededelen, wat ik overigens meer in detail in de commissie zal doen waar wij een en ander grondig kunnen bespreken eer wij de Senaat de laatste onderwijswet van deze regering ter goedkeuring voorleggen. (*Applaus op de banken van de meerderheid.*)

M. le Président. — La parole est à M. Bertouille, ministre.

M. Bertouille, ministre de l'Education nationale. — Monsieur le Président, je confirme la position exprimée par mon collègue.

Il s'agit de déposer en commission des amendements qui complèteraient le chapitre relatif au minerval en tenant compte de l'arrêt Gravier rendu le 13 février dernier et d'introduire à l'article 64 un amendement qui nous permettrait d'intervenir avec plus de souplesse de façon à pouvoir atteindre les objectifs budgétaires que le gouvernement s'est assignés.

M. le Président. — Monsieur Degroeve, souhaitez-vous intervenir?

M. Degroeve. — Je m'incline devant l'autorité incontestable des ministres qui demandent le renvoi en commission, monsieur le Président.

De heer Seeuws. — Mijnheer de Voorzitter, wij hadden dit in verband met het inschrijvingsgeld wel enigszins verwacht. Ik vraag de regering alleen maar dat ze ons niet tijdens de vergadering van de commissie met haar amendementen verrast, maar dat ze ook de oppositie de tijd laat voor grondig onderzoek. Dit is een belangrijk probleem en ook wij waren van zins amendementen in te dienen.

Over de politieke verklaring van de minister van Onderwijs spreek ik mij nu niet uit. Wij zullen de tijd hebben om daarop terug te komen.

De Voorzitter. — Ik meen te weten dat de ministers ertoe bereid zijn reeds deze namiddag de nodige informatie te geven in de commissie, zonder dat daarover verder wordt discussieerd. Dit punt kan dan eventueel als eerste worden ingeschreven op de agenda van de commissievergadering die donderdag is gepland. Ik meen dat dit de vraag van de heer Seeuws tegemoet komt.

Mag ik aannemen dat de commissie voor het Onderwijs en voor de Wetenschap nog hedennamiddag in vergadering bijeenkomt, enkel om de nodige informatie te krijgen van de ministers? Het spreekt vanzelf dat de commissie zelf haar werkzaamheden regelt, in onderling overleg met de betrokken ministers.

De voorzitter van de commissie is niet aanwezig, maar de ondervoorzitters wel.

Het woord is aan de heer Windels.

De heer Windels. — De twee ondervoorzitters zijn aanwezig, mijnheer de Voorzitter.

Kan de commissie nu onmiddellijk bijeenkomen?

De Voorzitter. — Het woord is aan minister Coens.

De heer Coens, minister van Onderwijs. — Mijnheer de Voorzitter, wij zijn uiteraard ter beschikking van de Senaat en meer in het bijzonder van de Senaatscommissie.

Wij moeten nog wel naar de Kamercommissie voor de voortzetting van de bespreking van een ander onderwerp. Wij zijn echter met zijn tweeën om het werk te verdelen en om de documenten door te geven waarover wij nu reeds beschikken. Ik word om 2 u. 30 in de Kamercommissie verwacht.

Het voorstel houdt in dat wij nu niet de discussie voeren, maar dat enkel de documenten ter beschikking worden gesteld, zodat wij donderdag uitvoerig op de problemen kunnen ingaan.

De Voorzitter. — De regering zou dus vandaag om 15 uur de aanvullende informatie ter beschikking van de commissie stellen die er aanstaande donderdag zou over beraadslagen.

Is de Senaat het hiermee eens?

Le Sénat est-il d'accord? (*Assentiment.*)

Dan is tot terugzending naar de commissie besloten.

Le renvoi en commission est donc décidé.

ONTWERP VAN WET HOUDENDE DE BEGROTING VAN HET MINISTERIE VAN FINANCIËN VOOR HET BEGROTINGSJAAR 1985

ONTWERP VAN WET HOUDENDE AANPASSING VAN DE BEGROTING VAN HET MINISTERIE VAN FINANCIËN VOOR HET BEGROTINGSJAAR 1984

Algemene beraadslaging

PROJET DE LOI CONTENANT LE BUDGET DU MINISTÈRE DES FINANCES DE L'ANNEE BUDGETAIRE 1985

PROJET DE LOI AJUSTANT LE BUDGET DU MINISTÈRE DES FINANCES DE L'ANNEE BUDGETAIRE 1984

Discussion générale

De Voorzitter. — Aan de orde is de bespreking van de ontwerpen van wet betreffende de begroting van het ministerie van Financiën.

Nous abordons l'examen des projets de loi relatifs au budget du ministère des Finances.

De algemene beraadslaging is geopend.

La discussion générale est ouverte.

Het woord is aan de rapporteur.

De heer Vanhaverbeke, rapporteur. — Mijnheer de Voorzitter, ruim drie maanden geleden hebben de minister van Financiën en de minister van Begroting dit ontwerp van wet klaargemaakt.

De Senaatcommissie van Financiën, waar de eerste bespreking werd aangevat, heeft aan dit ontwerp drie vergaderingen gewijd. De behandeling gebeurde zeer methodisch met een afzonderlijke vergadering voor vraagstelling en antwoord. De verslaggeving werd hierdoor aanzienlijk vereenvoudigd. Hierdoor werd het tevens mogelijk door de vraag-en-antwoordvorm een duidelijk opgesplitste themabespreking te hebben.

Het ontwerp heeft tot doel 52 miljard werkingsmiddelen ter beschikking te stellen. Dit wekelijkse miljard dient voor bijna 70 pct. om de administratie toe te laten haar taak te vervullen. De eerste opdracht is, met 33 000 personeelsleden gespreid over het gehele land, de fiscale taxatie en inning te regelen. Prestatie die voor het voorbije jaar ruim 1 300 miljard vertegenwoordigde. Maar de daartoe ingezette 36 miljard zijn tevens de werkmiddelen voor het coördineren van de begrotingswerkzaamheden, het beheer van de Schatkist en de staatsschuld met daar bovenop het beheer van een half miljoen pensioendossiers.

Naast die 36 miljard zijn er de volgende grote posten:

— 7,2 miljard bestemd voor het inlossen van verplichtingen wegens internationale akkoorden;

— 1,9 miljard voor participatie vanwege de Belgische Staat in het maatschappelijk fonds van sommige instellingen;

— 3,4 miljard voor een interdepartementale provisie voor geïndexeerde uitgaven boven de 5,5 pct. verrekende stijging;

— 3,7 miljard voor vermogensoverdrachten naar de Nationale Kas voor rampenschade en de Nationale Delcredere dienst of als transfer naar het Fonds voor economische expansie en regionale reconversie. Deze totale som van 52 miljard is op te delen in 75 pct. lopende uitgaven en 25 pct. kapitaaluitgaven.

De met 1984 vergelijkbare lopende uitgaven stijgen met 3,43 pct. De kredieten voor lonen en sociale lasten stijgen ten opzichte van de voorstellen 1984 met 2,7 pct. en bereiken 28,532 miljoen frank. Wat betreft het personeelsbeleid, werd enerzijds, de zorg benadrukt opdat het personeel met een jaarlijkse afvloeiing van 900 personen tijdig zou op capaciteit worden gehouden en anderzijds, werd aangedrongen opdat de uitrusting en de scholing op voldoende niveau zouden blijven. In contact met de burger werd de onthaalfunctie benadrukt, in contact met het bedrijfsleven werd aandacht gevraagd om qua scholingspeil en outillering niet de mindere te worden. Onderlinge soepele coördinatie verhoogt de efficiënte werking en de nuttige samenwerking van de diensten.

Het personeel is gehuisvest in 1 200 onderscheiden gebouwen. Dit brengt heel wat onkosten met zich mee. Verschillende vragen peilden naar het beleid, de besparings- en rationalisatiemogelijkheden ter zake.

En oud zeer blijkt te zijn het gebrek aan stabiliteit van het personeels-effectief en het contact met de belastingplichtige vanwege de buitendiensten in Brussel-Hoofdstad. De vraag wordt gesteld om de gemeenten in te schakelen ten einde een juist en constant bijgehouden inwonersbestand op te maken.

Het opschuiven van de herschatting van de kadastrale inkomens heeft voor- en nadelen. De minister bevestigt de vroegere beloften om tussentijdse herzieningen vlotter mogelijk te maken.

Bij de bespreking van de evolutie der fiscale ontvangsten valt te noteren dat voor 1984 op het jaareinde 34 miljard directe belastingen achterstallig waren wegens bezwaren en 21 miljard wegens faillissementen, concordaten en vereffeningen. Deze cijfers stijgen ieder jaar. Daartegenover bedraagt de achterstallige bedrijfsvoorheffing voor 1984 8,5 miljard, hetgeen duidelijk een vermindering betekent. De vereenvoudiging van de douaneformaliteiten wordt van groot belang geacht. De moeizame vooruitgang ter zake wordt daarom sterk geapprecieerd.

Over het effect van de fiscale stimulansen en over de druk van de fiscaliteit en de parafiscaliteit werden heel wat gegevens ter beschikking gesteld. De rijksschuld beliep eind 1984 ongeveer 4 265 miljard frank, waarvan 1 018 miljard in vreemde valuta. Deze schuld in vreemde valuta bereikt dus ongeveer 23 pct. van het BNP. De voorwaarden waarin het land verder geld kan opnemen, worden als zeer goed gekwalificeerd.

De Nationale Delcredere dienst moet in belangrijke mate en met stijgende bedragen tussenbeide komen. De schadevergoedingen overtreffen elk jaar het bedrag van de geïnde premies. Het toenemend belang

van leningen van Staat tot Staat wordt onderstreept. Het Fonds voor economische expansie heeft sedert zijn ontstaan tot einde 1984 zowat 200 miljard krediet gewaarborgd. Einde 1983 was er 93 miljard uitstaande garantie. De risicoraming varieert bij de huidige situatie tot in de veronderstelling van een verslechterende toestand van 10 tot 20 pct.

De Nationale Loterij plant een winst van 6 miljard voor 1985. De toewijzing van de winstverdeling wordt in het verslag besproken. Het bedrag van de dotaties aan gemeenschappen en gewesten wordt voor 1985 geraamd op bijna 120 miljard.

De aanpassing van de begroting 1984 slaat op een vraag tot bijkredieten voor 8,420 miljard en 952 miljoen kredietvermindering. Het gaat om een interdepartementale indexprovisie ten belope van 1,677 miljard frank, 594 miljoen voor het Fonds voor economische expansie en regionale reconversie, 5 705 miljoen voor de Belgische inschrijving op het IMF, 140 miljoen voor de Belgische inschrijving op het kapitaal van de Internationale Bank voor wederopbouw en ontwikkeling.

De aanpassing van de eigen werkingskredieten, 952 in min, 341 in meer, heeft geen vragen noch bespreking uitgelokt.

Ik wil tenslotte de Vice-Eerste minister danken voor zijn gegevens, die het ons mogelijk hebben gemaakt een bijlage aan het verslag toe te voegen, zodat wij de Senaat beter konden documenteren.

Het ontwerp werd met twaalf stemmen tegen drie aangenomen. *(Applaus op de banken van de meerderheid.)*

De Voorzitter. — Het woord is aan Vice-Eerste minister Grootjans.

De heer Grootjans, Vice-Eerste minister en minister van Financiën en Middenstand. — Mijnheer de Voorzitter, het zij mij toegestaan eerst en vooral de voorzitter en de leden van de Senaatcommissie voor de Financiën te danken voor de opbouwende wijze waarop ze de begroting hebben onderzocht.

Het is u bekend dat voor het begrotingsjaar 1985 de begroting van het departement van Financiën in 52 miljard frank kredieten voorziet. Deze kredieten kunnen worden opgesplitst in 39,1 miljard voor de lopende uitgaven en 12,9 miljard voor de kapitaaluitgaven.

Zoals u weet behelzen de 39,1 miljard lopende uitgaven essentieel de werkingskosten van de verschillende administraties van mijn departement.

In het uitstekend verslag van senator Vanhaverbeke waarmee ik hem wens te feliciteren, vindt u desbetreffend de essentiële budgettaire en technische gegevens, waaraan ik niet veel kan toevoegen.

Vermits ik niet in herhaling wil vervallen, neem ik mij dan ook voor, met uw goedkeuring, slechts een korte tijd te besteden aan de lopende uitgaven van het departement en meer in het bijzonder uit te weiden over een aspect van mijn begroting dat gewoonlijk minder aan bod komt, namelijk de kapitaaluitgaven of de kredieten die in titel II ingeschreven zijn en die dienen voor de financiering van de verschillende interventievormen van de openbare ontwikkelingshulp.

Vooraleer dit interessant thema aan te snijden, ga ik toch nog even in op enkele rubrieken van de lopende uitgaven.

Les dépenses de personnel concernent un effectif de 32 787 agents — en unités budgétaires, situation fin 1984 — sur un total de 33 618 emplois à occuper. La tâche la plus importante de mon département est évidemment l'établissement et la perception de l'impôt. Il n'est donc pas étonnant que plus de 90 p.c. des membres du personnel s'en occupent et doivent recueillir 1 335,3 milliards de recettes fiscales courantes pour 1985, comme prévu au budget des Voies et Moyens.

Je signale entre parenthèses que les 39,1 milliards de francs de dépenses courantes de mon département peuvent grosso modo être considérés comme les frais de perception des impôts, mais ne représentent que 2,9 p.c. des recettes fiscales.

Les missions et travaux des cinq administrations fiscales, à savoir: Contributions directes; TVA, Enregistrement et Domaines; Douanes et Accises; Cadastre et Inspection spéciale des impôts, ont connu une grande extension ces dernières années, essentiellement à cause de la complexité accrue de la législation; des tâches nouvelles dont le département est chargé; de la réduction de la durée hebdomadaire du travail, qui est passée de 42 heures 30 en 1971 à 38 heures actuellement.

Il va de soi que je ne néglige nullement l'importance des services non fiscaux qui, à leur tour, gèrent des secteurs fournissant une contribution essentielle au bon fonctionnement de l'Etat et dont les activités ont connu une extension considérable au cours de ces dernières années. Il

s'agit des diverses administrations de la trésorerie, du budget et du contrôle des dépenses et des pensions.

Il est évident que pour pouvoir mener à bien ses missions lourdes et complexes, le personnel doit disposer des moyens nécessaires.

J'attire d'abord votre attention sur le fait que les dépenses liées au fonctionnement des services passent de 6 621,4 à 6 754,6 millions, n'enregistrant ainsi par rapport à 1984 ajusté qu'une progression de 2 p.c. et ce malgré les frais inhérents à l'occupation de la tour de la Cité administrative de l'Etat à Bruxelles.

C'est principalement le résultat du renforcement continu des mesures d'économie prises depuis plusieurs années déjà.

Je tiens à souligner que la concentration dans un site unique, à savoir la tour de la Cité administrative de l'Etat à Bruxelles, d'une part, des services centraux des administrations fiscales et de leurs centres de traitement de l'information et, d'autre part, du service d'études et de documentation et de la bibliothèque centrale, est de nature à améliorer la collaboration entre les services concernés et à entraîner une efficacité accrue.

Un poste important concerne par ailleurs les dépenses en matière d'informatique et de bureautique, qui s'élèvent globalement à 652,2 millions de francs. Cela signifie une augmentation de 82,2 millions par rapport à l'année budgétaire 1984. Cette augmentation s'explique par l'extension systématique de l'équipement d'automatisation et le développement des systèmes d'information pour les administrations.

L'objectif est d'aboutir par la voie de l'informatique et de la bureautique à une rationalisation continue du département. En même temps, le personnel doit être formé convenablement pour que les nouveaux instruments de travail puissent avoir un rendement maximal.

C'est dans ce but qu'un crédit de 16,1 millions de francs a été prévu afin d'améliorer l'instruction et la formation du personnel.

Pour les années à venir, l'accent sera également mis sur l'informatisation des services locaux et sur la convergence des applications, afin d'obtenir un échange plus rapide et plus rationnel des informations détenues par les différents services. C'est d'ailleurs dans cette optique qu'il faut voir l'étude relative à l'intégration fonctionnelle des administrations fiscales.

Voilà ce que je tenais à vous dire pour les dépenses courantes. Comme je viens de le signaler, je vous entretiendrai plus longuement au sujet du titre II du budget.

De niet-gesplitste kredieten, uitgetrokken op titel II van de begroting 1985, belopen 12 297,2 miljoen. Bovendien bevat dit ontwerp kredieten gesplitst in vastleggingskredieten voor 57,5 miljoen en in ordonanceringskredieten voor 657,5 miljoen.

Een groot deel van deze kredieten zijn bestemd voor de openbare ontwikkelingshulp, te weten 6 781,9 miljoen.

De bedragen betreffende de openbare ontwikkelingshulp die door de minister van Financiën worden beheerd, vertegenwoordigen ongeveer 27 pct. van de kredieten die België jaarlijks voor de ontwikkelingslanden uittrekt.

Dit percentage, 27 pct., is het tweede belangrijkste na de kredieten uitgetrokken op de begroting van Ontwikkelingssamenwerking. Het dekt essentieel het financieel luik van de openbare ontwikkelingshulp van België, in tegenstelling tot de technische bijstand, waarvoor de staatssecretaris voor Ontwikkelingssamenwerking bevoegd is.

In de begrotingskredieten van mijn departement kan een eerste groot onderscheid gemaakt worden tussen de kredieten voor de bilaterale bijstand en de kredieten bestemd voor de hulpverlening op multilateraal vlak, waarbij deze laatste meer dan 60 pct., om precies te zijn 63,2 pct., vertegenwoordigen voor het jaar 1984.

De leningen aan vreemde Staten vormen een belangrijk instrument van onze politiek van financiële bijstand aan de derde-wereldlanden.

De memorie van toelichting van de wet van 3 juni 1964 houdende instelling van het mechanisme waarbij de leningen van Staat tot Staat werden tot stand gebracht omschreef de doelstelling als volgt: «In uitzonderlijke gevallen kan het gebeuren dat kredieten ten voordele van het buitenland een duidelijk politiek karakter of het karakter van louter financiële bijstand aannemen: hetgeen de medewerking van de gebruikelijke financieringsorganismen moeilijk zou maken. Dit zou bijvoorbeeld het geval zijn als het commercieel of financieel belang van de verrichting niet zou opwegen tegen het door de exporteur of de bankier gedragen gedeelte der risico's. De regering zou het ook opportuun kunnen achten een lening of een krediet toe te staan aan een vreemd land of organisme,

tegen voordeliger interestvoorwaarden dan degene die op de kapitaalmarkt gelden.»

Dit bijstandsaspect werd nog beklemtoond door de wet van 10 augustus 1981 betreffende de oprichting van een «Fonds voor leningen aan vreemde Staten» waarin expliciet wordt verwezen naar de Belgische realisaties inzake ontwikkelingssamenwerking.

Het «Fonds voor leningen aan vreemde Staten» werd operationeel op 1 maart 1983. In hoofdzaak wordt dit Fonds gefinancierd door een begrotingsdotatie van 2 500 miljoen ingeschreven op artikel 83.02 van de begroting van het ministerie van Financiën, en ook door de terugbetalingen van vroegere leningen.

Daar de leningen voor hun quasi-totaliteit voor de aankoop van goederen en diensten in België worden toegekend vormt dit instrument eveneens een financiële steun voor de uitvoersector, en inzonderheid voor die van de uitrustingsgoederen.

De Belgische ondernemingen kunnen aldus het hoofd bieden aan hun concurrenten op het stuk van de financieringsvoorwaarden. De mogelijkheid om een overheidslening op zeer gunstige voorwaarden toe te kennen vormt dikwijls een beslissend element, daar aldus voor de landen, die deze leningen genieten, een uitvoer van deviezen in de opstartingsfase van het project wordt vermeden, dank zij de financiering van de contractuele voorschotten.

De voorwaarden waartegen de leningen van Staat tot Staat, sedert enige jaren, worden toegekend zijn ongetwijfeld zeer gunstig. Ze hebben een looptijd van dertig jaar, ze zijn terugbetaalbaar in twintig gelijke annuïteiten na een moratorium van tien jaar en de toegepaste rentevoet bedraagt slechts 2 pct. per jaar voor de landen met een BNP boven de 805 dollar per inwoner, cijfer voor 1982. Hij valt zelfs weg voor de andere landen.

Op 31 december 1984 hadden, sedert de inwerkingtreding van dit financieringsinstrument, 38 landen leningen gekregen voor een totaal bedrag van 27,3 miljard, waarvan 25,7 miljard bestemd werd voor aankopen in België. Het saldo heeft de vorm gekregen van zuiver financiële leningen, die toegekend werden voor de herfinanciering, op de vervaldagen, van vorige leningen, in het kader van multilaterale operaties ter verlichting van de buitenlandse schuld van de betrokken landen; zoals dit het geval was voor India, 1 248 miljoen of voor Turkije, 232 miljoen. De landen die op dezelfde datum vooral leningen van Staat tot Staat genoten hadden, waren in dalende volgorde: India met 4 760 miljoen, Indonesië met 4 030 miljoen, Turkije met 3 049 miljoen en Zaïre met 2 650 miljoen.

Deze cijfers bewijzen dat het economisch belang van de leningen van Staat tot Staat niet kan worden geloofchend. Vooral in de laatste jaren maakten zij geheel of gedeeltelijk de financiering mogelijk van uitrustingsgoederen en soms van «sleutel-op-deur»-fabrieken. De meest uiteenlopende economische sectoren plukten daar de vruchten van zoals de scheepsbouw, in het kader van projecten met Bangladesh, Indonesië, Tanzania. Of de sector van de telecommunicatie in Turkije, China, India, Zaïre. Of de metaalverwerkende nijverheid in vrijwel al de begunstigde landen en inzonderheid in Peru en Bolivia. Of nog de bouwsector in Egypte, de Ivoorkust. Of tenslotte, de sector van de constructie van vervoermiddelen in de Filipijnen en in Marokko.

Om het hoofdstuk leningen van Staat tot Staat af te ronden wil ik er nog op wijzen dat met de Wereldbank een cofinancieringsakkoord werd bereikt op 15 september 1982. Volgens het akkoord kunnen de leningen van Staat tot Staat, parallel met de bijdragen van deze instelling, worden gebruikt in het kader van door haar geëvalueerde ontwikkelingsprojecten in een bepaald aantal landen.

Tot op heden werd, wat betreft de leningen van Staat tot Staat, een cofinancieringsoperatie gerealiseerd met Zaïre en thans zijn onderhandelingen aan de gang voor operaties in andere landen als Pakistan, Nepal, Rwanda, Zambia.

Een interdepartementale groep met vertegenwoordigers van de diensten van de verschillende departementen en organen, die bij dit cofinancieringsakkoord zijn betrokken, blijven met het oog op de inwerkingtreding van dit akkoord in contact met de Wereldbank, door bemiddeling van de Belgische administrateur bij de Bank te Washington.

J'en viens maintenant au deuxième volet de l'assistance financière au développement figurant au budget des Finances. Il concerne les souscriptions au capital des banques de développement et les contributions aux fonds spéciaux dont la Belgique est membre.

Ces institutions ont toutes été créées après la deuxième guerre mondiale; la plus ancienne, mais aussi la plus importante, est la Banque

mondiale qui a servi de modèle aux banques régionales de développement.

Du point de vue de leur structure, elles comprennent toutes un conseil des gouverneurs où tous les pays membres sont représentés, le plus souvent par leur ministre des Finances ou par le gouverneur de leur Banque centrale.

Elles comprennent aussi un conseil d'administration à composition limitée qui est chargé de la gestion courante, dans le cadre des grandes orientations politiques qui sont définies par le conseil des gouverneurs. Un président et une équipe de collaborateurs complètent la structure administrative de chacune de ces institutions.

Leur objectif commun est d'apporter du financement à leurs pays membres défavorisés pour permettre la réalisation de projets de développement qui contribuent à leur croissance économique et à l'amélioration des conditions de vie de leurs populations.

Cependant, les institutions multilatérales de développement sont plus que de simples apporteurs de capitaux.

Chaque projet comprend différentes phases, entre autres: l'identification du projet, la préparation, l'analyse de ses composantes, la négociation avec les autorités du pays bénéficiaire, l'approbation par le conseil d'administration, la mise en œuvre et enfin, la supervision ainsi que l'évaluation *ex post*, lorsque le projet est réalisé et en mesure de fonctionner.

Il existe donc une possibilité sérieuse pour que les projets en faveur desquels elles interviennent soient rentables et profitent aux populations locales.

Leurs projets sont aussi réalisés au moindre coût pour le pays bénéficiaire puisque, sauf exceptions, les biens pour la réalisation des projets sont acquis par la procédure de l'appel d'offre international auprès des entreprises des pays membres desdites institutions.

Les principales banques multilatérales de développement avec lesquelles notre pays collabore sont, comme vous savez, le groupe de la Banque mondiale, à savoir la Banque proprement dite et l'Association internationale de développement, mieux connue sous son sigle anglais de Ida, la Banque et le Fonds asiatique de développement, la Banque et le Fonds africain de développement ainsi que la Banque interaméricaine de développement et son Fonds des opérations spéciales.

De voornaamste rol van deze instellingen is die van financieringsorganen. Ze vormen ook een forum voor overleg, tussen de landen die geld lenen en de ontwikkelingslanden, omtrent alle problemen die de geldtransfers betreffen.

Ze mogen ook met de landen die leningen opnemen een dialoog op gang brengen over de grote macro-economische opties en de diverse beleidsopties, die dienen genomen te worden om de onevenwichten en de distorsies, die zo dikwijls hun economieën treffen, te kunnen wegwerken.

Dit niet-financieel aspect van hun activiteit is vooral het domein van de Wereldbank, die omwille van de enge binding met het Internationaal Monetair Fonds bij machte is om aan de ontwikkelingslanden de onontbeerlijke financiering op lange termijn te verschaffen, ter aanvulling van de korte- en middellange-termijnactie van het IMF.

Maar het bijzonderste element van hun optreden ligt toch op het financieel vlak. Meer in het bijzonder betreft het hier het volume van de middelen die zij jaarlijks ter beschikking kunnen stellen van hun landenleden.

Het deel van de multilaterale geldtoevoer steeg geregeld in de loop van de jaren 70; waardoor in zekere mate de stagnatie van de bilaterale geldtoevoer inzake ontwikkelingshulp werd gecompenseerd.

Ondanks alles blijft het aandeel in het totaal van de geldoverdrachten zwak, vergeleken met dat van de privé-banken.

De middelen van de multilaterale financiële instellingen vormen niettemin een belangrijk deel van de financieringsplannen van de ontwikkelingslanden, ofwel rechtstreeks ofwel door hun kataliserende werking. Hun rol is zeer beduidend voor de allerarmste onder hen.

De gewone leningen van de ontwikkelingsbanken worden traditioneel aan de meer begunstigde landen toegekend. Ze maken het mogelijk bijkomende middelen te mobiliseren en dit op een ogenblik dat, ingevolge de financiële crisis waarmede talrijke landen te kampen hebben — inzonderheid in Latijns-Amerika —, de privé-banken een afwachtende houding aannemen bij het toekennen van nieuwe kredieten of zelfs bij de vernieuwing van de in het verleden toegekende kredietlijnen.

Op het ogenblik wordt er in alle financiële instellingen overleg gepleegd over de verdere ontwikkeling van de cofinancieringsverrichtingen, met zowel de openbare als de privé-geldbronnen.

Gelet op hetgeen voorafgaat, is de deelneming van België aan de multilaterale ontwikkelingsinstellingen één van de middelen waarover ons land beschikt om op een efficiënte manier zijn globale ontwikkelingspolitiek gestalte te geven.

De bijdragen aan de ontwikkelingsfondsen stellen ons land ertoe in staat, een financiële bijstand te leveren aan de landen met een gering inkomen, waartoe het niet in staat is langs bilaterale weg of ter aanvulling van de eigen bilaterale tegemoetkomingen, zoals in Rwanda, Burundi, Bangladesh.

Zijn intekening op het kapitaal van de ontwikkelingsbanken laat anderzijds toe, tegen geringe kostprijs — (daar het effectief te betalen deel van de inschrijvingen slechts 7,5 pct. belooft voor de Wereldbank en maar 4,5 pct. voor de Interamerikaanse Bank —, steun te verlenen bij de mobilisering van gelden ten voordele van meer begunstigde landen, maar die daarom niet minder nood hebben aan belangrijke buitenlandse kapitalen om hun invoer te financieren en hun ontwikkeling te handhaven. Dit is het geval voor landen van Latijns-Amerika, zoals Brazilië, Argentinië, Mexico, maar eveneens voor landen uit Azië, zoals India, China, Indonesië, of ook nog voor Afrikaanse zoals Nigeria, Kameroen, Egypte, Tunesië.

De deelneming van België aan de internationale financiële instellingen stelt de Belgische bedrijven, wat ook hun omvang moge zijn, ertoe in staat deel te nemen aan internationale aanbestedingen. Ook studiebureaus kunnen langs die weg worden uitgekozen om mee te werken aan de door deze instellingen gefinancierde projecten.

Jaarlijks kunnen aldus, voor verschillende tientallen miljoenen dollars, bestellingen in de wacht worden gesleept door Belgische firma's en studiebureaus.

Voor 1984 bedraagt de schatting ongeveer vijf miljard Belgische frank. De resultaten die worden bereikt in het kader van projecten gefinancierd door de groep van de Wereldbank en vooral door de groep van de Afrikaanse Ontwikkelingsbank, zijn in bijzondere mate positief te noemen en liggen gevoelig hoger dan het bedrag van de Belgische bijdragen aan deze instellingen.

Er moet inzonderheid melding worden gemaakt van de plaats die België bekleedt binnen de Afrikaanse Ontwikkelingsbank, waar in termen van rendement van de effectieve betalingen, ons land einde december 1982 de eerste plaats inneemt met een *return* van 240 pct. vóór Frankrijk met 208 pct., het Verenigd Koninkrijk met 171 pct. en Italië met 140 pct.

Ik wil tenslotte nog vermelden dat deze verschillende internationale organismen een aantal Belgische gediplomeerden als personeelsleden hebben aangeworven. Hun aantal bedraagt vijfenzeventig bij de Wereldbank, vier bij de Aziatische Ontwikkelingsbank en twee bij de Interamerikaanse Ontwikkelingsbank. Een informatie-inspanning dient te worden geleverd opdat een groter aantal Belgen, zo mogelijk met een grote beroepservaring in het buitenland, zich kandidaat zouden stellen voor betrekkingen bij deze instellingen.

Ik heb, in mijn uiteenzetting, de kredieten achterwege gelaten die betrekking hebben op de Europese Investeringsbank en het Internationaal Monetair Fonds, daar dit laatste organisme, ondanks de grote rol die het speelt bij het zoeken naar oplossingen voor de internationale crisis, geen multilaterale ontwikkelingsbank is.

Ik had, met mijn uiteenzetting, zeker niet de ambitie volledig te zijn. Ik heb me bewust beperkt tot één bijzonder aspect: het belang, voor ons land, van de verschillende multilaterale instellingen voor ontwikkelingshulp waarvoor kredieten zijn uitgetrokken op de begroting van Financiën.

Ik dacht, mijnheer de Voorzitter, dat de inspanningen die ons land ter zake levert onvoldoende bekend zijn. Ik dank de Senaat voor de aandacht die hij aan dit belangrijk onderdeel van de begroting wil besteden. *(Applaus op de banken van de meerderheid.)*

De Voorzitter. — Alvorens het woord te geven aan de volgende spreker, wens ik het even te hebben over onze agenda en het verdere verloop van onze werkzaamheden.

Neuf orateurs sont encore inscrits dans la discussion. Si chacun respecte le temps de parole qu'il a demandé, nous pourrions vraisemblablement entendre la réponse du gouvernement vers 17 h 30 ou 18 heures, de sorte que nous pourrions terminer vers 19 heures l'examen de ce budget et ne pas tenir de séance ce soir.

Morgen te 10 uur zullen wij de bespreking aanvatten van de begroting van het ministerie van Economische Zaken. In de loop van de namiddag zullen wij ons dan kunnen uitspreken over het verder verloop van onze werkzaamheden.

Is de Senaat het hiermede eens ?

Le Sénat est-il d'accord sur cet ordre des travaux ? (*Assentiment.*)

Dan is daartoe besloten.

Il en est ainsi décidé.

La parole est à M. Deworme.

M. Deworme. — Monsieur le Président, permettez-moi de remercier M. Vanhaverbeke de son rapport fouillé et de la synthèse qu'il a faite des débats de la commission.

Nous avons examiné en décembre, très longuement, le budget des Voies et Moyens et de la Dette publique.

Aujourd'hui, nous examinerons en profondeur, à travers votre budget, monsieur le ministre, les finances de l'Etat.

Il n'est pas toujours aisé de se limiter strictement dans la discussion d'un budget à un examen chapitre par chapitre, d'autant plus qu'il y a souvent interférence entre les chapitres, mais également avec des budgets d'autres départements, parfois aussi avec ceux des régions, communautés, provinces et communes.

Votre budget estime donc les recettes fiscales et non fiscales à partir du 1er janvier 1985 jusqu'au 31 décembre 1985. Les recettes fiscales forment de loin la majorité des perceptions. Les recettes non fiscales sont d'origines très variées et comprennent des ventes de biens, des remboursements de traitements et pensions ... Elles représentent quelque 5 p.c. des recettes.

A propos des recettes fiscales, je voudrais vous poser une série de questions.

Le *Vlaams Economisch Verbond* fait remarquer que, malgré les promesses gouvernementales, la fiscalité et la parafiscalité sont en très forte hausse.

Voudriez-vous me donner l'évolution de la fiscalité, d'une part, et de la parafiscalité, d'autre part, depuis 1980 ? Pour avoir des points de comparaison, j'aimerais que vous nous fournissiez l'évolution de cette fiscalité et parafiscalité depuis 1980 dans les pays voisins.

Les données correspondent-elles à celles que je vais vous citer ?

Est-il vrai que pour un franc gagné en 1960, les pouvoirs publics en reprenaient 28 centimes, alors que la part remise à l'Etat en 1984 serait de 50 centimes ?

La Libre Belgique du 5 février 1985 titre que la pression fiscale pourrait augmenter de 4,6 p.c. du produit national brut en six ans pour la période de 1983 à 1989. Vos chiffres indiquent que, de 1980 à 1985, l'augmentation de la fiscalité et de la parafiscalité est de 3,6 p.c. du produit intérieur brut.

En Allemagne l'augmentation est de 0,6 p.c., en France de 0,3 p.c.; on enregistre une diminution de 2,5 p.c. aux Pays-Bas et de 0,4 p.c. en Grande-Bretagne.

Nous connaissons la polémique qui oppose M. Jean Gol à M. Philippe Maystadt à propos de la fiscalité. Les thèses en présence sont suffisamment connues pour que je ne les rappelle pas.

Pourriez-vous nous faire part de votre position en ce domaine qui est par excellence celui du ministre des Finances ?

Voudriez-vous nous dire, par exemple, si vous allez indexer les barèmes fiscaux de manière à stabiliser la pression fiscale sur les revenus du travail; établir un programme progressif visant à éliminer la surtaxation dont sont victimes les couples mariés par rapport aux couples non mariés également; si vous allez augmenter les plafonds de décu­mul en vue d'arriver à des réductions d'impôt pour les enfants à charge ?

Je souhaiterais que le ministre des Finances nous donne son interprétation en réponse à ces trois questions, compte tenu de ce qu'au sein du gouvernement existent manifestement des tensions, tant parmi les membres PSC que CVP, quant à la solution de ces problèmes.

J'aborde maintenant la question du recouvrement de l'impôt.

Il me semble que la fluctuation du recouvrement de l'impôt devrait vous permettre de mieux percevoir les difficultés des différentes couches de la population.

Pouvez-vous nous ventiler l'évolution des recouvrements d'après les différentes catégories socioprofessionnelles depuis 1980 ?

Pouvez-vous nous fournir une interprétation des résultats ? Avez-vous pris ou comptez-vous prendre des mesures adaptées aux difficultés rencontrées ?

Puis-je vous poser la même question à propos de recouvrement de la TVA ?

Je pense que l'assemblée doit souhaiter une analyse constructive des résultats.

J'en viens à la surestimation des rentrées fiscales.

En 1984, il y a eu une moins-value des rentrées fiscales de l'ordre de 11 milliards. Vous n'en tenez pas compte pour estimer les rentrées 1985. A notre sens, il y a une surestimation des rentrées de l'ordre de plus ou moins 15 milliards.

En outre, quelles sont les mesures concrètes pour récupérer une fraude fiscale que vous avez estimée récupérable pour un montant de 7 milliards ?

Vous avez parlé, monsieur le ministre, des mesures fiscales et économiques en faveur des entreprises.

Votre gouvernement, par le biais des pouvoirs spéciaux, a engagé une série de mesures fiscales et économiques en vue de stimuler les entreprises.

Vous nous avez donné le coût pour le Trésor de ces mesures. C'est un aspect de la question. Un autre aspect de la question est celui des retombées au niveau de l'emploi et, là, les chiffres sont loin d'être réjouissants; ils sont mêmes très inquiétants.

En 1980, nous comptons 519 000 demandeurs d'emploi; en 1981, nous passons à 626 000, 724 000 en 1982 et 773 000 en 1983.

Le pourcentage des demandeurs d'emploi tourne autour de 18 p.c. de la population active. Ce sont les chiffres qui viennent en droite ligne du ministère des Affaires économiques.

A partir de simulations réalisées par le Bureau du Plan, et malgré les mesures prises, nous atteindrons, si rien ne change, en 1990, un nombre de plus d'un million de demandeurs d'emploi, soit un demandeur d'emploi pour trois actifs.

A ma question de savoir quels sont le nombre d'emplois productifs créés depuis 1980 et leur répartition par secteur économique, le ministre de l'Emploi me répond que, sur base des données relatives à l'emploi, il est impossible de faire le compte des emplois créés et des emplois perdus.

Cette réponse montre, à suffisance, que les emplois ne sont pas créés dans des secteurs productifs et que les avantages octroyés aux entreprises servent à rationaliser ou à développer, mais sans utilisation de main-d'œuvre.

Un troisième aspect de la question est ce que rapportent ces mesures aux entreprises ou, pour être plus explicite, aux actionnaires.

Quelle est l'évolution des investissements productifs ? Pouvez-vous nous donner des pourcentages en chiffres constants depuis 1980 ?

D'après *La Libre Belgique* du 5 février 1985, on pourrait s'attendre à une progression moyenne des investissements des entreprises de 4,5 p.c. par an, de 1984 à 1989. Mais de quelles entreprises s'agit-il ?

En posant cette question, il me revient que les taux d'intérêt réels supportés par nos entreprises seraient plus élevés que ceux de nos principaux concurrents de la CEE. Puis-je vous demander de nous fournir des données comparatives ?

Venons-en à un problème que j'ai déjà développé très longuement lorsque nous avons parlé de la dette publique, à savoir la fluctuation des cours de change.

Depuis 1983 surtout, les fluctuations des cours de change sont à l'origine d'un écart sensible entre le solde net à financer et l'accroissement réel de la dette publique. Ce fait est lié au financement accru par des créances exprimées en monnaies étrangères.

Il faut donc défendre notre franc si nous ne voulons pas voir augmenter démesurément notre dette en devises. Elle a déjà atteint des records puisque nous sommes actuellement à 4 400 milliards, c'est-à-dire le montant de notre PNB d'une année. J'aimerais savoir ce que la Banque Nationale a dû décaisser en 1983 et en 1984 pour nous maintenir dans le système monétaire européen.

Malgré cet effort, quelle est l'évolution de notre endettement extérieur pour 1983 et 1984 ?

Quel sera l'impact de la hausse du coût du dollar qui est coté aujourd'hui à environ 70 francs ?

Quel est le pourcentage de notre endettement par rapport au PNB des années correspondantes ?

Vous avez parlé tout à l'heure, monsieur le ministre, de la participation de la Belgique à l'aide internationale. Permettez-moi quelques réflexions à ce sujet.

De très nombreuses banques privées, surtout américaines, ont pris des risques considérables en dispensant des milliards de dollars pour industrialiser démesurément le tiers monde. Le but n'était pas de venir en aide à celui-ci, mais de trouver là de nouvelles conditions d'exploitation : main-d'œuvre à bon marché, moins de contraintes concernant l'aménagement du territoire, peu de réglementation concernant la pollution, transfert en bloc d'un savoir-faire, etc.

Les produits reviennent alors dans nos pays faire déperir nos industries traditionnelles, mais sans bénéfice réel pour la population, ni même pour les gouvernements de ces pays, comme le Brésil, l'Argentine, le Mexique ou le Venezuela. Ces pays, mis devant l'impossibilité de rembourser les dettes contractées auprès des banques privées, celles-ci appellent à leur secours les organismes monétaires internationaux en menaçant le monde d'une crise financière sans précédent, doublée d'une accentuation de la crise économique.

Votre gouvernement a décidé d'intervenir dans ces organismes internationaux. Cela transparaît dans votre budget. Voudriez-vous nous indiquer notre participation dans les organismes internationaux et l'augmentation en pourcentage depuis 1980 ?

Loin de moi cependant l'idée de diminuer notre aide aux pays en voie de développement, mais bien au contraire de l'augmenter, tout en faisant mieux. Bien sûr, cela dépend plus précisément du secrétariat d'Etat s'occupant des pays en voie de développement.

J'aimerais cependant que vous puissiez nous faire suivre l'évolution quantitative de l'aide que nous octroyons à ces pays depuis 1980.

En ce qui concerne le Ducroire, les prévisions internationales semblent indiquer une augmentation sensible des échanges dans les prochaines années. C'est un bon signe en soi, mais votre budget indique une augmentation des sinistres pris en charge par le Ducroire.

Voudriez-vous ventiler, par année, le montant des interventions de votre département, depuis 1980, en francs constants ? Cette question n'a de sens que si on la situe par rapport au volume des sommes garanties par le Ducroire dans les mêmes conditions.

Dans la conjoncture actuelle, prenons-nous des risques plus importants pour favoriser nos exportations ?

Qui prend les risques ? L'Etat ou les régions ?

Suit-on les avis du Ducroire ou non ?

Un autre problème concerne la relance du secteur du bâtiment par la construction de bâtiments publics.

Votre budget comporte une somme de 2 milliards 562 millions pour la location de bâtiments à des privés et 1 milliard 472 millions pour la location à la Régie des Bâtiments.

Je crois qu'avec l'aide des autres départements ministériels, vous devriez inviter la Régie des Bâtiments à lancer un vaste programme de bâtiments publics. C'est un secteur qui a besoin actuellement d'un coup de fouet et seuls les pouvoirs publics peuvent jouer ce rôle. Si vous ne le faites pas, nous perdons également un outil qui peut jouer un rôle non négligeable à l'exportation.

Nous en arrivons au Conseil des douanes de l'Union économique belgo-luxembourgeoise. Vous avez prévu pour le fonctionnement de ce conseil, au budget 1985, une dépense de 1,2 million. Ce conseil devrait aplanir un certain nombre de difficultés pouvant surgir entre nos deux pays. Voudriez-vous nous donner un bref résumé des litiges résolus par ces contacts ? Ce qui est, en tout cas, perceptible aux yeux de la population, c'est le renforcement des contrôles douaniers entre la Belgique et le grand-duché de Luxembourg. Voudriez-vous nous en donner les raisons ?

Ce qui m'a frappé également dans votre budget, c'est la rémunération d'experts étrangers à l'administration et les prestations de tiers.

Cet article au budget 1985 recouvre une dépense de 257 millions, alors qu'elle ne comprend ni les honoraires d'avocats ou de médecins, ni les frais de route et de séjour. Il me semble que notre assemblée devrait être informée des nécessités de ces consultations et des organismes

bénéficiaires. Ne pourrait-on pas se servir davantage de notre administration, trop souvent sous-estimée par les cabinets ministériels ?

Nous abordons maintenant un sujet touchant au domaine agricole : les subsides à la Caisse nationale des calamités.

Dans le budget 1985, vous avez inscrit une dépense de 487 millions. Voudriez-vous me dire si cette dépense sera suffisante pour indemniser les cultivateurs victimes des intempéries de l'été et de l'automne 1984 ?

L'indemnisation de 23 000 francs l'hectare couvre à peine les coûts de production. Voudriez-vous nous dire si cette indemnité sera taxée par le contrôle des Contributions ? Dans l'affirmative, quelle sera la part de cette indemnité qui rentrera ainsi dans les caisses de l'Etat ?

Après avoir examiné votre budget chapitre par chapitre, nous pouvons tirer certaines conclusions.

Un petit pays comme le nôtre est loin d'être maître de sa destinée. Il subit de nombreuses contraintes de l'étranger et nous ne pouvons ni maîtriser la hausse du coût du dollar, ni jouer sur le prix de l'énergie ou des matières premières. Nous ne sommes même pas en mesure de limiter la « robotisation », l'« informatisation », la « bureautisation » de nos entreprises. Ce serait les livrer au dépérissement en face de la concurrence étrangère.

Nous savons combien notre prospérité est fragile et peut être rapidement remise en question, que rien n'est définitivement acquis ni pour l'individu, ni pour sa famille, ni pour son pays.

Nous considérons la protection des plus faibles comme un acquis certain ; or un hiver plus rigoureux nous fait ouvrir des « chauffoirs » comme au début du siècle. Tous les partis s'efforcent et créent des commissions d'étude de la pauvreté. Des étés secs et, aussitôt, des émissions de télévision nous montrent des images de la famine en Ethiopie et dans toute une partie de l'Afrique.

Les visites papales, si elles suscitent de grands élans de foule, ne résolvent cependant pas les problèmes quotidiens d'une partie du clergé pour résoudre la misère du peuple sud-américain.

Nous ne voulons pas rester spectateurs, mais nous engager pour relever les défis que je viens d'énumérer. La tâche est immense et il faut vaincre d'abord notre propre inertie, les intérêts égoïstes, l'ignorance, les solutions faciles.

Les problèmes ne seront pas résolus par quelques redistributions des richesses, mais par un travail en profondeur.

Telles étaient les réflexions que j'ai essayé de dégager après l'examen de votre budget. (Applaudissements sur les bancs socialistes.)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer De Smeyter.

De heer De Smeyter. — Mijnheer de Voorzitter, sta me toe vooraf collega Vanhaverbeke te feliciteren met zijn verslag, uitgebracht namens de commissie voor de Financien, naar aanleiding van het ontwerp van wet houdende de begroting van het ministerie van Financien voor het begrotingsjaar 1985 en de aanpassing voor 1984.

Mijnheer de Vice-Premier, alhoewel deze begroting uw werk nog niet is, moet ik vaststellen dat uw voorganger toch vorderingen maakte bij het indienen ervan.

Inderdaad, de begroting 1983 kwam ter bespreking op 9 mei, de begroting voor 1984 bespraken wij op 26 maart en nu met deze begroting voor 1985 zijn wij dag op dag terug een maand vroeger. Het is dus zeker een pluspunt einde februari de begroting te kunnen bespreken in plaats van in de maand mei, of met de begroting 1982 in de maand oktober. Financien past zich dus aan, zij het wat laat.

Het zal u niet verwonderen, dat de SP uw visie over het probleem van de strijd tegen de belastingontduiking wenst te vernemen en vooral met veel aandacht zal luisteren naar de concrete resultaten welke werden bereikt. Het zal u niet onbekend zijn dat in de pers nog steeds veel verschijnt over fraudepraktijken, met of zonder medeplichtigheid van financiële instellingen.

Vandaar dat wij nieuwsgierig zijn om uw visie te vernemen. Tot nog toe hebben wij heel argwanend aangekeken tegen het beleid van de regering inzake de strijd tegen de belastingontduiking, waarvoor de maatregelen ons veel te zwak en ontoereikend leken.

In 1982 werden 224 aangiften gedaan bij de gerechtelijke overheden. Kent u de cijfers voor 1983 en 1984? Wij veronderstellen dat de aangiften een dalende trend zullen vertonen, juist zoals het aantal dossiers, behandeld door de bijzondere belastinginspectie, sedert 1981 neerwaarts gaat.

Het bekomen resultaat en de verwachtingen lijken ons al te zeer aan de lage kant en uw aanpak van dit probleem kan dus best worden verduidelijkt.

Met de begroting voor 1985 krijgen wij de gelegenheid om terug te blikken op drie jaar regeringswerk — ministerie van Financiën — en kan een effectieve beoordeling worden gemaakt van het beleid.

Er wordt vastgesteld dat deze regering duidelijk een zeer krachtig herverdelingsbeleid heeft gevoerd, en dat er doelbewust een evolutie is in de richting van een nog grotere ongelijkheid. Voor zeer velen, zowel actieven als werklozen, zieken, gepensioneerden waren het jaren van verarming. Voor de middengroep werd 9 à 10 pct. vastgesteld, maar een kleine groep vermogenden werd buitengewoon bevoordeeld.

Het gevoerde beleid van deze regering is juist het omgekeerde van wat in de regeringsverklaring werd vooropgesteld of beloofd en is zowel uit sociaal als uit moreel oogpunt verwerpelijk, te meer daar de economische resultaten bijzonder bedroevend zijn.

Terecht stelt de SP u de vraag: gaat u het gevoerde beleid van uw voorganger, dit wil zeggen, de verdere verzwarende van de fiscale en parafiscale druk voortzetten of ombuigen tot een aanvaardbare, draagbare fiscaliteit voor de burger, waarbij de zwaarste last niet langer op de schouders valt van degenen die nu al zo weinig hebben, maar waarbij integendeel de last wordt gelegd op de sterkste inkomens?

U weet dat uw voorganger als minister van Financiën de geschiedenis ingaat als de liberale minister van de tegengestelde beloften inzake belastingvermindering. Met hem kenden wij het sterkst stijgend percentage namelijk 2,3, dan nog geen rekening gehouden met de stijging van de lasten en de verminderde uitkeringen van de nieuwe toegevoegde super financieelminister Dehaene, naast de indexmanipulator Eyskens en uw staatssecretaris voor Financiën Waltniel. Vier ministers, die elk op hun beurt nu beslag leggen op het inkomen van 78 pct. van de bevolking, waarbij de 22 pct. vermogenden ongemoeid worden gelaten, zelfs bevoordeeld met vele miljarden.

Als de ware en enige minister van Financiën hebt u dus zeker werk op de plank om met uw fiscaal beleid het inkomen van de burger veilig te stellen. De SP kan dan ook moeilijk geloven, dat u als vooraanstaand en prominent figuur zult meespelen in het regeringsavontuur, maar denkt dat u veeleer ernaar zult streven tot een rechtvaardiger fiscaliteit terug te komen.

Vandaar dat een zeer duidelijke visie op uw beleid meer dan noodzakelijk is. Tot nu toe is immers niets terechtgekomen van een echte sanering van de staatsfinanciën.

Als nieuwkomer op Financiën kunt u dus zeker het roer omgooien, want het staat nu reeds vast dat de fiscale voordelen aan de bedrijven hun doel hebben gemist en dat zij daarenboven voor de Staat een minder-inkomen vertegenwoordigen. De regering zal daarom moeten terugrijpen naar fiscale maatregelen die industrieel echt doeltreffend zijn en selectiever moeten te werk gaan ook en vooral wat de werkgelegenheid betreft.

U zult de volgende vraag moeten beantwoorden: Wat zijn de fiscale minder-ontvangsten van de onderscheidene volmachtbesluiten van uw voorganger op velerlei gebied, rekening houdend met de geringe resultaten en vooral, hoe zijn die te verzoenen met de sanering van de openbare financiën?

Rond de kostprijs van al deze maatregelen — u weet dit best — bestaat het grootste stilzwijgen. Het ontbreken van een belastinguitgavenbegroting maakt ons volledig afhankelijk van de goodwill van de minister van Financiën om enige verduidelijking te krijgen.

Wat is de reële impact van de aandelenwet en wat zijn de gevolgen op de investeringen en de werkgelegenheid? Op het vlak van investeringen en werkgelegenheid betekent dit heel weinig; op het vlak van de te betalen belasting is er wel een heel verschil in het nadeel van de Schatkist. De belastingvrijstelling slaat op 300 miljard, maar slechts één vierde, namelijk 75 miljard, daarvan is goed voor investeringen. De fiscus is dus gezien voor meer dan 200 miljard. Daarbij zijn deze fiscale maatregelen de negatie van een industrieel beleid vermits het overheidsgeld terecht komt bij ondernemingen en sectoren die dit helemaal niet nodig hebben. U hebt toch ook reeds kennis genomen van sommige eindbalansen voor 1984.

België wordt het fiscaal paradijs voor de inkomsten uit kapitaal terwijl de inkomsten uit arbeid verder worden afgeroomd. De vrijstelling van successierechten gedurende tien jaar van de Cooreman-aandelen kan toch moeilijk een maatregel van algemeen belang worden genoemd; het voordeel gaat enkel naar een aantal privé-belangen. Begrijpelijk, dat 's lands financiën, door al deze onzinnige en nutteloze fiscale maatregelen, of liever cadeaus, in het honderd lopen.

Aan al deze onrechtvaardigheden in het belastingstelsel zult u iets moeten doen.

In het regeringsakkoord is er sprake van een grondige herschikking van het belastingstelsel met een meer geïntegreerde belastingheffing.

Wat is uw standpunt over een gezinsrechtvaardige fiscaliteit, een substantiële verhoging van het vrijgestelde belastbaar minimum dat reeds sedert jaren op 100 000 frank is vastgesteld, het optrekken van de *splitting*- en decumulgrens van 750 000 frank met 100 000 frank per persoon of kind ten laste? Hoe staat u tegenover de discriminatie voor de buitenhuis werkende vrouw? De nu gebruikte *splitting*-techniek stelt het inkomen, verdiend door een of twee personen op gelijke voet, ondanks het verschillend aantal arbeidsuren dat nodig was om het te verdienen.

Kunt u toelichting geven over de ervaringen van de twee Hollandse journalisten, die in de Vara-praatshow van Sonja Barend getuigenis aflegden van hun onthaal in een aantal Belgische banken, waar ze zwart geld kwamen beleggen. Deze ervaringen, die in de lijn liggen van recente gelijksoortige gebeurtenissen, onder meer in het voetbalschandaal bij de Kredietbank, tonen aan dat vele fraudemechanismen blijven bestaan en dat de Bankcommissie zich ter zake blijft hullen in een volledig stilzwijgen.

Vragen zijn er bij de vleet: hoe verklaart u de 40 pct.-winststijging van de vennootschappen tussen 1981 en 1983, die eind 1984 reeds 45 à 58 pct. bedroeg? De Nationale Bank spreekt van een stijging van 327 miljard naar 458 miljard, crisis of geen crisis. In 1984 zullen de fiscale resultaten nog hoger liggen. Agfa-Gevaert van VBO-baas Leysen maakt meer dan 10 miljard winst en hij heeft nog het lef aan de regering te vragen wat ze met zijn en uw geld doet.

Volgens het tijdschrift *Trends* zijn in 1983, 95 Belgische ondernemingen erin geslaagd meer dan een half miljard winst te maken. Dat zijn er vijf meer dan in 1982.

De grootste winstmakers waren de elektriciteitsmaatschappijen Intercom en Ebes, gevolgd door Agfa-Gevaert, Solvay, Delhaize, GB, Esso en Bekaert. 218 bedrijven hadden een winstcijfer dat boven de 100 miljoen ging; 1 294 overschreden de kaap van de 10 miljoen.

De PVV heeft dus wel woord gehouden: de belastingen verminderen voor het kleinste gedeelte, de hoge en zeer hoge inkomens. Maar voor de rest van de bevolking steeg de fiscale en parafiscale druk met 2,3 pct. in de periode van 1982 tot eind 1984.

In de top-10 van de EEG bekleedt België de eerste plaats met 46,6 pct. fiscale en parafiscale druk in percentage van het bruto nationaal produkt uitgedrukt vóór Nederland met 45,5 pct., Denemarken met 44,0 pct., Frankrijk met 43,7 pct., Italië met 39,9 pct., Ierland met 39,6 pct., het Verenigd Koninkrijk met 39,6 pct., het groothertogdom Luxemburg met 37,7 pct., de BRD met 37,3 pct. en Griekenland met 31,9 pct.

Met respectievelijk 50,3 en 47,8 pct. komen Zweden en Noorwegen nog vóór België in de rangschikking.

Niettegenstaande deze waarheid, poseerden onlangs nog onze ministers heel fier voor een diagram waaruit moest blijken dat de fiscale druk over de periode 1982-1985 stabiel blijft en in 1985 zelfs iets terugloopt. Vergeten werd wel dat de afgeroomde indexsprongen een sterke stijging van de parafiscale druk meebrengen. Iedereen pronkt graag met de pluimen die hij heeft. Of was het enkel bedoeld als fair play ten overstaan van de heer Willy Declercq, Vice-Premier en jarenlang de minister van Financiën, die figuurlijk en letterlijk «de brui aan Martens gaf» en het regeringsschip verliet.

Even het geheugen opfrissen.

In het regeerakkoord van december 1981 had de regering zich nochtans ertoe verbonden de fiscale en parafiscale druk niet te verzwaren. Voor 1983 was er zelfs een belastinghervorming gepland die gericht zou zijn op de eenvoud, de rechtvaardigheid en de doeltreffendheid van de fiscale structuren. Mooie woorden! Wij weten nu immers dat hiervan nog niets is terechtgekomen. Integendeel, de actie van de regering-Martens V ligt in de lijn van de continuïteit. Iedere fiscale maatregel is een stap geweest naar een stelsel dat de inkomsten uit arbeid en de sociale uitkeringen

log zwaarder treft en dat daarentegen aan de hoge inkomens enorme voordelen schenkt.

De speciale solidariteitsbijdrage, die de inkomens van meer dan drie miljoen treft en waarvan de toepassingsmodaliteiten het effect ernstig hebben aangetast, is onvoldoende om ons oordeel te verzachten. De fiscale druk is niet alleen gestegen, maar ook overgegaan van de grote inkomens naar de kleine en middeninkomens. Bovendien heeft de niet-indexering van de fiscale barema's sinds 1978 een ondraaglijke belastingverzwaring op de inkomens veroorzaakt, die gekenmerkt is door een snellere stijging van de progressiviteit voor de kleine en middelgrote inkomens. Iedereen is het hierover eens. Nog anderen schijnen deze onrechtvaardigheid slechts nu te ontdekken, hoewel ze er zelf verantwoordelijk voor zijn. De voorgestelde middelen om ze te bestrijden zijn echter verschillend.

Heel wat deskundigen stellen dat de subsidiestroom naar de bedrijven veel te omvangrijk is geweest, niet doorzichtig genoeg is en voor een gedeelte verantwoordelijk is voor het verval van de openbare financiën. Zo schat een recente studie van de Kredietbank de omvang van deze stroom op 330 miljard voor 1983 alleen.

Nog voor het bekleden van zijn Europese functie heeft de minister van Financiën de Hoge Raad van financiën ertoe uitgenodigd een onderzoek te wijden aan een hervorming van de belastingen. In de motivering van zijn beslissing vermeldt de minister vooral de mogelijkheid van een verzwaring van de indirecte belastingen, maar gaat hij niet in op andere aspecten die voor een rechtvaardiger fiscale hervorming zouden kunnen zorgen.

Zou de belastinghervorming zoals de PVV ze ziet, niet eerder tot stand komen via de afbraak van de sociale bescherming van de werknemers? En is dit dan ook niet de verderzetting van de huidige antisociale politiek, die alleen de rijken ten goede komt? Ik laat buiten beschouwing of de partijvoorzitters van de regeringsmeerderheid al dan niet deskundig zijn op gebied van de fiscaliteit.

In verband met de belastingen, zei de heer Verhofstadt, dat de PVV een vermindering van de personenbelasting voor iedereen voorstaat, maar dat die gepaard moet gaan met een inkrimping van de rijksuitgaven. Op de vraag van de heer Swaelen over welke rijksuitgaven hij het eigenlijk had, bleef hij het antwoord schuldig. Wel zei de PVV-voorzitter dat uit een studie, in opdracht van de PVV gedaan, duidelijk blijkt dat, indien een belastingvermindering wordt ingevoerd gepaard gaand met minder staatsuitgaven, de staatsschuld niet stijgt. Dat is nogal evident.

De heer Swaelen zegde dat de CVP duidelijk de fiscale druk wil verlichten voor de gezinnen met kinderen en voor de spaarders. De heer Swaelen zei dat men ernstig moest blijven en dat men, indien men gewoon zegt dat de fiscale druk moet worden verminderd en gepaard moet gaan met een afslanking van de staatsuitgaven, duidelijk moet zeggen om welke staatsuitgaven het gaat. Hierop kreeg hij van liberale zijde absoluut geen duidelijk antwoord.

Op fiscaal gebied meent de heer Michel van de Franstalige liberalen dat het niet opgaat gezinnen te begunstigen, maar dat er een verlichting van de belastingdruk voor iedereen moet worden ingevoerd.

Bij monde van de heer Gerard Deprez zegden de Franstalige christen-democraten:

Wat de belastingen betreft, geeft de PSC-voorzitter er de voorkeur aan dat er eerst werk zou worden gemaakt van de indexering van de fiscale barema's. Terzelfder tijd of nadien kan er ook gedacht worden aan een geleidelijke belastingvermindering met prioriteit voor de families.

Mijns inziens blijven de heren Swaelen en Deprez van de christen-democraten consequent de regeringsverklaring van 16 december 1981 trouw, waarbij ook de volgende objectieven zouden worden nagestreefd:

1. De familiale progressiviteit overeenkomstig het aantal personen ten laste;
2. De vermindering van het overdreven niveau van de marginale belastingvoeten;
3. Alle reële inkomens fiscaal gelijk te behandelen. En volgens Eerste minister Martens, kunnen de belastingen pas worden verminderd vanaf het ogenblik waarop 's lands deficit ten opzichte van het bruto nationaal produkt minder dan 9 pct. bedraagt.

Ik moet erkennen, dat de schuldenlast sedert 1982, 13 pct. is gedaald en men spreekt voor 1985 — volgens regeringsramingen — van 10,4 pct. De vooropgestelde 7 pct. van het BNP tegen 1987 of het Europese gemiddelde halen is een utopie gebleken en de regering zou zich reeds heel gelukkig achten met 9 pct. Volgens de regeerverklaring van 16

december 1981 kan er dus maar sprake zijn van belastingvermindering vanaf 1987-1988.

In zijn brief aan het onafhankelijk syndicaat « Ons belang » van 29 november verduidelijkte de heer Willy Declercq nog eens het regerings-standpunt en schreef als volgt:

« Wat de indexering van de belastingtarieven betreft, wil ik uw aandacht vestigen op de bepaling van artikel 43 van de wet van 28 december 1983 houdende fiscale en begrotingsbepalingen die voorziet in een jaarlijkse en gelijktijdige indexering van alle belastingtarieven in de mate dat het netto te financieren saldo van de centrale overheid niet meer bedraagt dan 9 pct. van het BNP. »

Dit is een klaar en duidelijk antwoord dat geen twijfel laat bestaan aangaande de inzichten van de regering. Steeds heeft Willy Declercq onduidelijkheid verklaard dat het onmogelijk is tot indexering van de belastingtarieven over te gaan zolang het netto te financieren saldo van de centrale overheid niet is gedaald onder de 9 pct. van het bruto nationaal produkt.

De minister van Financiën evenals de Eerste minister menen dat een aanpassing op dit ogenblik alle gedane inspanningen zou tenietdoen. Zij beweren er zich bewust van te zijn dat de fiscale en parafiscale druk te hoog is, maar zijn van oordeel dat daar momenteel niet kan worden aan gesleuteld. En nochtans, Verhofstadt en Michel blijven beloven ..., zij blijven het proberen, juist zoals zij in 1981 naar de kiezer trokken met de demagogische slogan « Minder belastingen ».

Ondertussen ondervond zowat elke burger van dit land wat de liberalen hiermee bedoelden. Nooit voorheen nam de belastingdruk zo sterk toe als sinds de PVV mee de regeringslakens uitdeelt en sinds de PVV de post van minister van Financiën bekleedt. Recente opiniepeilingen voorspellen de liberalen een flinke afstraffing bij de eerstvolgende verkiezingen, wat eigenlijk niet meer dan rechtmatig zou zijn. Kiesbedrog moet afgestraft worden. Begrijpelijk draaien de PVV-partijbonzen zich in alle mogelijke kronkels in een ultieme poging om dit ongunstige tijdstip toch nog te keren. Her en der leggen zij stoere verklaringen af, waarin zij telkens beloven dat er ooit nog eens, dank zij de PVV, een belastingvermindering zal volgen. Zij beloven dit zelfs nog voor de huidige regeringslegislatuur.

Nu kan het best zijn dat er, om electorale redenen, in 1985 een tijdelijke en pietluttige belastingdaling komt, maar deze zal belachelijk in het niet verzonken bij de ontzettend zware fiscale druk van de jongste jaren. Men kan de kiezer echt niet alles blijven wijsmaken. En ook, deze liberale demagogie over een eventuele belastingverlaging werd onlangs ontmaskerd door niemand minder dan de kabinetschef van de Premier, de heer Verplaetse. Volgens deze technicus is het voorlopig economisch onverantwoord tot belastingverlaging over te gaan. Het overheidstekort is nog veel te hoog.

Wil dit alles nu zeggen, dat een belastingverlaging niet haalbaar zou zijn in deze tijd voor de 78 pct. lage en middelgrote inkomens, die opzettelijk uitgeperst worden. Wel'neen, maar dan moet er een ander beleid komen. De SP heeft daarvoor zijn alternatief en reikt de hand aan wie het wil mee helpen uitvoeren.

Ons land bevindt zich in een crisis die fundamenteel, structureel en internationaal is. In de geïndustrialiseerde westerse landen zijn de uiterlijke tekenen van de crisis een algemene daling van de economische bedrijvigheid, in de Oostbloklanden neemt de crisis de vorm aan van een sterk vertraagde groei met toenemende schuldenlast, maar het is vooral in de derde wereld dat de gevolgen van de crisis het zwaarst doorwegen.

De conservatieve krachten gebruiken het internationaal karakter van de crisis als argument tegen hen die een andere economische en sociale koers voorstaan. Omdat de crisis zo globaal is, wordt zij ook als onvermijdelijk voorgesteld. Zij ontkennen bij voorbaat elke mogelijkheid om vat te krijgen op de aan de gang zijnde evolutie en zij dicteren de landen verder in de pas te blijven lopen van de economische wetmatigheden. Ik citeer de verschillende rapporten en aanbevelingen van het IMF en de OESO, waarbij de filosofie heel simpel is: laat de werknemers inleveren om de kosten van het bedrijfsleven te verlagen, beperk lineair de uitgaven van de sociale zekerheid om het budget te ontlasten, verlaag de belastingen op de winsten, dividenden, beleggingen en eigendom en automatisch zal het kapitalistisch klimaat verbeteren en zal de creativiteit van wie rijker geworden is wel zorgen voor nieuwe investeringen.

Ook in ons land huldigt de regering die opvatting. Binnen dit liberaal beleid krijgt de werkgelegenheid slechts de betekenis van een afgeleide doelstelling, want eerst moeten de eigenaars van bedrijven het beter stellen. De rijken moeten rijker worden, de armen armer. Dat is geen

slogan, maar bittere realiteit. Tientallen maatregelen van de regering brengen dit in de praktijk. Het is de plicht van de socialistische reactie beleid te bestrijden met alle mogelijke democratische middelen. Het moet gebeuren met concrete argumenten gebaseerd op feiten, los van alle demagogie. Toverformules bestaan er niet om in nationaal verband de crisis op korte termijn te keren. In eigen land kunnen we al iets doen en zeker een rechtvaardiger beleid ontwerpen.

Het is duidelijk dat dit niet overal in dank zal worden afgenomen en er duidelijk tegenwind zal komen van hen, die nu de cadeaus binnenrijven.

Het SP-alternatief bestaat uit vijf hoofdstukken: een actief tewerkstellingsbeleid; het investeringsbeleid; een betere inkomens- en vermogensverdeling; een heroriëntering van de privé-consumptie; de omkadering van de structuurhervormingen met het oog op een maximale democratisering en beheersing van de economie. Dit komt neer op korte-termijnstrategie die de nadruk legt op economische herleving en herverdeling van arbeid en inkomens en op een «meer lange-termijnstrategie» die de nadruk legt op een fundamentele koerswijziging voor het sociaal-economische. De twee strategieën zijn uiteraard met elkaar verbonden.

De SP stelt dat een duurzame herleving en financieel herstel niet mogelijk is zonder welbepaalde wijzigingen in de bestaande financiële en economische machtscentra.

Ik beperk mij tot een meer rechtvaardiger fiscaliteit. Het SP-alternatief beoogt hervormingsvoorstellen, die in de eerste plaats een billijke verdeling van de fiscale lasten mogelijk maken. De globale fiscale druk kan maar rechtvaardiger worden verdeeld, als het huidige belastingsysteem meer afgestemd wordt op de echte bestedingsmogelijkheden van de burgers.

Dat zo een hervorming voor sommigen meer belastingen en voor anderen minder meebrengt, is onvermijdelijk en noodzakelijk. De fiscaliteit moet maximaal als een mechanisme van solidariteit worden benut.

Binnen de herverdeling van de fiscale lasten moeten alle fiscale privileges worden verminderd en de systemen van aftrek worden herzien. Ze lopen nu op tot meer dan 200 miljard. Zij zijn naar inhoud en vorm discriminerend doordat ze voor een zelfde situatie een aftrek verlenen, die toeneemt naarmate het inkomen hoger is. Terecht vraagt de Bond van grote en jonge gezinnen een meer gezinsvriendelijke fiscaliteit, die alleen op te lossen is via gelijkvormige forfaitaire belastingverminderingen, waardoor voor een kind van hoge-inkomsttrekkers bijvoorbeeld geen grotere aftrek meer mogelijk is dan ten opzichte van een kind van genietters van lage inkomens. De kost voor ieder kind is toch de zelfde. Dat alleen al is een belangrijk middel tot herverdeling. Bovendien moet van alle aftrekken het nut grondig worden onderzocht en aan de oorspronkelijke bedoeling worden getoetst.

Naast de aftrekken zijn er nog vele andere onrechtvaardigheden, die de herverdelende rol van de fiscaliteit behoorlijk afzwakken zoals: de voordelen verleend aan elektriciteitsmaatschappijen en banken, waardoor de vennootschapsbelasting van 45 pct. soms tot 6, ja zelfs tot 4 pct. worden tergebracht; het dikwijls misbruikte statuut van niet-verblijfsouder voor de hoogste kaderleden en onderzoekers; vrijstellingen her en der als oncontroleerbare geschenken; de techniek van forfaitaire belasting, voor bepaalde groepen van zelfstandigen verantwoord, maar voor andere een handig fraudemechanisme.

Hier zijn geen enkele duizenden franken mee gemoeid, maar zoals gezegd, gaat het over 200 miljard fiscale aftrekken. Dit alles moet uitmonden in een fundamentele hervorming van het hele belastingsstelsel, waarin ook de fiscale behandeling van gezin tegenover individuen wordt herzien.

De huidige toepassing van decumulatie *splitting* is voor de SP zeker niet het einddoel. In eerste instantie zal het stelsel van *splitting*, nu alleen toegelaten voor inkomens boven de 750 000, dienen afgeschaft te worden en vervangen door een forfaitaire vermindering die afneemt naarmate het inkomen hoger wordt.

Het systeem van *splitting* geeft opnieuw een averechtse herverdeling zoals de aftrek voor ten laste zijnde kinderen.

De nu bestaande fiscale systemen schenken gewild belastingverminderingen aan een half miljoen mensen die behoren tot de rijkste 25 pct. van de Belgische gezinnen.

Dit is onrechtvaardig en dient dan ook ongedaan gemaakt te worden. Gelijktijdig met deze afschaffing, dient een systeem van forfaitaire aftrek te worden ingevoerd die wel zo moet bepaald zijn, dat het voor de «lage-inkomen-gezinnen» tot een reële verbetering van hun situatie leidt.

De heer Vermeiren. — Dat is gebeurd.

De forfaitaire aftrek werd verhoogd van 75 000 frank tot 125 000 frank.

De heer De Smeyster. — Verder moet een geleidelijke indexering van de belastingschalen worden ingevoerd, want de huidige niet-indexering leidt tot een jaarlijkse, sluipende en oncontroleerbare belastingverhoging, vooral voor de middeninkomens.

Met deze hervormingen beoogt de SP nog twee andere belangrijke doelstellingen, namelijk een vereenvoudiging van het stelsel en een intense bestrijding van de fiscale fraude.

Door dit eerste pakket van concrete maatregelen, waar de sterkste schouders ook meer de last zullen dragen, stroomt er meer belastinggeld naar de staatskas, dat volledig kan worden aangewend om een aantal onrechtvaardigheden in de fiscaliteit te corrigeren.

Tot zover, een heel kleine greep uit het SP-alternatief tot belastingvermindering, goed voor zo'n 37 miljard belastingverschuiving. Het zijn geen beloften, maar verbintenissen die de SP wil aangaan tot uitvoering. Voor elk gezin en voor elke burger zal het concrete resultaten hebben.

Zoals u ziet, mijnheer de Vice-Premier, wil de SP u op de goeie weg helpen om een rechtvaardiger fiscaliteit in te voeren. U hebt nu het roer in handen. Het is meer dan tijd dat het wordt omgegooid. Van u verwacht de bevolking meer dan ooit een rechtvaardiger fiscaliteit. (*Applaus op de socialistische banken.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer de Bruyne.

De heer de Bruyne. — Mijnheer de Voorzitter, wanneer men deze begroting van het ministerie van Financiën vergelijkt met de begrotingen van ditzelfde ministerie van 30 à 40 jaar geleden, komen wij tot de vaststelling dat de begrotingen van dit departement de grondige evolutie van ons sociaal, economisch en financieel leven zeer duidelijk weergeven.

De eerste vraag die bij mij rijst wanneer ik het verslag van de heer Vanhaverbeke lees, verslag waarvoor ik hem feliciteer en waarin in detail de zeer interessante problemen zijn terug te vinden die in de commissie voor de Financiën werden behandeld, kan misschien primair, overbodig of simplistisch worden genoemd, de vraag namelijk wat een belasting eigenlijk is, wat de fiscaliteit is en wat de functie van uw departement in de loop der jaren is geworden.

Er is een tijd geweest — met moet slechts de verslagen van de commissievergaderingen van 30 à 40 jaar geleden lezen — dat men precies kon zeggen wat een belasting was, waarom ze werd geheven, hoe ze legaal werd geheven, waarvoor ze werd gebruikt en wat het doel van het belastingwezen was in het geheel van de Staat. Welnu, mijnheer de minister, nu kunnen wij dat niet meer. Wanneer men een onderscheid maakte tussen belastingen enerzijds, en taksen anderzijds, was op het gebied van het hoofdstuk belastingen in de economie zowat alles gezegd wat men aan een jonge licentiaat kon mededelen. U hebt zelf, mijnheer de minister, gestudeerd aan een Antwerpse instelling in een tijd waarin het mogelijk was duidelijke definities over dergelijke zaken te geven.

Wanneer ik het verslag, dat een getrouwe weergave is van de activiteiten van uw departement, doorloop, dan vind ik een mengeling van belastingen, taksen, parafiscale ontvangsten evenals een aantal inkomsten en uitgaven met een bestemming van sociale aard waarop ik geen kritiek heb en waarvan ik weet dat ze kenmerkend zijn voor de maatschappij waarin wij leven. Ze liggen aan de grondslag van de welvaartsstaat die door onze generatie werd tot stand gebracht. Maar, mijnheer de minister, dit verslag, de weerspiegeling van uw eigen verantwoordelijkheden, maakt aldus bestendig melding van domeinen die met het belastingwezen in de klassieke zin van het woord eigenlijk niets te maken hebben.

De heer Basecq, eerste ondervoorzitter, treedt als voorzitter op

Uw voorgangers van 40 à 50 jaar geleden hebben nooit kunnen vermoeden dat deze activiteiten onder de bevoegdheid van hun latere opvolgers zouden vallen, aangezien ze behoorden tot domeinen die ofwel onbestaand waren, ofwel een andere wettelijke grondslag hadden. Uw ambtenaren dienden er zich in die tijd niet mee bezig te houden.

Ik maak van de gelegenheid gebruik om hulde te brengen aan de ambtenaren van het departement van Financiën die in hun dagelijkse activiteiten een dergelijke ingrijpende verandering van de maatschappij, van de Staat en van het hele financieelwezen hebben moeten opvangen. Het is niet alleen een aangelegenheid van computers en informatica,

onderwerpen waarover u hebt uitgeweid; het is niet alleen een kwestie van onroerende gehuurde goederen of eigen gebouwen.

Inzake de gebouwen wil ik toch even opmerken dat hierover in het verslag soms wordt gesproken op een «courtelineske» wijze. Als men leest wat zich in die fameuze toren allemaal afspeelt, dan rijzen vragen. Ook als men leest wat in de commissie daarover niet alleen werd gevraagd, maar ook werd geantwoord.

Er komen passages in voor, mijnheer de Voorzitter, die ik niet zal voorlezen omdat ik de mij toegemeten spreektijd niet wil overschrijden, maar die werkelijk een voorbeeld zijn van ongewilde humor. In sommige passages wordt uiteengezet waarom het kader van het personeel niet volledig is bezet, terwijl er niettemin personen werden aangeworven, die geen ambtenaren zijn en in verband met wie men niet eens de bedoeling heeft ze vast in dienst te nemen. Ik vraag me af: waarom?

Eén van de redenen waarom men vooralsnog de ambtenaren niet op de hoogte bracht van de nieuwe informatica, was dat de informatica in volle evolutie is zodat het eigenlijk te vroeg was om de ambtenaren op de hoogte te brengen!... Mocht de minister mij niet geloven, verwijs ik naar pagina 15 van het verslag waarin gezegd wordt dat personeel van buitenaf werd aangeworven omdat uit het onderzoek op het gebied van de informatica was gebleken dat binnen een relatief korte termijn nog beter coderingsmaterieel op de markt zou komen. Daarom was het niet aangewezen in een personeelsformatie te voorzien en statutair personeel aan te werven. Ik vind dit allesbehalve duidelijk!

Zelden komen in documenten van het ministerie van Financiën passages voor die iemand tot glimlachen nopen. Er zijn ditmaal «courtelineske» aspecten in de stukken die uitgaan van uw departement. Ik ben niet zo schijnheilig te doen alsof ik die humor en die aforismen aanklaag of betreurt. Integendeel, meestal zijn die teksten zo dor dat men blij is op dergelijke passages te stuiten.

Een feit is, om tot ons onderwerp terug te keren, dat de minister ontzettend veel vraagt van zijn personeel, waaraan hij taken oplegt die in vele gevallen het normaal assimilatievermogen van een ambtenaar te boven gaan.

Een commissielid heeft een poging gedaan het aantal circulaires op te tellen waarmee uw ambtenaren in de loop van één enkel belastingjaar rekening moesten houden. Ik weet niet of het cijfer juist is en op een tiental circulaires meer of minder komt het niet aan. Men moet zich echter afvragen hoe, met een formatie van iets meer dan 30 000 ambtenaren, het in de toekomst mogelijk zal zijn de taken te vervullen die, naarmate de politiek van deze regering verder gaat, steeds lastiger zullen worden.

De minister is er ermee bezig van de fiscaliteit een doorslaggevend instrument van sociaal beleid te maken. Zonder mij over de grond van de zaak uit te spreken, merk ik op dat in België meer en meer een belastingwezen tot ontwikkeling komt waarin allerlei prijszwaardige sociale doeleinden worden nagestreefd, via fiscale mechanismen, via een fiscale apparatuur, te bedienen door ambtenaren die tenslotte het geheel van het leven van de burgers in één of andere zin moeten oriënteren.

Dit doende moeten ze gebruik maken van bevoegdheden die zo algemeen en verscheiden zijn dat ik mij afvraag hoe het ambtenarenkorps, met of zonder actuele technologie, zo iets nog onder de knie kan krijgen.

Daarbij komt dat de minister van Financiën in zekere zin misschien niet het meest geliefde regeringslid is, maar in ieder geval de enige minister die, zij het per correspondentie, met vrijwel elke burger van het land in verbinding komt. De minister van Financiën is het regeringslid bij uitstek dat zich persoonlijk richt tot zijn medeburgers, maar hij doet het in een taal die in vele gevallen onbegrijpelijk is.

Zo kom ik tot een ander punt van mijn uiteenzetting: naarmate zich de finaliteit van het belastingwezen uitbreidt en meer omvattend wordt, wordt de taal waarmee de minister zich tot de belastingplichtige wendt zo ingewikkeld, zo moeilijk leesbaar en onverstaaenbaar, vooral voor oudere mensen die toch een aanzienlijk deel van de bevolking uitmaken, dat wij ons moeten afvragen — ik doe niet aan demagogie en dit is echt mijn gewoonte niet — of men niet volkomen in de verwarring en in rechtsonzekerheid dreigt vast te lopen. We moeten op de ene of de andere manier een middel vinden om eindelijk onze medeburgers duidelijk te maken wat hun verplichtingen zijn, hoeveel die financieel bedragen en wanneer die moeten worden voldaan.

Mijnheer de minister, in uw beleid is er iets anders dat me verontrust en wat ons daarover in de commissie werd gezegd, heeft mij niet voldaan. In de commissie werden namelijk vragen gesteld over het tempo van de inkohiering. De antwoorden daarop waren bedoeld om ons vertrou-

wen te herstellen. Zonder dat ik in staat ben om daarover op wetenschappelijke basis en aan de hand van enquêtes iets bepaalds te zeggen, moet ik toch stellen dat er bij het innen van de belastingen en bij het vaststellen van de heffingen, zeer grote vertraging opgelopen is. Zo wordt er een nieuw maatschappelijk probleem geschapen, namelijk de rechtsonzekerheid en de onrust waarin vele belastingbetalers zich bevinden. Het is altijd moeilijk voor een parlements lid zijn eigen geval ter sprake te brengen, maar toch moet mij het volgende van het hart. Het is nu bijna maart 1985. Ik heb nog steeds geen kennis gekregen van de belastingaanslag voor mijn inkomsten van 1983. Ik ben wat dat betreft geen uitzondering.

Ik wijs er met nadruk op dat vele belastingplichtigen niet meer weten waar ze aan toe zijn, en op de betaling van welke bedragen aan de fiscus ze zich moeten voorbereiden. Er is iets dat mij van het hart moet. De leden van de Senaat behoren niet tot de echte rijken in de eigenlijke zin van het woord. Die Senaat bestaat al lang niet meer. De Kamer van volksvertegenwoordigers en de Senaat zijn echter samengesteld uit personen die over een inkomen beschikken waardoor een bijkomende belastingaanslag geen zwaard van Damocles is dat hen boven het hoofd hangt. We mogen echter niet vergeten dat er in dit land tienduizenden zijn wier leven wordt vergald door bijvoorbeeld, 5 000 frank die ze extra verschuldigd zijn, hetzij in de vorm van fiscaliteit in de eigenlijke zin van het woord, hetzij in een andere vorm. Wij maken aldus toestanden mee die in de loop van de geschiedenis nog zijn voorgekomen, namelijk fiscale rechtsonzekerheid en de onmogelijkheid om het eigen materieel bestaan te beheersen. Het is in dergelijke stadia dat de geschiedenis vaak een revolutionaire wending heeft genomen.

Mijnheer de minister, met alle respect voor uw personeel, vraag ik u met nadruk een poging te doen om sneller aan alle belastingplichtige landgenoten duidelijk en snel mee te delen hoe groot hun financiële verplichtingen zijn tegenover u, en op welke basis u de verschuldigde belasting zult vorderen. Dan hebben die belastingplichtigen ten minste op hun meest elementaire aangelegenheden een klare kijk. Het is voor iedereen ongunstig niet te weten hoe groot de vordering van het ministerie van Financiën zal zijn. Ik hoop ten eerste dat in de toekomst alle dossiers vlugger worden geregeld. Nogmaals, ik betwist in geen dele de grote verdiensten van het ambtenarenkorps van Financiën.

De heer Waltniel, staatssecretaris voor Openbaar Ambt, toegevoegd aan de minister van Binnenlandse Zaken en Openbaar Ambt, en staatssecretaris voor Financiën, toegevoegd aan de minister van Financiën en Middenstand. — Mijnheer de Bruyne, u weet ook dat de vertraging bij de inkohiering en bij de inning van de belastingen niet enkel het gevolg is van de vertraging bij de administratie van Financiën. Er zijn andere factoren die daarin ook een rol spelen. Zo zijn er de gemeenten die tweemaal tussenbeide moeten komen voor de vaststelling van de definitieve belastingaanslag. Er is de onroerende voorheffing waarop de gemeenten opcentiemen moeten heffen.

Luidens de wet moet een gemeentebegroting worden goedgekeurd begin oktober. Maar dit gebeurt vaak eerst in februari of maart van het volgende jaar. Daardoor kan de onroerende voorheffing niet tijdig worden gevestigd.

Er is ook nog de personenbelasting waarop opcentiemen moeten worden geheven. Ook die opcentiemen worden vaak te laat vastgesteld. Daardoor komt men tot situaties waarvan voorbeelden in het verslag zijn opgenomen, namelijk dat er het ene jaar tweemaal een belastingaanslag gebeurt, waar er het jaar voordien geen aanslag is gebeurd. Ik erken dat dit de financiële zekerheid van de belastingplichtige in het gedrang brengt.

Daaraan is helaas, uit hoofde van de gevolgde procedures niet veel te verhelpen.

De heer de Bruyne. — Ik kan beamen wat u zegt, mijnheer de staatssecretaris. Ik ben trouwens zelf jaren lang lid geweest van een gemeenteraad. Wat dat betreft moet men er toch ook op letten dat de ene administratie de bal niet toespeelt naar de andere en vice versa. Want, tenslotte is het de gewone burger die er het slachtoffer van is. Wij mogen niet uit het oog verliezen dat, wat voor ons een logische en een juiste administratieve uitleg is, uiteindelijk de zorgen van de betrokkenen niet wegneemt.

Vervolgens wil ik de minister bedanken omdat hij zeer lang is ingegaan op twee problemen die mij persoonlijk zeer na aan het hart liggen, namelijk de Nationale Decrededienst en de leningen van Staat tot Staat. Deze laatste hebben aanleiding gegeven tot een institutionele verbetering in die zin dat zij niet meer tot stand komen ingevolge

afspraken door de betrokken ministers onderling maar dat er een Fonds voor ontwikkelingssamenwerking is opgericht waarvan wij mogen aannemen dat het zal bijdragen tot een betere coördinatie en aanwending van de leningen van Staat tot Staat.

Betreffende deze twee punten wil ik nog enkele opmerkingen maken. De Nationale Delcredere dienst is zeker een van de beste instrumenten waarover wij beschikken om van overheidswege onze export te bevorderen, te verbeteren, of doelmatiger te laten verlopen. U weet echter ook welke misverstanden er rond de Delcredere dienst somtijds ontstaan. Bij onze handelspartners in de derde wereld zijn er die het karakter van de Delcredere dienst niet juist begrijpen. De Delcredere dienst is in se een verzekeringsorganisme dat zijn inkomsten moet halen uit premies te betalen door de exporterende firma's. In zekere zin zijn de premies die aan de Delcredere dienst door de betrokken exporterende firma's worden betaald een kostprijs element. Zo komt het dat, ten onrechte, in derde wereld landen soms wordt gezegd, dat de Delcredere dienst in feite zijn kosten overhevelt naar het betrokken ontwikkelingsland. Men moet, wat dat betreft, de nodige duidelijkheid scheppen en de moed hebben, mijnheer de minister van Financiën — die eigenschap ontbreekt u niet —, om duidelijk te maken wat de Delcredere dienst eigenlijk is. Alleen dank zij die Delcredere dienst kunnen een aantal exporttransacties tot stand komen waarvan anders de financiële risico's zo zwaar zouden zijn dat een normale firma deze niet zou aankunnen.

Benevens de opmerking die ik zoeven heb gemaakt, wil ik ook vragen wat de plannen zijn in verband met het wisselrisico. Mijns inziens is het nooit de bedoeling geweest het wisselrisico te doen dragen door de Delcredere dienst. In zoverre enige financiële orthodoxie in deze tijd nog denkbaar is, meen ik dat in beginsel een firma de mechanismen moet gebruiken die het bankwezen ter beschikking stelt om zich in te dekken tegen het disagio voortkomende uit de evolutie van de verschillende koersen op de valutamarkt. Wanneer ook de wisselrisico's als algemene regel worden verlegd naar de Delcredere dienst, dan moet dit zeer duidelijk worden gezegd en moeten de redenen daarvoor worden uiteengezet op een objectieve manier. Mijns inziens zal dit in lengte van jaren een van de essentiële elementen van de exportrisico's blijven.

In verband met de Nationale Delcredere dienst wil ik ook nog de volgende overweging maken.

Het is verkeerd dossiers die door de Delcredere dienst onmogelijk kunnen worden aanvaard, zomaar door te schuiven naar de regering in de hoop dat de regering zelf ervoor de waarborg zal geven. Ik wil in dit verband iets zeggen dat op ervaring steunt. Wanneer men op een of andere manier in het buitenland een zaak wil doen die in se niet goed is en in se niet beantwoordt aan de economische en sociale noodzakelijkheden van het land in kwestie, is het een vergissing te menen dat deze slechte zaak een goede zaak kan worden voor België, door ze financieel mogelijk te maken via een beroep op ongewone mechanismen of via het verlenen van abnormale voordelen. Ik heb het nog nooit beleefd dat een op zichzelf ongezonde exportzaak gezond kon worden gemaakt door het verlenen van overheidssteun in hogere mate dan normaal paste.

Ik weet niet of ik het probleem dat ik behandel concreet en duidelijk genoeg heb uiteengezet in de korte tijdsspanne waarover ik beschik. U en uw medewerkers, mijnheer de Vice-Eerste minister en mijnheer de staatssecretaris, zullen echter heel goed weten dat er in dit verband concrete voorbeelden kunnen worden gegeven waaruit voor de toekomst de nodige lessen moeten worden getrokken.

Tot slot wil ik ook nog iets zeggen over de verhouding tussen het Internationaal Monetair Fonds en de Wereldbank. Het kan een academisch onderwerp schijnen in het kader van deze begroting. Deze twee instellingen hebben zoals u zegde, een verschillend doel en werken op een zeer verschillende wijze. Zij zijn natuurlijk onder te brengen in het grote arsenaal van multilaterale instrumenten, waarover wij beschikken om ons van onze verplichtingen tegenover de derde wereld te kwijten. Zij kunnen echter niet met elkaar worden vergeleken. Hun activiteit ligt op een verschillend vlak. Ik hoop dat het bij een bespreking van een andere begroting zal mogelijk zijn verder op dit onderwerp in te gaan.

Mijnheer de Vice-Eerste minister, u verwacht natuurlijk als conclusie van mijn uiteenzetting niet de toezegging dat de Volksunie fractie deze begroting zal goedkeuren. Het is normaal dat wij als oppositiepartij onze goedkeuring aan deze begroting niet verlenen. Ik wil echter bij wijze van besluit u een overweging voorleggen van algemene aard.

Geloof u werkelijk dat de reeds drie jaar door de regering-Martens gevolgde politiek inderdaad gaat in de richting van de oplossing van de structurele en de conjuncturele crisis, waarin wij ons bevinden? Geloof u werkelijk dat u met de economische filosofie waaruit uw politiek gesproken is, aansluiting hebt bij de wereld waarin wij leven?

Ik geloof dit niet, mijnheer de Vice-Eerste minister, en dit heeft niets te maken met het feit dat ik tot een oppositiepartij behoor, want als lid van de regering zou ik mij juist dezelfde zorgen maken. De ontwikkeling van de werkloosheid, het permanent karakter ervan en de technologische en maatschappelijke evolutie die ze veroorzaakt zijn sociaal-economische factoren die u normaal met de door u gevoerde politiek niet kan verhelpen. U meent dat u door het bedrijfsleven te versterken de nood aan arbeidskrachten en hun koopkracht derwijze kunt doen toenemen, dat de vraag zal groeien en dat er een kentering kan komen op de arbeidsmarkt.

Ik geloof echter niet meer dat het *full employment* tot de doelstellingen van een moderne economische politiek *hic et nunc* nog kan behoren.

Er is nog een andere factor, mijnheer de minister, die weliswaar niet direct onder uw bevoegdheden ressorteert, maar die één van de redenen is waarom ik niet kan geloven in de doeltreffendheid van uw beleid, namelijk het demografisch onevenwicht waarmee wij binnen enkele jaren zullen worden geconfronteerd. Door deze demografische evolutie zal het huidige werkloosheidssysteem en de financiering ervan onhoudbaar worden.

Dit zal ook het geval zijn voor de pensioenstelsels. De kloof tussen het beperkt aantal actieven, die de last van de pensionering zullen moeten dragen, en het groot aantal pensioengerechtigden zal veel te groot worden. In dit perspectief zie ik geen heil in de politiek gevoerd door deze regering waarvan u, mijnheer de minister, nochtans één van de meest eminente en één van de meest sympathieke leden bent. (*Applaus op de banken van de Volksunie.*)

M. le Président. — La parole est à M. Decléty.

M. Decléty. — Monsieur le Président, mon intention n'est pas de reprendre ici votre budget d'une manière exhaustive, ponctuellement quantitative ou même chiffrée. Ce travail a déjà largement été fait en commission et est repris parfaitement dans l'excellent rapport de M. Vanhaverbeke. Il n'est nullement besoin, me semble-t-il, de recommencer le débat en séance publique, ni d'y reprendre d'une manière indirecte la discussion des budgets des Voies et Moyens et de la Dette publique.

Vous le savez, le groupe PRL approuve votre budget et mon propos se bornera à quelques considérations générales que l'occasion m'est donnée d'exprimer ici, quant au caractère rébarbatif et confus de notre fiscalité.

Un regret donc, mais une suggestion par conséquent: n'est-il pas temps, monsieur le ministre, de charger une cellule à très haut niveau de la redoutable mission de faire apparaître en matière fiscale transparence, clarté, simplicité?

D'aucuns s'entendent dire régulièrement que « nul n'est censé ignorer la loi ». Sans grande crainte de faire erreur, il apparaît que cet adage confine à l'outrecuidance lorsqu'on est confronté à la législation fiscale.

Celle-ci est rébarbative, complexe et se double d'une ingéniosité perverse.

De plus, à peine a-t-on pu s'accorder sur son interprétation, saisir la valeur de ses termes, qu'elle est bien souvent aussi vite modifiée. Et, en chaque circonstance, le résultat est accablant pour le citoyen qui se retrouve constamment confronté à des dispositions formant un magma indescritible duquel il a bien des difficultés à se déprendre.

A commencer par le parlementaire — lui qui fait les lois — qui se morfond parfois d'avoir voté un peu trop précipitamment des textes qui en tout cas, l'amènent à posteriori à se poser bon nombre de questions. Il suffit d'examiner le bulletin des *Questions et Réponses* pour être fixé en la matière. Le conseiller fiscal est vigilant; il reste à l'affût, cherche les faux-fuyants après s'être offert les pires travaux et maux de tête pour ingurgiter et dominer l'épaisse matière qui lui est proposée.

Quant au citoyen, non expert en la matière — mais peut-on le blâmer, lui à qui nous devons rendre service —, il se sent opprimé, grugé, dévoré...

En réalité, pour tous, l'impôt perd de plus en plus sa justification d'outil de redistribution, de participation à la Communauté nationale. Je rejoins sur ce point le premier thème d'introduction développé il y a quelques instants par M. de Bruyne.

Nous ne percevons plus, au travers des contours de la fiscalité, sa raison d'être, et le citoyen, même s'il n'est pas averse de solidarité, courbe l'échine et verse sa contribution, dans l'absolu, à un Etat qui ne lui est plus perceptible que par la fiscalité, sans même que le citoyen soit convaincu qu'il sera fait bon usage de l'argent qu'il verse.

Les uns chercheront à éviter l'impôt par une diminution de revenus, d'autres renonceront même à consommer tel produit taxé, d'autres enfin frauderont par évvasion de capitaux.

L'état actuel de notre fiscalité a de quoi, il est vrai, nous laisser pantois. Mais finalement nous n'avons qu'à nous en prendre à nous-mêmes. Car enfin depuis des années, nous n'avons fait que démesurément et souvent anarchiquement développer des activités publiques en tous genres basées sur un remodelage de notre système socio-économique.

Nous n'avons guère à feindre l'étonnement, car notre législation fiscale n'est jamais que le reflet de structures socio-économiques à la mise en place desquelles nous avons contribué à des degrés divers. Et, dès lors qu'un Etat doit céder à de multiples groupes de pression et procéder à des incitations fiscales par voie d'exceptions, d'exemptions et de dérogations, c'est qu'il reconnaît lui-même le caractère excessif général de ses propres ponctions.

Bien des représentants politiques les plus en vue s'accordent ainsi, à l'heure actuelle pour envisager un allègement de la fiscalité dans le sens d'une plus grande justice fiscale.

J'y souscris entièrement, à condition d'accompagner cet allègement d'une réduction ou d'une remise en cause de certaines dépenses publiques.

Un allègement en profondeur ne pourrait procéder que d'un « dégraissement » ou d'une remise en cause douce de notre système socio-économique.

C'est ce vers quoi nous devons tendre progressivement afin de donner plus de liberté et de responsabilité à l'individu, tout en protégeant et en améliorant le sort des plus démunis d'entre nous. Mais d'ores et déjà, il y a place, à court et moyen terme, pour de plus petites réformes tendant à rendre perfectibles impôt et Etat.

Nul ne niera, en effet, l'évidente nécessité de donner un cadre juridique plus précis à la fiscalité, de le rendre plus simple, plus transparent, plus coordonné et ainsi, plus facile à gérer. C'est également un des thèmes traités, il y a un instant, par M. de Bruyne.

Une telle remise en ordre contribuerait également à insuffler plus d'équité à ce système fiscal complexe en évitant que les plus riches par l'entremise de spécialistes, profitent des fissures de la législation pour échapper tant que faire se peut à l'imposition.

Un système fiscal plus simple et mieux banalisé aurait aussi le mérite de favoriser une participation plus active des citoyens à l'action publique et leur permettrait, non seulement d'en corriger plus facilement les orientations, mais aussi de renforcer le concept de solidarité par une meilleure justification de l'impôt et une meilleure compréhension de l'objet fiscal.

Enfin, monsieur le ministre des Finances, vous avez, ce n'est pas douteux, sous vos ordres une administration importante qui brasse un montant considérable d'argent, tant en recettes qu'en dépenses, et dont la qualité des fonctionnaires est tout à fait excellente.

Cette administration détient un relatif monopole en matière de conception et de décision fiscales et, à ce titre, dispose d'un pouvoir considérable. On peut ainsi craindre qu'elle ne se fasse, à l'occasion, une idée exagérée de ses pouvoirs. Dès lors, je me félicite de savoir que M. Henrion a déposé à la Chambre une proposition de loi visant à corriger le côté « inquisiteur », souvent excessif, de l'administration des finances.

Vous déployez, monsieur le ministre des Finances, monsieur le secrétaire d'Etat, au travers de divers postes budgétaires, une louable volonté de rendre service à la population par une meilleure communication interne à l'administration, mais aussi externe, c'est-à-dire entre contrôleurs et contrôlés. Je forme le vœu qu'elle s'accompagne également, cette communication améliorée, d'un changement de mentalité: cette mentalité consistait dans bien des cas, à voir dans chaque contribuable un fraudeur potentiel.

La remise en question de la fiscalité et du rôle de l'Etat peut être observée dans nombre de pays occidentaux. Je n'ignore pas et le groupe PRL avec moi, que ces notions servent de soutien et de réflexion à votre action qui a toujours été et restera périlleuse. Mais elle doit, cette action, s'imprégner aussi, me semble-t-il, d'un gros effort, d'un énorme souci de simplification, de clarification et de transparence qui serait certainement ressenti par le citoyen comme un considérable progrès et un réel pas en avant vers une meilleure conception de l'Etat et de son rôle.

Le groupe PRL votera donc votre budget, mais il profite aussi de l'occasion pour vous souhaiter bonne chance, à vous, monsieur le Vice-Premier ministre Grootjans, mais aussi à vous, monsieur le secrétaire

d'Etat Waltniel, dans la redoutable mission de grands argentiers qui est maintenant la vôtre, en des moments particulièrement difficiles.

J'ai pu personnellement me rendre compte, en commission des Finances, de la remarquable aisance avec laquelle vous avez pu défendre un enfant, ce budget, que vous avez adopté, certes, mais qui n'est pas de vous.

Ce sera une raison de plus pour que, par ma voix, le groupe PRL vous exprime son estime, son amitié et sa confiance unanimes. (*Applaudissements sur les bancs de la majorité.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Vermeiren.

De heer Vermeiren. — Mijnheer de Voorzitter, als mijn goede vriend, collega De Smeyter, het mij niet kwalijk neemt, zal ik beginnen met hem te citeren. In zijn betoog heeft hij letterlijk gezegd: « Financien past zich aan, al zij het wat laat. »

Ik ben daarmee akkoord, mijnheer De Smeyter. Het is juist dat die aanpassing wat laat komt, veel te laat naar het oordeel van mijn fractie, maar als men het vandaag inziet, is dat een goede zaak.

Ik wil ook graag even terugkomen op mijn uiteenzetting van 6 juli 1984, waar ik gewezen heb op wat deze regering wel heeft gedaan inzake belastingvermindering.

Ook het citaat van de heer De Smeyter wijst erop dat mensen vlug vergeten, en zo is ook de heer De Smeyter vergeten wat deze regering heeft gedaan voor de belastingvermindering voor de gezinnen in het bijzonder. De fiscale druk is niet gestegen, het is de parafiscale druk. In de commissie voor de Financien werd daar reeds veel over gedebatteerd, en dat moet hier vandaag niet worden hernomen.

Toch had ik graag de juiste cijfers gegeven over de maatregelen die deze regering in 1983 heeft genomen inzake belastingvermindering voor gezinnen.

In mijn uiteenzetting van 6 juli 1984 zegde ik het volgende: « Een gezin met één kind en één bedrijfsinkomen van 1 miljoen had in 1983 in vergelijking met 1982 reeds 4 180 frank minder te betalen.

Een gezin met twee kinderen en één bedrijfsinkomen van 300 000 frank had 3 722 frank minder te betalen.

Een gezin met drie kinderen en twee bedrijfsinkomens van in totaal 1 miljoen had 13 874 frank minder te betalen.

Een gezin met vijf kinderen en twee bedrijfsinkomens van 500 000 frank had 10 530 frank minder te betalen.

Een gezin met vijf kinderen en twee bedrijfsinkomens van in totaal 750 000 frank had 46 933 frank minder te betalen.

En een gezin zonder kinderen en met twee bedrijfsinkomens van in totaal 1 miljoen had 2 683 frank minder te betalen. »

U ziet dat het hier gaat om zeer exacte cijfers.

De heer De Smeyter heeft ook gewag gemaakt van de *splitting*. Ingevolge de wet van 11 april 1983 werd de *splitting* niet uit het oog verloren. Thans geldt *splitting* voor gezinnen met een inkomen tot 1,5 miljoen. Ik zal er straks op terugkomen, maar ik meende dat het toch nuttig was dit even in herinnering te brengen, omdat zeer veel collega's blijkbaar zeer snel vergeten wat hier een paar maanden geleden in een debat werd gezegd.

De betrokken collega heeft gewag gemaakt van electoralisme. Het zou goed zijn een dezer dagen een duidelijke inventaris te maken van het verleden, niet van het verleden van 1981 tot nu, maar van de periode die ons heeft gevoerd tot de huidige situatie, en ook een inventaris van wat deze regering in de afgelopen drie jaren heeft verwezenlijkt.

De begroting van het ministerie van Financien is waarschijnlijk één van de belangrijkste begrotingen wat de rechtstreekse interessesfeer of rechtstreekse betrokkenheid van de burger betreft. Inderdaad, niet alleen is het departement van Financien een zeer belangrijke werkgever, doch het beheert tevens — door het gevoerde of uitgestippelde financieel beleid — een belangrijk deel van het sociaal-economisch leven.

Van de totale begroting, de minister heeft er reeds over gesproken, die voor 1985 iets meer dan 52 miljard bedraagt, is bijna 69 pct., hetzij 35,6 miljard, gereserveerd voor de werkingsbehoeften van het departement. Een dergelijk werkingsbedrag duidt op een belangrijk personeelseffectief: bijna 33 000 personen zijn in het ministerie van Financien tewerkgesteld wat ongeveer 44 pct. uitmaakt van het totale personeelsbestand van het algemeen bestuur van de Staat.

Het is juist rond deze twee thema's dat ik enige beschouwingen zou willen maken.

Enerzijds, zou ik een paar facetten van de werking en organisatie van het departement als dusdanig willen behandelen, terwijl ik anderzijds, even wil stilstaan bij het nog uit te stippelen financieel en fiscaal beleid op korte en eventueel middellange termijn.

Wat de werking van het departement op organisatorisch vlak betreft, moet men vaststellen — en dit is verheugend — dat de coördinatie en de integratie tussen de fiscale besturen, onder meer met het oog op het verrichten van gezamenlijke controles en de vluigere behandeling van bezwaarschriften, voorgoed doorgang heeft gevonden — en in de toekomst in sterke mate zal worden bestendigd.

Belangrijk is ook dat de nieuwe werkmethode die momenteel met de hulp van moderne apparatuur worden uitgeprobeerd, zeer binnenkort kunnen worden geanalyseerd — en laten wij hopen — op ruime schaal een algemeen toepassingsveld zullen kunnen vinden. Hierdoor zal men een betere organisatie van de diensten en een betere coördinatie van hun onderlinge actie kunnen intensifiëren.

In hetzelfde kader van coördinatie tussen de fiscale besturen zij het mij toegestaan nogmaals te wijzen op het verschil in taxatiebasis tussen de BTW-administratie en de administratie van Directe Belastingen wanneer het het stelsel van de forfaitaire belasting betreft — wat uiteraard niet geldt voor alle gevallen —, niet alleen ter bevordering van een betere verstandhouding tussen belastingplichtigen en de betrokken administraties, doch evenzeer om te komen tot een soepeler en correcter inning van de verschuldigde aanslagen en heffingen. Waar het vooral op aankomt is het vermijden van onnodige navorderingen die uitsluitend te wijten zijn aan een gemis aan coördinatie. Dit leidt dan al weer tot een onnodige wroef van de belastingplichtige, die, hoe attent en stipt die ook moge zijn, verstrikt geraakt in een kluwen van «decoördinatie». Dit gegeven en de daaruit voortvloeiende toestanden zijn gekend. Graag mocht ik, voor zover dit nog nodig mocht blijken, nogmaals aandringen op een efficiënte aanpak ter zake.

Een ander belangrijk probleem — om niet te spreken van een fenomeen — zijn de controles die worden uitgevoerd als gevolg van een anonieme aanklacht.

Ik wil hier duidelijk stellen dat iedereen die begaan is met 's lands financiën niet gediend is met één of andere vorm van instandhouding of mogelijke afscherming van wat men gewoonlijk omschrijft als «fiscale fraude». Noch onze fractie noch ikzelf zijn daar voorstander van. Dit neemt echter niet weg dat ik de huidige gang van zaken betreurt waarbij, op een eenvoudige anonieme brief aan het departement van Financiën en zonder enig onderzoek wat de mogelijke gegrondheid van de klacht betreft, een controle wordt uitgevoerd.

Ik had reeds de gelegenheid hierop te wijzen tijdens de bespreking van het ontwerp van wet houdende de fiscale bepalingen. Ook andere collega's zowel in Kamer als in Senaat hebben, dit, wat vaak betiteld wordt als «verklipping in de personenbelasting», aan de orde gesteld. Ik denk dat niemand finaal gediend is met een dergelijke aansporing tot onderzoek naar de fiscale toestand van de aangeklaagde belastingplichtige.

Ook hier zou het goed zijn minstens tot een consensus te komen in hoeverre aan deze anonieme klachten een gegronde controle moet worden gewijd.

Een bijna tegengestelde constatacie kan men maken bij de controles in de grootsteden zonder meer. Ik zal hier niet gewagen van een voorkeur-behandeling, doch ik meen te mogen stellen dat een meer algemene correctheid bij controles en dossierbehandeling veel moeilijkheden achteraf zou kunnen uitsluiten en aldus eigenlijk de werkzaamheden van de veel besproken administratie van de Bijzondere Belastinginspectie tot een strikt minimum zou kunnen terugbrengen. Ook al ben ik er mij van bewust dat dit geen gemakkelijke opgave is, toch ben ik ervan overtuigd dat de toekomst juist in die richting te zoeken is.

Een ander punt dat ik even nader zou willen uitdiepen betreft een deelaspect van de huidige boekhoudwetgeving.

Immers, blijkens de boekhoudwetgeving mag men, eens een boeking uitgevoerd, deze boeking niet meer wijzigen zonder een spoor na te laten. Dit betekent dat er een tegenboeking moet gebeuren om de correctie uit te voeren.

In de momenteel bestaande computerprogramma's zijn er verschillende technieken om gegevens al dan niet weg te schrijven. Zo is er ten eerste, de zogenaamde *batch*-verwerking: hier worden de gegevens en de facturen ingeboekt in een soort kladbestand, dat later in de definitieve bestanden of journalen wordt bijgewerkt.

Indien men een boekhouding manueel zou voeren en eerst op een kladblad de verkoopfacturen zou noteren, zou dit ongeveer hetzelfde betekenen als eerder werd uitgelegd.

Desbetreffend stellen vele bedrijven vragen zoals: Of het al dan niet toegelaten is in een boekhouding per computer het kladbestand nog te wijzigen. Immers, op dat moment zijn de gegevens nog niet definitief weggeschreven; Of in het kader van de huidige toegepaste controles en inspecties het al dan niet toegelaten zou zijn hoger vernoemde werkwijze in computerprogramma's toe te laten.

Vervolgens kan men zagezegd *real time* gaan inboeken. Dit houdt in dat alle bestanden onmiddellijk zijn bijgewerkt. Toch bestaat hier een techniek van definitief aanvaarden, ja of neen, van de bestanden, *update* genoemd.

In dit verband lijkt het mij belangrijk te weten of het al dan niet toegelaten zou zijn ook deze voorlopige boekingen als een kladboeking te beschouwen om wijzigingen toe te laten vooraleer een definitieve *update* wordt aanvaard.

Tenslotte is het wenselijk te vernemen of het, gezien op dit ogenblik heel wat illegale en voor de gebruiker gevaarlijke software op de markt verschijnt, al dan niet wenselijk zou zijn een goedkeuringsnummer of label toe te kennen aan de boekhoudpakketten die op de markt verschijnen ten einde de gebruiker te beschermen?

De boekhoudkundige verwerking met computerbestanden heeft in een vrij korte periode een ongelooflijke opgang gekend en zal die nog kennen.

De evolutie is zo snel gegaan dat de wetgeving op deze terreinen begrijpelijkerwijze de tred heeft verloren.

Nochtans kan dit aanleiding geven tot bepaalde toestanden van rechts-onzekerheid. Ik zou dan ook willen voorstellen deze toestand aan een direct en diepgaand onderzoek te onderwerpen om binnen afzienbare tijd passende wetgevende oplossingen te vinden binnen deze toepassingsvorm van de informatica.

Tenslotte, mijnheer de minister, zij het mij toegestaan een paar opmerkingen te maken ter afronding van mijn beschouwingen bij de organisatie en coördinatie binnen het departement, opmerkingen die zeker geen repliek of antwoord vergen tijdens deze bespreking, maar die ik niettemin wil aanhalen omdat ze ingegeven zijn door ervaring en praktijk.

Zo wens ik te signaleren dat bij ontlasting van aanslag na het indienen van een bezwaarschrift de pensioenkas niet wordt op de hoogte gesteld. Ook al lijkt dit maar een detail te zijn, het is een detail met nare financiële repercussies voor de betrokkene. Een eenvoudige introductie van eenvoudige verzending kan hier weeral vele administratieve klachten en rechtzettingen uitsluiten.

Bij het indienen van een bezwaarschrift wordt de ontvanger niet ingelicht van het betwiste gedeelte van de vordering. Ik weet wel dat de keuze van het al dan niet voorlopig vrijstellen van dit bedrag aan de ontvanger toebehoort, doch ik acht het wenselijk dat de ontvanger hieromtrent voldoende wordt voorgelicht.

Tot daar, mijnheer de minister, een paar beschouwingen bij de werking van het departement van Financiën.

In tweede instantie zou ik het verder willen hebben over de beleidsopaties van het departement als dusdanig of meer expliciet gesteld, ik zou even dieper willen ingaan op de prioritaire sanering van de staatsfinanciën al dan niet gevolgd door een genuanceerde of algemeen toegepaste belastingverlaging. Ik geloof dat het een het ander niet uitsluit, integendeel.

Ik ben ervan overtuigd dat nu reeds de nodige instrumenten kunnen worden gevonden om in de komende jaren tot een algehele en substantiële verlaging van de belastingen op de arbeid te komen.

Dit kan geschieden langs drie kanalen: ten eerste, het wezenlijk vermindere van de aanslagvoeten in de personenbelasting; ten tweede, het vervollgedigen, met andere woorden het doortrekken, van het zogenaamde *splitting*-systeem; ten derde, het achteraf indexeren van de belastingsschalen, zodat het effect van de belastingvermindering niet opnieuw door de inflatie wordt tenietgedaan.

Deze fiscale ingreep moet gepaard gaan met een nieuwe diepgaande saneringsoperatie die — wil men ook het budgettaire tekort kunnen terugdringen — minstens het dubbele moet bedragen van de in te voeren lastenverminderingen.

Het is immers duidelijk dat zo men tot een belastingvermindering wenst over te gaan, men dit moet doen op een geloofwaardige basis, men mag dit niet doen als het netto te financieren saldo daardoor uit de band zou springen.

Het mag geen eenzijdige operatie worden. Een daling van inkomsten door belastingverminderingen moet vanzelfsprekend in dit geval worden geneutraliseerd door besparingen aan de kant van de uitgaven.

Bovendien is het logisch dat een dergelijke belangrijke budgettaire operatie evenwichtig moet worden uitgebouwd en als dusdanig gespreid moet zijn over verschillende jaren.

Het is ook logisch dat er bij aanvang van een belastingverlaging, voldoende ruimte moet zijn. Een budgetcontrole is een zeer ernstige indicator om het toepassingsveld af te bakenen.

Maar dat niet alleen. Een budgetcontrole toont ons telkens weer aan dat, in tegenstelling tot de aangegeven engagementen op budgettair vlak, sommige ministers schijnbaar veel moeite hebben om binnen het hun toegewezen budget te blijven. De budgetoverschrijdingen zijn weliswaar niet te vergelijken met sommige Latijns-Amerikaanse toestanden, maar roepen toch vraagtekens op wanneer men weet dat onze rijksschuld eind 1984 ongeveer 4 265 miljard frank bedroeg. De budgetoverschrijdingen roepen eveneens vragen op wanneer, juist door die overschrijdingen, de begrotingsruimte tot belastingverlaging ernstig in het gedrang zou komen.

Ik weet wel, lang niet iedereen is voorstander van een belastingverlaging. Sommigen vinden de toestand van de staatsfinanciën te slecht. Dit argument poogt een bekommerning uit te drukken voor de financiële toestand van de Staat en stelt dat een belastingvermindering de financiële toestand zal verslechteren. Indien de bekommerning om de staatsfinanciën zo groot is, waarom wordt dan niet met kracht gepleit voor een sanering? Omdat dit deflatorisch zou werken? Maar hebben te hoge belastingen ook geen deflatorische effecten?

Anderen stellen dan weer dat een belastingvermindering een electorale maatregel is. Dat de nabijheid van verkiezingen sommige voorstanders kan beïnvloeden, valt moeilijk te ontkennen. Maar, waarom hiervan geen gebruik maken om een meerjarenplan ter sanering van onze staatsfinanciën voor te stellen? Zulk een planmatige benadering, waarbij de belastingen dalen samen met het tekort, is lang geen utopie als de wil tot saneren aanwezig is.

Argumenten tegen belastingvermindering komen uiteindelijk meestal neer op een afwijzen van bijkomende saneringen van de overheidsuitgaven. Men zou dit standpunt nog kunnen begrijpen, indien de huidige saneringen zeer belangrijk zouden zijn.

De heer Van In. — U had kunnen beginnen met de vermeerderingen te blokkeren, maar u hebt ons niet gevolgd.

De heer Leemans treedt opnieuw als voorzitter op

De heer Vermeiren. — Zonder inspanningen van de regering op dit vlak te minimaliseren, moet toch worden gesteld dat we hier niet op het maximum zitten. Het gevaar van het afwijzen van bijkomende saneringen kan het gevolg zijn van een mentaliteit, waarbij gelooft wordt, zoals tot 1981, dat een sanering van de uitgaven kan worden vermeden door deze uit te stellen, namelijk «de toekomst» zal het probleem wel oplossen.

Het zou vandaag evenwel duidelijk moeten zijn dat dit een illusie is: de toekomstige saneringen worden er alleen maar groter door als gevolg van de gestegen rentelasten. Trouwens, als men de internationale vergelijking maakt van de belastingdruk, dan blijkt duidelijk dat onze belastingdruk al te hoog is. De vergelijkingstabel, die aan voorliggend verslag is toegevoegd, bevestigt trouwens deze vaststelling.

Ik maak van deze gelegenheid gebruik om de rapporteur te feliciteren met zijn verslag, dat zeer overschouwelijk is.

Ik moge namens mijn fractie deze problematiek afronden met de zienswijze te onderschrijven die professor Vuchelen in deze aangelegenheid voorstaat:

Als dan toch ooit moet worden gesaneerd om de belastingdruk te verminderen, waarom er dan nu niet mee beginnen?

Dit heeft dan trouwens ook het voordeel dat de groei wordt gestimuleerd waardoor de saneringen van de uitgaven uiteindelijk worden beperkt, namelijk omdat de werkloosheidsuitkeringen dalen en de belastingopbrengst stijgt.

Het op een correcte wijze invoeren van een belastingvermindering zal aantonen of men het meent met een grondige sanering van de

staatsfinanciën, namelijk of kan worden verwacht dat de noodzakelijke maatregelen in de toekomst zullen worden genomen. De discussie van een belastingvermindering is dus een fundamentele discussie over het financieel beleid dat in België in de nabije toekomst zal worden gevoerd. Het afwijzen van belastingvermindering betekent dan ook een afwijzing van grondige saneringen van de uitgaven.

Mijnheer de Voorzitter, ik moge besluiten met de vaststelling dat de financiële politiek het belangrijkste element vormt van de geloofwaardigheid van een land. Boekhoudkundige knepen en wonderoplossingen zijn uit den boze.

Zoals gezegd, blijft de sanering van de openbare financiën voor de PVV-fractie een primordiaal feit.

Het is ook in deze zin dat ik wil stellen: «Ja aan de verlaging van de belastingen, neen aan het budgettair avontuur!». Het is in deze verwachtingslijn, mijnheer de minister, dat de PVV-fractie voorliggende begroting zal goedkeuren. *(Applaus op de banken van de meerderheid.)*

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Lagae.

De heer Lagae. — Mijnheer de Voorzitter, mag ik eerst hulde brengen aan de rapporteur voor zijn verzorgd en ruim uitgewerkt verslag? Over een materie die niet zo boeiend is, een zo interessant verslag maken, is niet te onderschatten.

Mijnheer de Vice-Eerste minister, het is de eerste maal dat wij met u een begroting van Financiën bespreken.

De toestand van de publieke financiën, van de staatsfinanciën in het bijzonder, is zorgwekkend. Er is ongetwijfeld moed, staatszin en verantwoordelijkheidsgevoel nodig om in de gegeven omstandigheden de portefeuille van Financiën te aanvaarden.

Ik wens dit te onderstrepen en te zeggen hoezeer ik dit waardeer.

Mag ik hieraan toch een paar opmerkingen toevoegen?

Het departement van Financiën afgescheiden van de verantwoordelijkheid van de begroting lijkt mij niet de ideale oplossing. Het toevertrouwen van de fiscale administraties aan een staatssecretaris is meer verdedigbaar dan het afsplitsen van de begroting. Wellicht zijn wij nu op de goede weg.

Men zal hier en elders herhalen dat de fiscale en parafiscale druk in ons land 46,6 pct. — of naargelang van de bronnen zelfs 49 pct. — zou bedragen van het BNP. Men zal er bijvoegen, en terecht, dat deze druk hoger ligt dan in de meeste landen van de Europese Gemeenschap.

Men kan er ook bijvoegen dat het BNP niet uit zuiver rendabele ontvangsten bestaat. Men zal niet nalaten erop te wijzen dat deze fiscale en parafiscale druk zelfs nog gestegen is sinds 1981. En om volledig te zijn, kan men er nog bijvoegen dat meer speciaal de directe belastingen, die welke men het meest persoonlijk aanvoelt, en die dus het meest ontmoedigen, relatief hoger liggen dan in andere landen van de Gemeenschap.

Ik onderstreep dit omdat in bepaalde kringen de zaken voorgesteld worden alsof in andere landen de fiscale offers groter zouden zijn, alsof in ons land de moed zou ontbroken hebben om de belastingplichtige of de bijdrageplichtige aan te spreken om zijn deel te dragen van deze langdurige en zware crisis.

Het tegenovergestelde is waar: uw departement heeft de zware opdracht elk jaar meer fiscale inkomsten op te vorderen. In 1984 was het bijna 80 miljard frank meer voor de directe belastingen alleen reeds, meer dan 100 miljard frank per jaar meer voor de directe en indirecte belastingen samen en dit op een BNP dat in veel mindere mate is aangegroeid.

Hetzelfde geldt overigens voor de parafiscale ontvangsten. Daarom wil ik, zoals de heer de Bruyne, respect opbrengen voor de taak van uw departement, zelfs indien wij een bepaalde bezorgdheid hebben voor sommige aspecten ervan.

De last van de fiscale opbrengsten wordt ook gekritiseerd. Niet zonder reden. Het zou te verwonderen zijn als het anders was. Maar wat zou het geweest zijn als dit niet was gebeurd? Welke puinhoop zouden de staatsfinanciën geweest zijn zonder deze, inderdaad onpopulaire en zeker niet door ons noch door de ministers gewenste fiscale offers?

Onze collega's uit de oppositie die de aangroei van de ontvangsten veroordeelden, zelfs indien deze procentueel nauwelijks aangegroeid zijn,

zullen niet de eersten zijn om ons een beter en aangenamer geneesmiddel aan de hand te doen.

De fiscale en parafiscale inkomsten belopen 46 pct. of iets meer van het BNP, maar de overheidsuitgaven bereiken de 60 pct. van het BNP. Dit wil zeggen dat deze ontvangsten niet in de Schatkist gebleven zijn, zelfs niet om de schulden af te betalen, maar dat ze terug uitgegeven werden en dat bovendien nog ongeveer 40 pct. meer werd ontleend en toch aan iemand werd uitgegeven. En niettemin heeft iedereen, naar zijn gevoel, nog veel te weinig gehad. Elke uitgave heeft een bestemming gehad maar elke bestemming is mistevreden of ondankebaar.

Wanneer de minister van Financiën bijvoorbeeld op een bepaald ogenblik een benoeming of een bevordering moet doen en hij moet kiezen uit twintig kandidaten, dan maakt hij ook negentien mistevredenen en een ondankebare.

Men zal de aandacht vestigen op een overheidsschuld die nagenoeg even hoog is als het BNP maar men vergeet dat deze 4 500 miljard frank — misschien is het cijfer al achterhaald — aan iemand werd uitgegeven en door iemand op een of andere wijze door de belastingbetalers na ons zal worden terugbetaald door belastingen, besparingen, inflatie of devaluaties of de vier te zamen. Men vergeet toch niet dat in ons land het tekort 2,5 maal zo hoog is als het gemiddelde van de ons omringende landen.

Dit is de achtergrond waarop men deze begroting en de actie van het departement moet zien. Het was niet mijn bedoeling de discussie over de Rijksmiddelenbegroting over te doen.

Na deze inleiding wens ik te pleiten voor een meer doelgericht beleid in de publieke financiën. Niet in deze zin dat ik het beleid afkeur, maar in deze zin dat wij sneller en doeltreffender moeten bereiken wat wij willen, namelijk meer evenwicht tussen ontvangsten en uitgaven, en zeker een vermindering van de fiscale lasten.

Is dit mogelijk? Ongetwijfeld, als men de belastbare basis kan doen aangroeien door de expansie van de productie en van de uitvoer.

Het geheel van de regeringspolitiek is hierop gericht en heeft onbetwistbare successen geboekt op het gebied van de uitvoer, op het gebied van de tewerkstelling en op het gebied van de monetair stabiliteit. Maar kan men niet méér doen en bereiken op het gebied van de verlaging van de interestvoet? Dit is zeer belangrijk. En dat is mijn eerste vraag.

Lagere rentevoeten zijn nodig om aldus de staatsschuld lichter te maken en om de economische herleving aan te wakkeren. Maar is het ook mogelijk tot lagere rentevoeten te komen? De gouverneur van de Nationale Bank geeft dit impliciet toe, waar hij de rentepolitiek van de bank verdedigt. Het is mogelijk en het is nodig. Maar het gaat niet zonder besparingen, belangrijke besparingen, in de uitgaven van de overheid.

België is het land waar achter elke uitgave een irreductibele pressiegroep staat, die telkens opnieuw de publieke opinie, de media en een deel van het Parlement achter zich krijgt. Achter de sanering van de publieke financiën staat helaas, niemand. Aldus kost in ons land alles meer.

Onze collega, de heer De Bremaeker, was zo vriendelijk onze aandacht erop te vestigen dat het toch eigenaardig is dat om ons te besturen er zo'n groot verschil is tussen Noord en Zuid inzake overheids personeel. Bewijst zulks niet dat men én in het Noorden én in het Zuiden nog beter zou kunnen besturen en met minder personeelsuitgaven?

Maar alles in ons land vraagt meer uitgaven: niet alleen het onderwijs, waar het personeel verdubbeld is, spijs een daling van de schoolbevolking, niet alleen het openbaar vervoer, maar ook de hele sector van de transfers.

Voor de wedden en lonen streeft men een gelijkenschikking na met deze van onze voornaamste handelspartners. Ware het niet goed onze overheidsuitgaven te leggen naast deze van de andere Europese landen waar het overheidstekort niet half zo groot is, waar de belastingen lager zijn, waar de crisis ook bestaat en waar de burgers niettemin niet armer zijn dan bij ons?

Ik dring aan op een vermindering van de uitgaven omdat het mogelijk is en vooral omdat het rechtvaardig is.

Er is geen herstel mogelijk zolang de belastingen te hoog blijven, zolang wij te veel ontleen in binnen- en buitenland en zolang wij aldus het gezag van onze munt ondergraven omdat wij te veel blijven uitgeven. Op die wijze houden wij de rentevoeten, die onvermijdelijk een te grote risicopremie bevatten, te hoog.

Vergeten wij niet dat de bedragen die wij ontleen, niet of zeer weinig dienen voor rendabele investeringen van de overheid. Er zijn bijna geen productieve investeringen meer. Het is nagenoeg alles consumptiekrediet.

Vandaar mijn eerste vraag: lagere rentevoeten, door meer en grondiger besparingen en door een monetaire politiek die deze verlaging kan begeleiden en bevorderen.

Mijn tweede vraag is deze van de verlaging van de directe belastingen.

De belastingen, zowel in procenten als in aandeel van het BNP liggen hoger bij ons dan in de andere EEG-landen. In bepaalde kringen schijnt men te zeggen dat men de belastingen nog veel meer zou kunnen doen opbrengen. Voor de enen moet er nog een vermogensbelasting komen, voor de anderen moeten de spaargelden nog zwaarder worden belast, voor nog anderen moeten de verminderingen wegens gezinslasten worden verminderd, moeten de globalisaties hersteld worden, moeten ondergrondse stromingen opgevangen worden, die wellicht het gevolg zijn van een te zware fiscaliteit, moet er nog meer herverdeeld worden.

Verliest men hierbij niet uit het oog dat men zich aldus nog meer verwijderd van het doel, namelijk een samenleving waar de ondernemende en scheppende arbeid wordt aangemoedigd, omdat men tenminste een deel hiervan mag sparen, omdat men van dit spaargeld tenminste een deel mag investeren, omdat men deze investeringen op hun beurt mag doen opbrengen en omdat men tenminste een ernstig deel aan zijn kinderen mag nalaten?

En indien sommigen met deze maatschappijkeuze van arbeid, sparen, beleggen en verwerven niet kunnen akkoord gaan, dat zij dan ten minste onthouden dat niemand de zwakkeren in dit land of in de ontwikkelingslanden zal helpen indien men hier geen ruimte laat voor mensen die meer voortbrengen dan wat zij zelf nodig hebben en dan wat zij aan de overheid moeten afdragen.

Persoonlijk ga ik — wellicht zoals de Vice-Eerste minister en de staatssecretaris — akkoord met al wie hier komt pleiten voor vermindering van de belastingen. Maar dan moet men ook zeggen hoe men het evenwicht tussen ontvangsten en uitgaven dichterbij zal brengen. En aldus vervallen wij in onze eerste vraag, namelijk de sanering van de overheidsfinanciën, langs de zijde van de uitgaven.

Deze sanering van de staatsfinanciën werd te lang uitgesteld en te weinig doortastend aangepakt. Alles wat in de laatste jaren werd gesaneerd kon even goed en politiek gemakkelijker gerealiseerd worden vijf jaar vroeger, zoals dat in Duitsland of in Nederland gebeurde.

Maar het is nu zo. En het gevaar is: hoe langer de ziekte duurt, des te moeilijker het wordt de patiënt het bittere medicament te doen slikken.

Mijnheer de Vice-Eerste minister, deze reactie is begrijpelijk; de belastingplichtige ziet immers niet goed de besparingen welke hij normaal verwacht als tegengewicht voor zijn opofferingen. Als hij ziet dat het tekort eerder neiging heeft om te stijgen dan te dalen, vallen de offers hem zwaar. Hij stelt vast dat nog nieuwe uitgaven overwogen worden die men zelfs in de beste welvaartsjaren niet deed. Ik zal u voorbeelden geven als u wilt. Dan moet het ons niet verbazen dat 100 miljard frank belasting per jaar méér, geen geestdrift meer verwekt. Uw ambtenaren hebben het dan ook niet zo gemakkelijk.

Maar wellicht kunnen wij toch iets doen, naast de besparingen die onvermijdelijk nodig zijn, al was het maar om de Belgische frank opnieuw een beetje gezag te geven, nodig om kapitalen aan te trekken.

Wellicht kunnen wij de directe belastingen verminderen die bij ons veel hoger liggen dan in de ons omringende landen, 20 pct. tegenover 13,2 pct. gemiddeld in de andere EEG-landen, met zo mogelijk een compensatie in de andere belastingen zoals de indirecte belastingen waarin wij geen kampioenen zijn. De indirecte belastingen worden afgewenteld, zegt men. Mijns inziens worden alle belastingen afgewenteld, ook de directe. Men zegt dat de inflatie daardoor kan worden gevoed. Dat zal wel voor een groot deel van ons afhangen of wij een vastberaden prijspolitiek willen voeren.

Op dit punt heeft de regering een paar tegenslagen te verwerken zoals de harde winter en de dure dollar. Niettemin moet zij voet bij stek houden om vooral het hauseklimaats te breken.

Wij denken soms dat de crisis de concurrentie sterker maakt. Ik ben daar niet van overtuigd. De crisis brengt in veel sectoren een vermindering van concurrentie mee en het aantal concurrenten wordt zodanig uitgedund dat er monopolies ontstaan. Zonder ketterjagerij moet men efficiënt willen en kunnen ingrijpen; er zijn te veel monopolies en te veel misbruiken. Dit mag ons niet tegenhouden om de belastingen beter te spreiden.

Men zegt, en terecht, dat indirecte belastingen te veel de gezinnen treffen, maar ook hier kan men compenserend optreden, hetzij langs de kinderbijslag, hetzij door een aanpassing van de directe belastingen in familiaal gerichte zin, wat men overigens in elk geval toch moet doen, tenzij men een samenleving wenst zonder kinderen.

Op die manier kom ik tegemoet aan de bezorgdheid van collega de Bruyne en ga ik ook in op de beschouwing van de heer De Smeyter. Toch waarschuw ik de heer De Smeyter dat de Bond van de grote gezinnen niet veel geholpen zal zijn met een bijstand die erin bestaat als maximum voor de vermindering voor kinderen ten laste te nemen wat men toekent aan de personen met de laagste inkomens.

De belastingen moeten aangepast zijn aan de draagkracht van de betaler. Dat wie zijn inkomen moet spreiden over vijf, zes of zeven personen merkbaar minder draagkracht en spaarvermogen heeft, wil er bij sommigen maar niet in, maar zij ontgaan ter zake elk duidelijk debat.

Bij een andere gelegenheid wil ik dit debat graag hernemen. Ik blijf bij mijn zienswijze dat de directe belastingen kunnen worden verminderd mits bepaalde voorwaarden die ik heb omschreven.

Mijn derde en laatste vraag is gericht op de werking van uw departement zelf. Het is een zware en delicate opdracht, mag ik het nog eens onderstrepen? En toch heb ik enkele desiderata. Bij een nieuw team mag men toch een paar wensen uitspreken.

Ten eerste, de bedragen die ons gevraagd worden zijn of financiële bewerkingen of werkingskosten. Voor de financiële uitgaven kan men nagaan of zij niet verder kunnen worden gespreid om de hoger vermelde redenen, namelijk het ontlasten van de geld- en kapitaalmarkt.

Ten tweede, de werkingskosten: een aangroei van 3,43 pct. tegenover 1984 kan men als matig voorstellen. Nochtans — en dat geldt niet speciaal voor uw departement alleen — zal men meer moeten besparen, indien men de stijgende uitgaven in de sector van de schuld of in de sector van de bijstand wil opvangen, tenzij men de sanering eigenlijk niet wil. Volgens mij is dit zeker mogelijk. Maar dan moet men een grotere mobiliteit toelaten in uw departement — ook in andere —, anders vraagt men u binnenkort nog een paar duizenden ambtenaren meer, een grotere flexibiliteit in het beheer, meer moderne werkmethodes. Hierop heeft u, mijnheer de Vice-Eerste minister, in uw inleiding ook gewezen.

Bepaalde administraties hebben geen kostenbewustzijn. Bepaalde administraties hebben zich nooit afgevraagd hoe zij het rendement per hoofd kunnen verbeteren.

Een vergelijking kan soms zeer verhelderend werken. Collega De Bremaeker heeft dat met zijn studie eens te meer bewezen. Ik vraag geen rapport van een adviesbureau, maar uw medewerkers, die niet bedrijfsblind zijn, mijnheer de Vice-Eerste minister, zullen u toch ook andere raadgevingen kunnen geven dan de aanwerving van steeds meer personeel.

Ten derde, is het niet mogelijk de bezwaarschriften sneller af te werken? Voor sommige bezwaren is dit moeilijk, omdat zij een ernstig onderzoek vragen van een ervaren ambtenaar. Deze weet echter dat bepaalde bezwaarschriften vanzelf een oplossing krijgen wanneer men het vervolg afwacht. Vele andere bezwaren zijn eenvoudig en kunnen zeer snel worden afgewerkt. Het gaat dan om kleinigheden zoals het vergeten van een voorafbetaling of van het aangeven van een persoon meer ten laste. Een kleine inspanning volstaat, maar de gevolgen kunnen zeer belangrijk zijn.

Ten vierde, de vereenvoudiging en de hercodificatie van de teksten wordt door iedereen gevraagd, ook door de voorzitter van de commissie voor de Financiën. Vele zaken kunnen eenvoudiger en efficiënter aangepakt worden.

Ik neem aan dat u een onderscheid wenst te maken tussen gewone belastingen enerzijds, en crisismaatregelen anderzijds. Dat is te verdedigen. Ik neem ook aan dat men duidelijk onderscheid maakt tussen ontvangsten die bestemd zijn voor de Schatkist, en andere die bestemd zijn voor de sociale zekerheid. Het is niet goed dat men de sociale verzekeringen te zeer voedt met fiscale middelen, zodat men de kostprijs niet meer ziet. Maar tussen deze duidelijke grenzen enerzijds, en anderzijds, de opstapeling van allerlei disparate inleveringen, waarvan men binnenkort de afkortingen niet meer zal begrijpen bijaldien er voldoende letters in het alfabet zijn, is er toch een marge.

Ten vijfde, in dezelfde samenhang wens ik erop te wijzen dat duidelijkheid in de bestemming ook duidelijkheid betekent in de verantwoordelijkheid. Over sociale bijdragen en sociale uitkeringen wordt best overlegd met de sociale partners, dit wil zeggen met de personen die betrokken

zijn bij de betaling. Fiscale ontvangsten en overheidsuitgaven behoren aan de politieke organen. Waar de Staat tussenkomt in de transfers moet dit op een verantwoorde wijze en op gemotiveerde grondslag gebeuren. Wanneer elk van ons afzonderlijk bedelt, spreekt men van een schande, maar wanneer enkele mensen samen bedelen, vindt men dat een edele bezigheid en spreekt men van een pressiegroep.

Hetzelfde geldt voor de ondergeschikte besturen: van alle kanten eist men van de Staat meer middelen en terzelfder tijd eist men meer financiële verantwoordelijkheid. De klemtoon ligt hier echter niet op meer verantwoordelijkheid maar op meer financiën. Laat u niet misleiden, heren ministers, door deze pseudo-financiële verantwoordelijkheid.

Mijn voorstel is, dat de minister van Financiën zijn macht zou aanwenden om alle parastatale instellingen, ondergeschikte en niet ondergeschikte besturen er steeds meer toe te brengen hun budgetten met eigen middelen in evenwicht te brengen. Het is toch al te gemakkelijk alles op de rug van de Staat te laden, die — onder ons gezegd — dikwijls die miserie zelf gezocht heeft. De Staat pakte inderdaad dikwijls al te graag uit met de middelen waarover hij beschikte.

Ten zesde, in de commissie heeft men terecht gepleit voor meer harmonisatie op fiscaal vlak binnen en zelfs buiten de EG, bijvoorbeeld voor de taxatie van roerende inkomsten, van buitenlandse belastingplichtigen, of van Belgen in het buitenland. In welke mate kan of mag men nog globaliseren wanneer de aanslagvoeten al te progressief worden? In welke mate kan men ons land aantrekkelijker maken voor buitenlandse investeringen of kapitaalbreng? Wij dringen erop aan dat ter zake vooruitgang zou worden geboekt. Verschillende jaren krijg ik hier steeds opnieuw hetzelfde antwoord omdat de toestand niet is veranderd.

Ten zevende, onze overheidsschuld is niet veroorzaakt door te grote overheidsinvesteringen en zeker niet door productieve bestedingen. Daarom wil ik ervoor pleiten — en dit is ook in het verslag gebeurd — dat het departement van Financiën zich meer zou groeperen in eigen functionele gebouwen waar de gepaste apparatuur is samengebracht en waar de diensten veel sterker kunnen worden gecoördineerd. Wij beklagen ons erover dat de bouwsector niet herneemt, maar de Staat zou, in hoofde van het ministerie van Financiën, het goede voorbeeld kunnen geven. Het is echter dikwijls zo dat de bakker oud brood eet. Het is al erg genoeg dat wij nog altijd niet weten aan wie de pensioenen betaald worden, een beetje door een gebrek aan medewerking van uw departement, dat wij niet weten wie meer of minder kan bijdragen voor de ziekteverzekering, wie meer of minder recht heeft op bijstand.

Men zou een globaal beeld moeten hebben van de belastingplichtige en dat kan worden bevorderd door de coördinatie van die diensten. Ook de mobiliteit onder de diensten kan hiertoe bijdragen. De belastingplichtige zou er ook gelukkiger mee zijn.

De diensten zijn te veel gespreid. Ontvangers en controleurs zitten soms ver van elkaar en dat is niet zo gunstig.

De begroting van Financiën gaat om 50 à 55 miljard. Daarbij moet men ook rekening houden met wat de belastingplichtige zelf moet doen, alvorens hij zijn belastingen betaalt. Ik weet dat u hierom bekommerd bent. Dat blijkt uit het verslag, maar ook uw voorgangers waren dat. Daarom is het niet overbodig dat wij nog eens aandringen.

Wat betreft de wens dat de fiscale diensten meer toegankelijk zouden zijn voor het publiek, hiervan zal niet veel terechtkomen, tenzij de Vice-Eerste minister en de staatssecretaris zich hiervoor persoonlijk en kortdaat inzetten. De administratie heeft wel honderd redenen om dat niet te doen.

Hetzelfde geldt voor de diensten die de Vice-Eerste minister moeten inlichten nopens het verloop van de uitvoering van de begrotingen, nopens de stand van de Schatkist, de evolutie van de overheidsuitgaven of het beleid van de financiële en andere parastatale instellingen waarvoor uw departement verantwoordelijkheid draagt.

Het mag u niet verwonderen, mijnheer de Vice-Eerste minister, dat in de commissie voor de Financiën bepaalde leden enigszins sceptisch zijn wanneer de regering zich erover beklagt dat men onvoldoende is ingelicht over de toestand van de staatsfinanciën. Uw leidende ambtenaren, discreet als zij zijn, zullen u niet tegenspreken maar zij zullen het daarom nog niet geloven, tenzij de geloofwaardigheid hersteld wordt. U, mijnheer de Vice-Eerste minister, achten wij in staat dat te bewerkstelligen.

Ik besluit.

Ik wens dat de Vice-Eerste minister en de staatssecretaris, zoals hun voorganger onverbloemd de toestand van de overheidsfinanciën zouden blootleggen, niet alleen aan ons, leden van de commissie voor de Finan-

ciën, maar ook aan hun collega's in de regering, aan de administraties en aan alle pressiegroepen.

Men heeft misschien te veel gewerkt aan het presentabel maken van de begrotingen en aan het verbeteren van het imago. Daardoor werd de zaak echter niet gediend.

Wij dringen erop aan dat via besparingen en via de monetaire politiek de rentevoeten zouden worden gedrukt. Wij vragen dat de belastingdruk zou worden herschikt, zodat hij minder ontmoedigend zou werken en meer gezinsvriendelijk zou zijn. Dit alles vergt onvermijdelijk besparingen, waartoe de Vice-Eerste minister als zeer belangrijk lid van de regering aan het hoofd van een groot departement in ruime mate kan bijdragen. Dit departement kan ons inziens, hoe verdienstelijk het ook is, toch nog efficiënter werken.

Met dit vertrouwen zullen wij, mijnheer de Vice-Eerste minister en mijnheer de staatssecretaris, uw begroting goedkeuren. (*Applaus op de banken van de meerderheid.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Debussère.

De heer Debussère. — Mijnheer de Voorzitter, wanneer ik de woorden van collega Vermeiren mag geloven, leven wij op het ogenblik in een fiscaal aards paradijs. Als ik collega De Smeyter mag geloven, wacht ons de fiscale hemel op aarde wanneer ooit aan de socialistische geuwthonger naar macht zal zijn voldaan door ministerportefeuilles, in zover men in ons land nog van portefeuilles kan spreken.

In mijn uiteenzetting zal ik mij beperken tot de werking van de administratie der Directe Belastingen. Ik ben daar enkele dagen aanwezig geweest en ik heb een stapel klachten moeten aanhoren.

Laten we beginnen bij het personeel. De wervingsstop is ook bij de Directe Belastingen een werkelijkheid. Ieder van ons is ervan overtuigd dat de kolos van het administratief personeel wel degelijk moet afslanken, zelfs met vele honderdduizenden eenheden. Collega Cooreman sprak enkele jaren geleden van 350 000. De vraag is alleen, waar wel en waar niet? De administratie van de Directe Belastingen is wellicht de belangrijkste omdat zij nu eenmaal voor het nodige geld moet zorgen, op de snelste manier, zodat zowel de burger als de regering weten waar ze op financieel vlak staan. Derhalve moeten de werking en het rendement van deze administratie zo efficiënt mogelijk zijn en dit kan alleen wanneer zij kan rekenen op ervaren en gekwalificeerd personeel en leidende ambtenaren.

Meer en meer ervaren ambtenaren verlaten de administratie met vervroegd pensioen. In de praktijk zullen de openstaande hoge functies worden ingenomen door minder ervaren en minder bewaamde ambtenaren, wat uiteindelijk nefaste gevolgen zal hebben. Vluggere promotie van jonge, veelal tweederangsuniversitairen die in de privé-sector geen plaats vinden, leidt tot ongewenste resultaten. Door minder ondervinding en minder kennis hebben ze minder bewaamheid. Vermits gezag voortvloeit uit bewaamheid, hebben ze weinig gezag en kunnen zij zich aldus niet de medewerking van de andere personeelsleden verzekeren waardoor de goede werking van de dienst in het gedrang komt. Zelf ontmoedigd, verlaten ze na enkele jaren de administratie om hun ervaring en opgedane kennis, hoe onvoldoende soms, elders te gebruiken.

Door de personeelsstop zal theoretisch een technisch vacuüm ontstaan. Er moet derhalve een grondige wijziging komen in de manier van aanwerven van personeel voor de Directe Belastingen. Ten eerste lijkt mij de tijdelijke aanwerving in de administratie aangewezen, met benoeming in vast verband na bewezen diensten. Bepaalde directeurs hebben de tijdelijke aanwerving van de kandidaten voorgesteld op basis van een contract van twee jaar waarna deze, indien ze voldoening schenken, tot een stage van twee jaar toegelaten worden. De vaste benoeming volgt dan op basis van een objectief stageverslag. Ten tweede, de wervingsreserve moet minimaal zijn, zeer beperkt, zodat men steeds over de beste kandidaten beschikt door het geregeld uitschrijven van examens en het aantrekken van de best gerangschikten. Ten derde, de aanwervingsexamens en de bevorderingsexamens moeten worden aangepast. De mondelinge proef dient opnieuw te worden ingevoerd.

Het kleinste bedrijf in België zal niemand in dienst nemen zonder hem of haar «gezien of gehoord» te hebben. Hoe is het dan mogelijk dat men universitaire of andere personeelsleden van niveau twee benoemt tot ambtenaren van niveau één, die men het kaderpersoneel zou kunnen noemen, zonder enig mondeling examen?

Is het niet noodzakelijk dat leidinggevende ambtenaren blijfven van persoonlijkheid, uitdrukkingsvermogen, algemene cultuur, geestesrijpheid, bewaamheid om persoonlijk een oordeel te vellen? Kan men

deze bewaamheden valoriseren op basis van een paar schriftelijke, technische proeven? Wanneer uit die mondelinge proef blijkt dat de kandidaat aan bovengenoemde eisen voldoet, dan moet nog het bewijs van rendement worden geleverd. Vandaar, een tijdelijke indienstneming, gevolgd door een stage, en pas dan de vaste benoeming voor het personeel van uw administratie.

Bekwaam personeel moet dan nog op een technisch efficiënte manier kunnen werken. Het personeel van de controlediensten wordt te veel belast met materiële werkzaamheden zoals: het afleveren van fiscale attesten voor de aanvraag van studiebeurzen, voor de berekening van de huur voor sociale woningen, voor het bekomen van bouwpremies en dergelijke meer; het verwerken van informatie en statistieken, waarvoor duizenden fiches dienen ingevuld te worden; het verschaffen van uitleg en inlichtingen aan de belastingplichtigen als rechtstreeks gevolg van de complexiteit van de wetgeving.

Als gevolg van dit alles dreigt de essentiële zaak, namelijk de taxatie-werkzaamheden in de controlediensten, zoals onderzoek en controle, van hoofdzaak een bijzaak te worden. Duizenden dossiers worden bij gebrek aan tijd en bevoegd personeel, wat men in de diensten noemt, «gedraaid». Wie draagt er uiteindelijk de verantwoordelijkheid voor dat zogenaamd «draaien» van de dossiers, daar geen enkele hogere ambtenaar daarvoor een schriftelijk bevel zal geven? Schriftelijk wordt wel aangeduid dat bepaalde dossiers grondiger moeten worden onderzocht dan andere, doch het systematisch «draaien» zou als systeem niet mogen bestaan.

Om op een efficiënte manier te kunnen werken, moet men ook over de uitrusting en het materiaal kunnen beschikken. Er is voor het ogenblik een schrijnend tekort aan schrijf- en rekenmachines. De controlediensten kunnen hun documentatie in geen enkele bibliotheekkast rangschikken omdat ze niet voorhanden zijn. De controlediensten zijn juist de mensen die in de eerste lijn «staan», zij taxeren en controleren en moeten normaal over uitvoerige documentatie beschikken. Deze documentatie is voorhanden, maar zij kunnen ze niet praktisch en bruikbaar rangschikken, zonder te spreken over de moderne technologische apparatuur die helemaal niet beschikbaar is.

Als tweede deel van mijn betoog wil ik het hebben over de complexiteit van de wetgeving. De gemeenschap van de wetten en onderrichtingen is uitzondering geworden en de uitzonderingen zijn algemeen geworden. De laatste grote herziening en herschikking dateert van 1962, zodat hieraan dringend iets moet worden gedaan.

De uitvaardiging van een nieuwe fiscale wet om de zes maanden heeft tot gevolg dat niemand nog weet hoe de vork aan de steel zit. Het is voor de administratie onmogelijk geworden in betrekkelijk korte tijd de wetten in circulaire en andere dienstbrieven te vertalen. De interpretatie van de wet wordt dan nog meestal vervuimd of veranderd door de antwoorden van de minister op de talrijke parlementaire vragen om verduidelijking. Ondertussen gaat enorm veel tijd verloren door: het niet-kennen of verkeerd begrijpen van de wetten; beantwoorden van de vele vragen om uitleg; eindeloze discussies met niet-begrijpende belastingplichtigen; talloze rechtzettingen door misbegrepen onderrichtingen; afhandelen van honderdduizenden bezwaarschriften.

Derhalve moeten wetgeving en onderrichtingen vlugger ter beschikking worden gesteld van de leidende ambtenaren en er moet een nauwere samenwerking zijn tussen kabinet, dat de wetten uitvaardigt, en hogere administratie ten einde een vlottere doorstroming mogelijk te maken.

De leidende ambtenaren moeten tenslotte meer tijd beschikbaar krijgen voor zelfstudie en voor de opleiding van hun personeel.

Tenslotte, mijnheer de minister, wil ik nog even stilstaan bij de berg bezwaarschriften, die ingevolge de wet-Anciaux van 16 maart 1976 kunnen worden ingediend.

Hoewel uw diensten mij niet konden antwoorden op mijn vraag in de commissie gesteld, zouden er einde 1984 bijna 190 000 bezwaarschriften nog te behandelen geweest zijn. Het bedrag dat ermee gemoeid is, is mij niet bekend, maar het loopt zeker in de miljarden. Alvorens nieuwe belastingen te leggen, moet eerst orde op zaken worden gesteld met zaken die reeds kracht van wet hebben. Door die wet-Anciaux van 1976 blijkt eerder het tegengestelde. Immers, artikel 276 van het Wetboek van de inkomstenbelastingen behelst een belangrijke beperking van aan de directeur der Directe Belastingen toegekende machten. Waar deze ambtenaar voorheen het recht bezat en zelfs tot plicht had niet alleen de hem onderworpen grieven te onderzoeken, gezien het rechtsprekend karakter van zijn taak, maar ook de aanslag in zijn geheel te herzien, zowel in het voor- als nadeel van de Staat, ingevolge het administratief karakter van zijn taak, dient hij zich nu te beperken in zijn beslissing enkel

uitspraak te doen over de grieven, die door de belastingplichtige in zijn bezwaarschrift — artikel 267 van Wib — of in een later verzoekschrift — artikel 273 van Wib — worden aangevoerd. Dit betekent dat hij in zijn beslissing niet langer een ontlasting mag verlenen, die niet voortspuit uit een door de bezwaarindieners regelmatig opgeworpen grief, noch supplementen kan vestigen, zelfs niet als compensatie met een rechtmatig bevonden ontlasting.

Hierdoor bevinden de belastingplichtigen zich in een uitermate sterke positie tegenover de administratie gezien ze altijd recht hebben op een uitspraak voor hun grieven en nooit te vrezen hebben voor een supplementaire aanslag. Hierdoor groeit niet alleen het aantal ingediende bezwaarschriften schrikwekkend aan, maar zijn de indieners ervan, gezien hun sterke positie, steeds minder geneigd tot een minnelijke schikking. Er moet hier dringend een ernstige wijziging in de wetgeving, die niet voldoet, worden ingevoerd.

Mijnheer de minister, het loont meer dan de moeite eens een paar dagen met de mensen te velde in de administratie te gaan praten. De overheid heeft weinig begrip voor de praktische noden van het voetvolk. Inspecteur, adjunct-directeur en directeur doen aan supervisie. De hoofdcontroleur en zijn naaste medewerkers doen het veldwerk. Zij dragen een zware verantwoordelijkheid, moeten maximale waarborgen geven van integriteit, staan bloot aan bedreiging en verleiding maar ook aan de kritiek van hun oversten.

Ik vraag wat meer begrip voor de materiële en morele moeilijkheden in hun werk, en de ontlasting van onproductieve werkzaamheden.

Mijnheer de minister, mijnheer de staatssecretaris, als bedrijfsleider bent u er toe in staat in deze administratie van de Indirecte Belastingen de juiste mensen op de juiste plaats te zetten, ze te bezielen en te waarderen en aldus een efficiënt werkend apparaat uit te bouwen in het belang van iedereen. Dat moet geen jaren duren, dat kan nu. (*Applaus op de banken van de Volksunie.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Luyten.

De heer Luyten. — Mijnheer de Voorzitter, enkele weken geleden had in deze zaal de vergadering plaats van wat plechtig heet de Raadgevende Interparlementaire Beneluxraad. Mijnheer de minister, u was toen net enkele weken minister van Financiën en staatssecretaris Waltniel vertegenwoordigde u hier.

Ik wil aanknopen bij een betoog in de Benelux-raad over een zwaarwichtig verslag waarin advies aan de regering wordt gegeven. Het verslag heet: «Gezamenlijk verslag van de Belgisch-Nederlands-Luxemburgse regering aan de Raadgevende Interparlementaire Beneluxraad inzake de totstandkoming en de werking van een economische unie tussen de drie Staten.»

Wij horen bijna terug de grote resonantie van wat men enkele jaren geleden weer eens noemde: de relance van de Benelux.

Het hoofdstuk waar mijn aandacht werd op toegespitst droeg als titel: Samenwerking op fiscaal en financieel gebied. Na al de mooie speeches die ik de jongste drie jaren heb gehoord in verband met de relance van Benelux, werd mijn pacifistische natuur getroffen door het woord «dreigen», dat in de tekst van de aanbeveling voorkwam. Het ging over de douanecontrole aan de binnengrenzen. De tweede alinea van dit hoofdstuk luidt: «Overigens zou de commissie graag vernemen waarom de drie regeringen dreigend toevoegen dat de vrijstelling onverlet laat de volledige betaling van de Belgische verkeersbelasting.» Het ging over «voertuigen».

Ik heb dan — wat zelfs de staatssecretaris toegaf — een ahurissant voorbeeld aangehaald dat ik hier nog even kort samenvat. Ik heb het gehaald uit een Antwerpse krant even vóór de strenge winter. De titel van het artikel in die krant luidt: «Nederlander fietst alle dagen van en naar de grens.» Dat gebeurde niet om zijn conditie op peil te houden. Het ging over een man die in Belgisch-Limburg woont. Het is een Nederlands Limburger die handel drijft in Maastricht. Gezien zijn hoge leeftijd — hij is 68 jaar — wilde hij de afstand tussen zijn woning en zijn werk afleggen per auto. Hij rijdt nog steeds met een Nederlandse nummerplaat. «Maar volgens de Belgische douanediens» — ik citeer letterlijk uit het krantenartikel — «heeft hij, door zijn verhuus naar ons land, in feite zijn auto ingevoerd. Waarop derhalve de invoerrechten verschuldigd zijn plus de verkeersbelasting. Wegens niet-tijdige betaling werden deze bedragen fors verhoogd met boeten en ook in Nederland betaalt de heer X de verschuldigde taks. Alle beroepen op diverse instanties in Nederland en België, waarbij onder meer, voorgesteld werd dat de heer X aan de grens dagelijks van nummerplaat kon veranderen,

bleven zonder gevolg. Er zat en zit voor de heer X maar één oplossing in: de auto ergens aan de grens op Nederlands grondgebied laten staan en elke dag, «'s morgens en 's avonds de zes kilometer die hem daarvan scheiden, met de fiets afleggen. In weer en wind en met eten en drinken voor een ganse dag. De familie X denkt vanzelfsprekend het hare over de Benelux die dergelijke toestanden nog mogelijk maakt. Dagelijks 12 twaalf kilometer fietsen is voor de 68-jarige geen sinecure. Maar hij heeft het er, hoe dan ook, wel voor over om in ons land te kunnen blijven wonen».

Dit is dan, wat wij in onze mooie rapporten terugvinden, zelfs al struikelen wij over het woord «dreigend», de realiteit aan onze binnengrenzen van Benelux.

Ambtenaren zeggen dat daar al jaren wordt over gesproken. Ik vraag dus aan de nieuwe minister van Financiën of daar, om niet telkens als deze Benelux-raad bij elkaar komt met rode kaken te moeten staan, geen werk van kan worden gemaakt.

Uw medewerker staatssecretaris vond het inderdaad ook zo sterk dat hij de opmerking maakte dat binnen de Benelux niet alles zo snel gaat als wij wel verhopend, maar dat daaraan binnen afzienbare tijd een oplossing zou moeten worden gegeven. De contacten met die ambtenaren lieten mij echter niet zoveel hoop. Het blijkt dat er besprekingen zijn, maar dat zij soms op halve veto's botsen. Maar, hoop doet leven. Een nieuwe minister wekt nieuwe hoop en voor iemand die vanuit zijn voorgeschiedenis wel eens de blik noordwaarts richt — Antwerpen val wordt dit jaar herdacht —, moet de relativiteit van het begrip «grens» wel duidelijk zijn. Ik vermoed trouwens dat hij ook een overtuigd aanhanger is van Benelux.

Mijn bekommernis gaat ook naar het Zuiden. U hebt misschien ook gelezen dat uw stadsgenoot, minister van de Vlaamse executieve, de heer Poma, een historische daad heeft verricht door een delegatie uit Frans-Vlaanderen te ontvangen in zijn functie als minister van Cultuur. Zijn persdiensten hebben dat gebeuren stevig in de verf gezet. Er moet inderdaad belang worden gehecht aan deze historische ontmoeting.

Ik heb al zeer veel reizen met groepen naar Frans-Vlaanderen geleid gedurende de jongste twintig jaren. Ik stel vast dat door de nieuwe beschikkingen van de minister van Financiën in Frankrijk die grens, uitgerekend in het jaar dat weer veel over Europa werd gesproken, nog meer waterdicht is geworden. Toen wij onlangs met een groep aan de grens kwamen, verloren we drie kwartier ingevolge pesterijen van de douane. Dat gebeurde toen wij vanuit Frans-Vlaanderen richting Kassel reden.

Ik ken niet de juiste beschikkingen van de Franse minister van Financiën in verband met de Franse douane. Maar het stuitte ons allen zo tegen de borst — er waren ook heel wat Frans-Vlamingen bij — dat wij, toen wij de zegebuletins van onze minister van Cultuur vorige week konden lezen, de bedenking maakten dat wij nog ver afstaan van zijn wens dat deze historische oorlogsgrens meer en meer zou vervagen. Ik hoop dat de minister van Financiën gebruik zal maken van het bezoek binnenkort van de Franse Eerste minister om dergelijke Europa-anomaliën aan te klagen.

Vergeef het mij, mijnheer de minister, wanneer ik in uw prille loopbaan als minister van Financiën een gekend stoorvarkentje op u loslaat, het egeltje van de Voerstreek.

Toen ik bij de recente gebeurtenissen in de Voerstreek sprak met inwoners uit deze streek, dan bleek hun bekommernis over een sector waar u kan ingrijpen. Het betreft de E9 die vanuit Nederlands-Limburg ons land binnenkomt via de Voerstreek langs Moelingen.

Het Accijnzen- en BTW-kantoor, dat zich vroeger op het tweetalige grondgebied bevond, is een decennium geleden overgebracht naar Visé. Vele mensen geloven dat er van de reeds lang beloofde overbrenging van het douanekantoor van de oude weg naar de E9 niets in huis zal komen. Ik wil daar uw aandacht op vestigen. Zoals u weet deed een gelijkaardig probleem zich voor bij het openstellen van de E3-grensovergang te Rekem. Hier kan het voor één keer, dank zij de faciliteiten, naar de zin van een ieder worden opgelost. Het zou toch te gek zijn dat door touwtrekkerij achter de schermen dit douanekantoor, waarmee de gewone mensen te maken hebben, zou worden overgebracht naar een eentalig gebied in plaats van naar een gebied met faciliteiten. Hierdoor zouden de talrijke Nederlanders die naar het Zuiden komen, en de mensen uit de Voerstreek zelf immers op een objectieve wijze kunnen worden behandeld. En dit is nog zacht uitgedrukt, gezien het klimaat dat in deze streek heerst.

De beslissing is in 1973 genomen en het douanekantoor zou in 1984 in werking treden, maar op het ogenblik is er nog niets van te zien. Toen

ik onlangs de Voerstreek verliet langs de kruiswisselaar op de E9 op het grondgebied van Moelingen, heb ik geen enkele Nederlandse douane ontmoet. Ik heb geen smokkelaanleg, maar dit lijkt mij toch de weg die zonder enige douanecontrole van België naar Nederland leidt. Ik vraag u dus, mijnheer de Vice-Eerste minister, waarop men wacht om het douanekantoor over te brengen naar de kruiswisselaar op de E9. Vele Vlaamse Voerenaars vrezen immers dat het ook hier weer dezelfde richting zal opgaan als met het daarnet genoemde Accijnzen- en BTW-kantoor.

Dit waren drie bekommernissen die ik als niet-lid van de commissie voor de Financiën, maar als overtuigd Beneluxer, vriend van Frans-Vlaanderen en Voerwandelaar aan de nieuwe minister van Financiën wilde voorleggen. (*Applaus op de banken van de Volksunie.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan Vice-Eerste minister Grootjans.

De heer Grootjans, Vice-Eerste minister en minister van Financiën en Middenstand. — Mijnheer de Voorzitter, ik wil de Senaat allereerst danken voor de vele vragen die werden gesteld en die getuigen van belangstelling voor de problemen die zich voor het departement van Financiën voordoen. Sommige vragen werden in een andere vorm reeds gesteld in de commissie en ik neem aan dat de betrokken senatoren zullen begrijpen dat ik daar niet op terugkom. Ik zou dan immers moeten verwijzen naar bepaalde pagina's in het verslag.

Enkele vragen vergen een ruimere opzoeking en het is dus niet mogelijk voor mij daarop vandaag reeds in te gaan. Ik zal schriftelijk op deze vragen antwoorden.

Ik wil u eveneens doen opmerken dat wij de taken in het departement hebben verdeeld en dat derhalve staatssecretaris Waltniel meer in het bijzonder zal antwoorden op de vragen in verband met de fiscaliteit.

Tenslotte wil ik rekening houden met de suggestie van de Voorzitter om de vergadering omstreeks 19 uur te sluiten, wat meebrengt dat ik nogal bondig zal moeten zijn.

Met uw goedvinden, dames en heren, wil ik eerst en vooral even inhaken op enkele beschouwingen die hier naar voor werden gebracht in verband met de taak, de opdracht en de organisatie van het departement van Financiën. Ik denk hier meer in het bijzonder aan opmerkingen die werden geformuleerd en suggesties die werden gedaan door de heren Lagae, de Bruyne, Decléry, Vermeiren en anderen.

Mijnheer Lagae, uw idee dat het departement van Financiën eigenlijk niet zou mogen worden afgescheiden van het departement Begroting omdat ze inderdaad een groot geheel vormen, vind ik bijzonder waardevol. De minister van Financiën heeft de ondankbare taak alleen te moeten zorgen voor de nodige financiële middelen, terwijl andere collega's in de regering de minder moeilijke taak hebben om tot uitgaven over te gaan.

De heer Lagae. — De *spending* ministers.

De heer Grootjans, Vice-Eerste minister en minister van Financiën en Middenstand. — Het zou inderdaad beter zijn indien een zelfde minister zou instaan voor de inkomsten en tegelijkertijd ook een belangrijke bevoegdheid zou toegespeeld krijgen voor de uitgaven. In sommige landen heeft men uw suggestie, mijnheer Lagae, in de werkelijkheid omgezet en ik meen te weten dat dit met betrekkelijk succes is geschied. U hebt ook doen opmerken dat het departement van Financiën dat vooral moet instaan voor de inkomsten, bijna ieder jaar een supplementaire inspanning van ongeveer honderd miljard moet leveren.

In uw betoog, mijnheer Lagae, hebt u verder gezegd dat de overheids-uitgaven zo uit de hand zijn gelopen dat ze 60 tot 63 pct. van het BNP opslorpen. Volgens de recentste statistieken van de OESO waarover ik beschik en die dateren van einde 1982 slopen de uitgaven van de globale overheidssector bij ons 56,6 pct. van het BNP op. Ik geloof dat ondertussen het percentage nog aanzienlijk is opgelopen en het verbaast mij helemaal niet als men nu spreekt van 60 tot 63 pct.

Als ik soms een voordracht geef, zeg ik wel eens dat de publieke opinie er zich in dit land geen rekenschap van geeft dat wij in belangrijke mate reeds op weg zijn naar een communistische samenleving. In een communistisch land als Hongarije slorpt de overheidssector ongeveer 75 pct. van het BNP op. Als we dus in eigen land met 60 à 63 pct. worden geconfronteerd, dan zijn wij — om het wat scherp te formuleren — nauwelijks 12 pct. verwijderd van het opslorplingspercentage in een communistisch land.

De heer Luyten. — Een communisme met een liberaal gelaat.

De heer Grootjans, Vice-Eerste minister en minister van Financiën en Middenstand. — Ik wenste dat het waar was, maar ik heb daar grote twijfels over.

De heer Van In. — Denk aan uw voorganger!

De heer Grootjans, Vice-Eerste minister en minister van Financiën en Middenstand. — Wanneer de overheidssector heel wat meer dan 50 pct. van het BNP gaat opslorpen, dan is er misschien geen weg terug meer.

Ik denk hierbij aan Groot-Brittannië waar men getracht heeft het roer om te gooien, maar waar dat bijzonder moeilijk bleek te zijn. Ik behoor tot degenen die geloven dat eens men de 50 pct. voorbij is, en nogal flink voorbij, er een automatisme ontstaat dat niet meer af te breken is. Ik maak mij dus heel grote zorgen over de samenleving waar wij naartoe gaan. Wij zullen hierdoor misschien zonder dat de grote meerderheid van de bevolking dit wil, terecht komen in een regime dat aanleunt bij dat van een communistische Staat, en dit zonder revolutie, zonder grondwetsherziening, zonder de instemming van het Parlement en zonder raadpleging van de kiezer.

Alles samen zouden wij een grotere inspanning moeten doen om aan onze bevolking uit te leggen waarover het eigenlijk gaat, niet alleen over vermindering of verhoging van directe of indirecte belastingen. Het gaat erom te weten naar welk politiek, sociaal en economisch regime wij groeien. Op dat gebied is ons land eigenlijk nog niet wakker.

Door verschillende sprekers, zoals de heren Decléry, de Bruyne, Lagae en anderen is gewezen op de enorme schuldenlast in ons land. Wij zijn bezig ons arm te lenen. Ik vraag mij zelfs af of de publieke opinie dat beseft. Als de Eerste minister of de vroegere minister van Financiën in een televisie-uitzending de aandacht proberen te vestigen op dat probleem kan ik mij goed voorstellen hoe de man in de straat reageert met de vraag wat zij eigenlijk komen vertellen. Iedere eerste dag van de maand is daar immers de wedde van de ambtenaar, de kinderbijslag of het pensioen. Dan zegt de betrokken burger dat de regering dingen komt vertellen die door de feiten worden tegengesproken. Hij beseft echter niet dat een flink stuk van die kinderbijslag, van dat pensioen of van die wedde eigenlijk wordt gefinancierd met geleend geld.

De heer Lagae heeft mij, vooral in verband met de schuldenlast, gevraagd of wij niet moeten proberen een politiek te voeren van lage rentevoeten.

Toen ik pas minister was, heb ik enkele dagen met de hoop rondgelopen dat het in de onmiddellijke toekomst mogelijk zou worden. Ik werd echter vrij vlug ontnuchterd, onder meer door de houding van onze Duitse en Nederlandse bureaus die, zoals u weet, een kleine maand geleden via de *Deutsche Bank* en via de Nederlandse Bank hun discontovoet hebben opgetrokken. Dat bewijst dat wij ter zake niet te veel illusies mogen koesteren. Eigenlijk was ik al blij dat de discontovoet van de Nationale Bank niet was verlaagd, want dan hadden wij onmiddellijk een tegenovergestelde operatie moeten uitvoeren, wat in de monetair milieus een eigenaardige indruk zou hebben gemaakt.

Zoals andere collega's hebt u gevraagd of wij de directe belastingen niet moeten verminderen. Ik ben te oud geworden om nog veel illusies te hebben. Ik beken u ronduit dat ik behoor tot degenen die twijfelen aan de mogelijkheid ervan, gezien de geestesgesteldheid in dit land, waarover ik zojuist heb gesproken. Ik vraag mij af of het doenbaar zal zijn op een diepgaande manier over te gaan tot vermindering van de belastingen, omdat aan die vermindering slechts kan worden gedacht als men terzelfder tijd aanvaardt ook de staatsuitgaven af te remmen.

Volgens mij is men daar nog ver van verwijderd. Zoals u zelf op een bepaald moment hebt gezegd is men daar te laat mee begonnen en heeft men daardoor bewegingen losgemaakt die meer dan waarschijnlijk nog moeilijk te beheersen zullen zijn.

U hebt ook de vraag gesteld of het niet mogelijk zou zijn enerzijds, de directe belastingen te verlagen en anderzijds, dat te corrigeren door een verhoging van de indirecte belastingen. U hebt echter zelf aangewezen waar het gevaar schuilt. Men kan er niet omheen. Wanneer men die operatie zou doorvoeren groeit het gevaar dat de inflatie in ons land zou stijgen, hoewel die de laatste jaren in belangrijke mate kon worden ingedijkt, van 12 à 13 pct. naar 5 pct., al wijzen de laatste gegevens op een lichte verhoging. Men heeft op dat vlak toch resultaat geboekt. De vraag rijst of men dan niet een weg opgaat die grote risico's inhoudt voor de evolutie van de inflatie.

Men zou vanzelfsprekend tegelijkertijd een strenge prijspolitiek kunnen voeren. In een land als het onze, waar de tucht niet tot de grootste

deugden van de bevolking behoort, zou het echter zeer moeilijk zijn een strenge prijspolitiek te verwezenlijken.

Er werd hier ook gewezen op de werkingskosten van het departement van Financiën en op de aangroei daarvan die 3,43 pct. bedraagt. Ik ontken dit niet, maar ik wil er toch ook de aandacht op vestigen dat, indien men de personeelskosten ter zijde laat, de consumptieve aankopen en diensten slechts met 2 pct. zijn gestegen, wat ver beneden de inflatie-hypothese is van 5,5 pct. voor 1985. Men mag op dit vlak niet te streng zijn.

U heeft gelijk, mijnheer Lagae, wanneer u pleit voor een grotere mobiliteit en een grotere flexibiliteit binnen het departement. Voor de mobiliteit kan u zich richten tot collega Waltniel, die niet alleen staatssecretaris is voor Financiën maar ook voor het Openbaar Ambt, en die zoekt naar formules om een grotere mobiliteit binnen het departement mogelijk te maken.

Het is mij opgevallen dat verschillende sprekers hebben gewezen op de veel te trage afwerking van een groot aantal bezwaarschriften. Ik heb daarvan goed nota genomen.

Er werd hier ook terecht gepleit voor een hergroepering van de diensten in aangepaste gebouwen. Een van de grote experimenten ter zake kan nochtans moeilijk als een enorm succes worden beschouwd. Ik denk hier inderdaad aan de inmiddels berucht geworden toren van het rijksadministratief centrum. Ik ben nog niet in de gelegenheid geweest daar een bezoek te brengen, maar wat ik daarover hoor vertellen, doet mij toch de wenkbrauwen fronsen. Iemand zei mij zelfs dat deze toren meer kost in de zomer om te koelen dan in de winter om te verwarmen. Dit is misschien wel een prettige formulering, maar dit roept wel een zeker scepticisme op om dergelijke grootse ondernemingen in de toekomst nog te ondernemen.

Ik ben blij dat verschillende sprekers, niettegenstaande alles, hulde hebben willen brengen aan de personeelsleden van het departement van Financiën. Zij zijn met meer dan 33 000. Het is een publiek geheim dat ik nogal wat aarzelingen heb moeten overwinnen om de functie op te nemen die ik nu bekleed.

Een van de grote argumenten om mij daartoe aan te zetten was het feit dat de administratie van Financiën kan beschouwd worden als veruit de beste in dit land. Ik wil hier in de Senaat uitdrukkelijk verklaren dat die reputatie verdiend is.

De ambtenaren zijn daar inderdaad van hoog tot laag zeer plichtbewust bij het uitoefenen van hun taak. Wij hebben dit nog kunnen ervaren toen de weersomstandigheden het velen bijzonder lastig maakten. De diensten van het departement van Financiën zijn op geen enkel ogenblik in moeilijkheden geraakt, omdat het personeel onmiddellijk bereid was een supplementaire inspanning te leveren.

De heer de Bruyne heeft de vraag geteld of ik geloof dat de politiek van de huidige regering ons uit de crisis zal halen.

Mijnheer de Bruyne, ik heb er geen moeite mee om u te bekennen dat ik dat niet weet. Ik meen dat het bijzonder pretentius zou zijn hier te komen vertellen dat ik ter zake een absolute zekerheid heb. Er is geen enkele regering in de vrije wereld die op die belangrijke vraag — dat geef ik onmiddellijk toe — een afdoend antwoord kan geven. Wij zoeken allemaal, ieder op zijn manier, naar de juiste oplossing. De meeste landen hebben het antwoord op die cruciale vraag niet gevonden.

Ik stel vast dat de meeste landen toch maatregelen nemen die in de richting gaan van degene die de huidige regering de voorbije drie jaren heeft genomen en zij poogt deze nog nader uit te werken.

Op een bepaald ogenblik heeft de heer de Bruyne kritisch gesproken over een passage in het rapport, waarin sprake was van experts vreemd aan de administratie. Misschien mag ik hem erop wijzen dat het in dit geval niet gaat om gespecialiseerd personeel in de informatica, maar enkel over personeel dat een eenmalig opnamewerk moest uitvoeren. Het was hoegenaamd niet onverantwoord daarvoor niet-statutair personeel in dienst te nemen.

De heer Vermeiren dringt erop aan de inspanningen inzake informatica te coördineren. Ik wijs erop dat bij het departement van Financiën een commissie voor de automatisering bestaat die zich bezighoudt met de coördinatie en de uitrusting van programma's. Zij waakt in het bijzonder over de harmonisering en de verenigbaarheid van de informatieverwerkende systemen. Dit geeft soms aanleiding — waarom zouden wij dat verbergen? — tot bepaalde problemen. Men tracht deze gaandeweg op te lossen en men lukt daarin steeds beter.

J'en arrive ainsi aux questions qui ont été posées par M. Deworme.

Selon l'honorable intervenant, une moins-value de recettes fiscales de onze milliards a été enregistrée en 1984 et les recettes de 1985 seraient sous-estimées de quinze milliards.

Les recettes de 1984 accusent, en effet, une moins-value de onze milliards par rapport aux prévisions de 1984 réestimées lors de la confection du budget de 1985. Cette réestimation portait sur 4,4 milliards et se situait, au niveau des recettes non fiscales, pour trois milliards, et des recettes de capital, pour 1,4 milliard.

Les moins-values constatées se répartissent comme suit: 9 milliards 300 millions dans les recettes fiscales, un milliard dans les recettes non fiscales et 700 millions dans les recettes de capital.

Cette constatation justifie-t-elle la modification des prévisions inscrites au budget de 1985, spécialement en ce qui concerne les recettes fiscales?

A cette question, on peut répondre par la négative, pour les deux raisons suivantes.

Une partie importante de la moins-value dans les recettes fiscales, qui peut être estimée à six milliards, est due à un glissement de recettes qui n'ont pu être encaissées en décembre 1984 et l'ont été en janvier 1985. Il s'ensuit que la moins-value réelle en la matière est ramenée à 3,3 milliards.

L'hypothèse de croissance du PNB retenue pour le budget de 1985 s'élève en volume à 1,5 p.c.

La dernière version du budget économique, du 24 janvier de cette année, prévoit un taux de 1,6 p.c. Dès lors, si, sur base de la méthode macro-économique, on recalcule les prévisions des recettes fiscales courantes en tenant compte de ces deux éléments, on aboutit à une moins-value potentielle de 3 milliards 800 millions.

En ce qui concerne les recettes non fiscales et de capital de 1984, accusant respectivement une moins-value de un milliard et de sept cents millions, il convient de souligner que ces insuffisances sont dues à un glissement de recettes de 1984 vers 1985, à concurrence de 2 milliards 800 millions et de 700 millions.

Dès lors, dans ces domaines, une recette supplémentaire de 3 milliards 500 millions peut être escomptée en 1985.

Etant donné l'importance très relative des moins-values ou des plus-values susceptibles d'être constatées en fin d'année, lesquelles, par ailleurs, se compensent à quelque trois cents millions près, on n'aperçoit pas l'opportunité, dans l'état actuel des informations disponibles, d'apporter une modification quelconque au budget qui vient d'être approuvé par les Chambres législatives.

Quelle est, poursuit M. Deworme, l'évolution des investissements productifs et quels sont les pourcentages en chiffres constants depuis 1980?

L'évolution des investissements productifs en volume et exprimée en prix de 1980 est la suivante: En 1980: plus 7,4 p.c.; en 1981: moins 4,1 p.c.; en 1982: plus 3,1 p.c.; en 1983: moins 6,8 p.c. et en 1984: plus 8,6 p.c.

Ces chiffres sont basés sur les comptes nationaux des années 1980 à 1983 et sur le budget économique de 1984.

Autre question de M. Deworme: Quelle est l'évolution de notre participation dans les organismes internationaux depuis 1984?

De 1980 à 1985, le montant annuel des crédits relatifs aux participations de la Belgique aux institutions financières internationales est passé de 2,4 à 4,3 milliards.

La progression d'année en année est irrégulière et fonction des opérations d'augmentation de capital organisées par ces institutions.

La part relative de la Belgique dans le capital de ces institutions est restée inchangée au cours de cette période.

Men heeft ook vragen gesteld over de interventies van de Nationale Bank van België in 1983 en 1984 om de Belgische frank te handhaven in het Europese muntsysteem. Er werd ook gevraagd welke, niettegenstaande deze inspanning, de evolutie is van onze buitenlandse schuld in 1983 en 1984. Tenslotte wou men de verhouding kennen van onze schuld ten opzichte van het bruto nationaal produkt voor de overeenkomstige jaren.

In 1983 heeft de Nationale Bank interventies verricht voor een totaal bedrag van 149 miljard frank op de wisselmarkten. In 1984 is dit bedrag teruggelopen tot 98 miljard. De Nationale Bank heeft daarentegen in 1983 130 miljard buitenlandse valuta's ontvangen door de overheidssector ontleend in het buitenland en afgestaan aan de Nationale Bank. In 1984 heeft de Nationale Bank op dezelfde manier 168 miljard ontvangen van de overheidssector.

Deze bedragen hebben de Nationale Bank toegelaten te interveniëren op de wisselmarkten. Deze interventies waren noodzakelijk om het tekort van de lopende verrichtingen van de betalingsbalans en de private kapitaaluitvoer te compenseren.

De openbare schuld in vreemde valuta's van België was aldus eind 1983 opgelopen tot 824 miljard frank of 19,8 pct. van het bruto nationaal produkt en is verder gestegen tot 1 058 miljard frank eind 1984 wat equivalent is aan 22,7 pct. van het bruto nationaal produkt.

De heer De Smeyter heeft de stelling verdedigd dat er eigenlijk niet veel terecht is gekomen van de sanering die de regering op het oog had. Ik geef toe dat deze sanering trager verloopt dan aanvankelijk werd gehoopt. Een reeks van maatregelen werden nochtans genomen, die het Parlement trouwens heeft goedgekeurd, maatregelen die in het bijzonder de staatsuitgaven in belangrijke mate hebben ingedijkt. Men kan bovendien verwijzen naar de evolutie van het netto te financieren saldo voor de Schatkist, dat in 1982 nog 13 pct. bedroeg van het bruto nationaal produkt, in 1983 12,6 pct., in 1984 11,3 pct. en dat met het oog op de begroting 1985 wordt geraamd op 10,4 pct.

De heer De Smeyter heeft erop gewezen dat er van een indexering van de barema's van de belastingen in de huidige omstandigheden niet veel terecht kan komen. Ik zou de opmerking kunnen terugkaatsen en zeggen dat daarvan sedert 1978 niets meer is terechtgekomen en dat geen van de opeenvolgende coalities erin geslaagd is deze maatregel te nemen. Op alle banken van de Senaat weet en beseft men welke de echte oorzaken zijn.

Ik heb daarnet reeds geantwoord op verschillende uiteenzettingen die verband hielden met belastingvermindering. Ik herhaal dat een echte diepgaande operatie op dit vlak slechts mogelijk is als men aan de andere zijde zal aanvaarden ook de uitgaven in dezelfde mate te verminderen.

Ik heb zeer aandachtig geluisterd naar de heer De Smeyter, toen hij het had over het socialistisch alternatief. Men mag geen enkel voorstel principieel afwijzen. Het zou mij trouwens geenszins verbazen dat in het socialistisch alternatief interessante onderdelen te vinden zijn. Maar ik neem één zin over uit de uiteenzetting van de heer De Smeyter die heeft gezegd: «Toverformules bestaan er niet om een oplossing binnen korte termijn te vinden.» Ik meen dat ieder alternatief ook met een grote korrel zout zal moeten worden genomen.

Wat mij bijzonder beangstigt, mijnheer De Smeyter, is dat ik aan vele zijden heb gehoord dat ingevolge de hoge fiscale en parafiscale druk waaronder ons land gebukt gaat, de ontmoediging algemeen is, maar dat zij heel bijzondere vormen aanneemt ten opzichte van jonge begaafde landgenoten, die fiscaal inderdaad zo ontmoedigd geraken dat zij de weg naar het buitenland inslaan om daar een carrière te beginnen.

Het moet een waarschuwing zijn voor ons allen en voor hen die na 8 december van dit jaar ertoe geroepen zullen zijn het land te besturen en die noodgedwongen zullen moeten overgaan tot een aanzienlijke vermindering van de belastingen, wat dat ook moge kosten aan uitgaven. Ik herhaal dat het ene niet kan zonder het andere.

De heer Vermeiren had trouwens gelijk wanneer hij gewezen heeft op de inspanningen die de regering heeft gedaan op het vlak van de belastingvermindering. Het pijnlijke is dat het gaat over aanzienlijke bedragen maar dat men de openbare opinie niet op een ernstige manier ter zake heeft kunnen inlichten. Volgens mij heeft zich daar een zeer zware communicatiestoornis voorgedaan.

Ziedaar, mijnheer de Voorzitter, mijn antwoord op sommige vragen die werden gesteld. Ik beseft zeer goed dat ik niet op al de opmerkingen heb kunnen ingaan.

De heer Waltniel zal nu vooral die vragen beantwoorden die een fiscaal aspect vertonen. Indien sommigen onder u van mij nog informatie wensen, ben ik graag bereid ze die te verschaffen. *(Applaus op de banken van de meerderheid.)*

De Voorzitter. — Het woord is aan staatssecretaris Waltniel.

De heer Waltniel, staatssecretaris voor Openbaar Ambt, toegevoegd aan de minister van Binnenlandse Zaken en Openbaar Ambt, en staatssecretaris voor Financiën, toegevoegd aan de minister van Financiën en Middenstand. — Mijnheer de Voorzitter, ik zal trachten zeer kort enkele punten in verband met het fiscaal domein te behandelen en te antwoorden op vragen die werden gesteld en opmerkingen die werden geformuleerd.

Bij het horen van de diverse zeer interessante uiteenzettingen betreffende de fiscale problematiek, heb ik onwillekeurig gedacht aan professor Van Houtte, die fiscaal recht doceerde aan de universiteit van Gent in

de goede jaren na de oorlog, toen wij daar bij hem trachtten onze wijsheid op te doen.

Professor Van Houtte zei altijd dat een fiscaal systeem, opdat het degelijk zou zijn, moet beantwoorden aan verschillende voorwaarden.

Ten eerste, het moet rechtvaardig zijn en economisch verantwoord.

Ten tweede, het moet klaar en duidelijk zijn.

Ten derde, de belasting moet eenvoudig te heffen en te innen zijn.

Al de betogen die ik hier heb gehoord, hebben betrekking op een van deze drie grote criteria.

De Vice-Eerste minister en minister van Financiën heeft wel degelijk geantwoord op het eerste punt, namelijk een rechtvaardige en economisch verantwoorde fiscaliteit.

In dit verband werd het probleem gesteld van de omvang van de fiscaliteit, van de parafiscaliteit, van de verhouding rechtstreekse en onrechtstreekse belasting, en van de eventuele mogelijkheid om initiatieven te nemen in dat domein.

De belasting moet ook klaar en duidelijk zijn. Daarover hebben verschillende leden, zoals de heren Debussère, de Bruyne en Decléry gesproken.

Il s'ont fait remarquer que la fiscalité est tellement complexe que seul un spécialiste peut s'y retrouver.

Dat is maar al te juist. Ons fiscaal stelsel, wat de rechtstreekse belastingen betreft, dateert van 1962, uit de tijd van de fiscale hervorming-Dequae.

Het BTW-stelsel, dat het vroegere stelsel van de overdrachtstaks en van de met het zegel gelijkgestelde rechten heeft vervangen, dateert van 1971.

Zoals met alle stelsels het geval is, met de tijd komt er sleet op onder invloed van bepaalde pressiegroepen, door nagestreefde sociale en andere doeleinden, wat gebeurd is door fiscale stimuli en door het verscherpen van de zin voor nuances. Dit alles heeft geleid tot een zeer gecompliceerd belastingstelsel.

De heer De Smeyter heeft gelijk, waar hij zegt dat in de regeringsverklaring staat dat er een fiscale hervorming zal gebeuren. Dat vergt echter tijd. De fiscale hervormingen van 1962 en 1971 hebben ook jaren werk gevergd.

Met betrekking tot dit probleem moeten de regering en het Parlement een inbreng doen ten einde tot een vereenvoudiging van het hele systeem te kunnen komen.

Er is al vereenvoudiging mogelijk door het nemen van kleine maatregelen waardoor de belastingplichtige voelt dat er van overheidswege goede wil is.

De belasting moet ook eenvoudig te heffen en te innen zijn. Daar rijst het probleem van de efficiënte werking van de fiscale diensten. Denk maar aan de toepassing van artikel 350 van de wet-Henrion en de verhouding tussen de administratie en de belastingplichtige.

Er is het probleem van de toepassing van artikel 247 van het Wetboek der inkomstenbelastingen betreffende de tekens en indiciën en artikel 248 betreffende de aanslag bij vergelijking en dies meer. Dat zijn zware problemen.

Wij moeten er in ieder geval voor zorgen dat de belastingplichtige te allen tijde de indruk heeft dat hij niet wordt gesard of gepluimd, maar dat met zijn rechten inzake verdediging degelijk rekening wordt gehouden. Dat heeft ook te maken met het probleem van de bezwaarschriften.

Er werd de aandacht op gevestigd dat er thans 190 000 bezwaarschriften aanhangig zijn. Ik neem de nodige maatregelen om zo vlug mogelijk die achterstand in de behandeling in te lopen. Zoveel bezwaarschriften scheppen een toestand van rechtsonzekerheid en van financiële onzekerheid. Wie een bezwaarschrift heeft ingediend, investeert meestal niet meer en neemt ook geen nieuwe arbeiders meer in dienst. Die toestand is nadelig op alle vlakken.

De heer De Smeyter heeft een vraag gesteld in verband met het aantal dossiers dat door de bijzondere belastinginspectie wordt behandeld.

U had verwacht, mijnheer De Smeyter, dat het aantal zeker zou zijn gedaald. U spreekt van 282 behandelde dossiers eind 1982. Ik heb hier de statistieken over het aantal dat in 1984 door de BBI werd afgewerkt. Dat bedraagt 1 071 dossiers waarvan er 380 werden ingediend door toedoen van het parket en het Hoog Comité van toezicht, 179 in opdracht van de centrale administratie en 512 ingevolge initiatieven van de diensten

zelf. Dat geldt alleen voor de directe belastingen want er zijn nog 758 dossiers betreffende de BTW.

U ziet dat de vrees die u hebt geformuleerd dat de huidige regering een rem zou zetten op de betere inning van de belastingen, volkomen ongegrond is.

De heer Vermeiren heeft een vraag gesteld over het verschil van toepassing door de BTW en de administratie der Directe Belastingen van bepaalde forfaits die op een zelfde belastingplichtige en op een zelfde activiteit betrekking hebben.

Die forfaits van de BTW worden vastgesteld en eventueel aangepast tijdens het jaar zelf.

Het kan heel goed zijn dat de BTW op een bepaald ogenblik een ander winstpercentage hanteert om het omzetcijfer te bepalen. De forfaits bepaald door de administratie der Directe Belastingen worden vastgelegd a posteriori, wanneer het dienstjaar verlopen is. Op een bepaald ogenblik kan er dus een verschil zijn tussen de forfaits toegepast door de BTW en die toegepast door de administratie der Directe Belastingen. Ik wens hieraan toe te voegen dat, indien dit verschil een zeker percentage overtreft, het door de BTW vastgestelde percentage wordt aangepast. Dat is echter zeer zelden het geval.

De heer Luyten heeft het probleem opgeworpen van de Nederlander die per fiets naar de grens rijdt. Ik heb reeds gezegd dat wij daarvoor een oplossing zoeken. Het gaat om een tweevoudig probleem: dat van de BTW bij invoer van de auto en dat van de verkeersbelasting. Voor de BTW zijn de moeilijkheden opgelost. Wij moeten nu nog komen tot een oplossing van de moeilijkheden omtrent de verkeersbelasting.

U hebt in Frans-Vlaanderen drie kwartier verloren aan de grens door toedoen van de douane. Ik weet niet wat de reden daarvan is geweest. Ik kan u enkel zeggen dat er inzake het belastingvrij overbrengen van goederen over de grens in beide richtingen, onlangs, een overeenkomst is gesloten tussen de Duitse bondskanselier en president Mitterrand om de belastingvrije hoeveelheid die over de grens mag worden meegenomen, op te voeren tot 333 ecu, eventueel tot 400 ecu.

De heer Luyten. — Dat is hoger dan in Benelux van toepassing is.

De heer Waltniel, staatssecretaris voor Openbaar Ambt, toegevoegd aan de minister van Binnenlandse Zaken en Openbaar Ambt, en staatssecretaris voor Financiën, toegevoegd aan de minister van Financiën en Middenstand. — Inderdaad.

Voor het vervoer van goederen komen wij tot een eenvormig document voor heel Europa. Het bevat 48 rubrieken. Het zal dan gedaan zijn met tijd te verliezen aan de grenzen omdat men in het ene land inlichtingen moet geven die niet moeten worden verstrekt voor een ander land. Dat zal een zeer grote vooruitgang zijn op het gebied van de Europese eenmaking.

Mijnheer de Voorzitter, ik ben mij ervan bewust dat ik niet op alle vragen en beschouwingen in detail ben ingegaan. Ik blijf echter altijd ter beschikking voor bijkomende inlichtingen. (*Applaus op de banken van de meerderheid.*)

M. le Président. — Plus personne ne demandant la parole dans la discussion générale, je la déclare close et nous passons à l'examen des articles de chacun des projets de loi.

Daar niemand meer het woord vraagt, is de algemene behandeling gesloten en gaan wij over tot het onderzoek van de artikelen van elk van de ontwerpen van wet.

PROJET DE LOI CONTENANT LE BUDGET DU MINISTÈRE DES FINANCES DE L'ANNEE BUDGETAIRE 1985

Discussion et vote des articles

ONTWERP VAN WET HOUDENDE DE BEGROTING VAN HET MINISTERIE VAN FINANCIËN VOOR HET BEGROTINGSJAAR 1985

Beraadslaging en stemming over de artikelen

M. le Président. — Nous passons à l'examen des articles du projet de loi contenant le budget du ministère des Finances de l'année 1985.

Ann. parl. Sénat — Session ordinaire 1984-1985
Parlem. Hand. Senaat — Gewone zitting 1984-1985

Wij gaan over tot het onderzoek van de artikelen van het ontwerp van wet houdende de begroting van het ministerie van Financiën voor 1985.

Personne ne demandant la parole dans la discussion des articles du tableau, je les mets aux voix.

Daar niemand het woord vraagt in de behandeling van de artikelen van de tabel, breng ik deze in stemming.

— Ces articles sont successivement mis aux voix et adoptés. (*Voir documents nos 5-XXII-1 et 2, session 1984-1985, du Sénat.*)

Deze artikelen worden achtereenvolgens in stemming gebracht en aangenomen. (*Zie stukken nrs. 5-XXII-1 en 2, zitting 1984-1985, van de Senaat.*)

M. le Président. — Les articles du projet de loi sont ainsi rédigés :

Kredieten voor de lopende uitgaven (titel I) en de kapitaaluitgaven (titel II)

Artikel 1. Voor de uitgaven van het ministerie van Financiën voor het begrotingsjaar 1985, worden kredieten geopend ten bedrage van (in miljoenen franken) :

	Gesplitste kredieten		
	Niet- gesplitste kredieten	Vast- leggings- kredieten	Ordonnan- cerings- kredieten
TITEL I			
Lopende uitgaven	39 088,5	—	16,0
TITEL II			
Kapitaaluitgaven	12 297,2	57,5	657,5
Totaal	51 385,7	57,5	673,5

Die kredieten worden opgesomd onder de titels I en II van bij deze wet gevoegde tabel.

Crédits pour les dépenses courantes (titre I) et pour les dépenses de capital (titre II)

Article 1er. Il est ouvert pour les dépenses du ministère des Finances afférentes à l'année budgétaire 1985, des crédits s'élevant aux montants ci-après (en millions de francs) :

	Crédits dissociés		
	Crédits non dissociés	Crédits d'engage- ment	Crédits d'ordonnan- cement
TITRE I			
Dépenses courantes	39 088,5	—	16,0
TITRE II			
Dépenses de capital	12 297,2	57,5	657,5
Totaux	51 385,7	57,5	673,5

Ces crédits sont énumérés aux titres I et II du tableau annexé à la présente loi.

— Aangenomen.

Adopté.

Bijzondere bepalingen betreffende de lopende uitgaven

Art. 2. Bij afwijking van het gewijzigd artikel 15 van de wet van 29 oktober 1846 op de inrichting van het Rekenhof, mogen geldvoorschotten

tot een maximumbedrag van 10 000 000 frank toegestaan worden aan de buitengewone rekenplichtigen van het departement. De buitengewone rekenplichtige van de dienst comptabiliteit van het algemeen secretariaat van het departement mag beschikken over geldvoorschotten tot een maximumbedrag van 15 000 000 frank.

Door middel van deze voorschotten, mogen de buitengewone rekenplichtigen van het departement alle dienstkosten betalen tot en met 250 000 frank, alsmede de vergoedingen van alle aard welke bij aanrekening op de begroting zullen verleend worden en, welk ook het bedrag moogte zijn, de verbruikskosten van water, gas, elektriciteit, telefoon, stookolie en brandstof voor autovoertuigen.

Aan de buitengewone rekenplichtige van het departement, belast met de betaling van de voorschotten op zendingskosten in het buitenland, wordt toelating gegeven aan de ambtenaren belast met een zending in het buitenland de nodige voorschotten te verlenen.

Dispositions particulières relatives aux dépenses courantes

Art. 2. Par dérogation à l'article 15 modifié de la loi du 29 octobre 1846, relative à l'organisation de la Cour des comptes, des avances de fonds d'un montant maximum de 10 000 000 de francs peuvent être consenties aux comptables extraordinaires du département. Le comptable extraordinaire du service de la comptabilité du secrétariat général du département peut disposer d'avances de fonds d'un montant maximum de 15 000 000 de francs.

Au moyen de ces avances, les comptables extraordinaires du département sont autorisés à payer tous les frais de service n'excédant pas 250 000 francs, les indemnités de toute nature allouées sur le budget ainsi que, quels qu'en soient les montants, les frais de consommation d'eau, gaz, électricité, téléphone, mazout et carburant pour voitures automobiles.

Au comptable extraordinaire du département chargé du paiement des avances sur frais de mission à l'étranger, autorisation lui est donnée de consentir aux fonctionnaires envoyés en mission à l'étranger les avances nécessaires.

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 3. Gezien het dringend karakter der in het vooruitzicht gestelde uitgaven en bij afwijking van het gewijzigd artikel 15 van de wet van 29 oktober 1846 op de inrichting van het Rekenhof, mag de minister van Financiën achtereenvolgende geldvoorschotten van hoogstens 8 000 000 frank, die later zullen verantwoord worden, toestaan aan de rekenplichtige van de sociale dienst die belast is met de vereffening van hulp gelden en toelagen van sociale aard. Hetzelfde geldt voor de toelagen ten bate van de culturele en sportkringen onder het personeel van het departement van Financiën opgericht.

Art. 3. Vu le caractère urgent des dépenses à prévoir et par dérogation à l'article 15 modifié de la loi organique de la Cour des comptes du 29 octobre 1846, le ministre des Finances est autorisé à consentir au comptable du service social chargé de la liquidation des secours et allocations à caractère social des avances de fonds successives d'un montant ne dépassant pas 8 000 000 de francs, dont il sera justifié ultérieurement. Il en est de même pour les allocations en faveur des cercles culturels et sportifs, créés parmi le personnel du département des Finances.

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 4. De minister van Financiën wordt ertoe gemachtigd ten laste van de kredieten van artikel 12.05 van de sectie 31 van titel I een bedrag van 139 322 000 frank over te dragen naar de postrekening van de rekenplichtige van het Kledingfonds van het douanepersoneel.

Art. 4. Le ministre des Finances est autorisé à transférer, à charge des crédits de l'article 12.05 de la section 31 du titre Ier, un montant de 139 322 000 francs au compte courant postal du comptable de la Masse d'habillement du personnel de la douane.

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 5. De minister van Financiën wordt ertoe gemachtigd proviesies te verlenen aan de advocaten, experten en gerechtsdeurwaarders die voor rekening van zijn departement optreden.

Art. 5. Le ministre des Finances est autorisé à accorder des provisions aux avocats, experts et huissiers de justice qui interviennent pour compte de son département.

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 6. De betaling van de geboortetoelagen en van de vergoedingen wegens begrafeniskosten geschiedt volgens de regels vastgesteld door artikel 23 van de wet van 15 mei 1846 op de rijkscomptabiliteit.

Art. 6. Le paiement des allocations de naissance et des indemnités pour frais funéraires s'effectue conformément aux règles établies par l'article 23 de la loi du 15 mai 1846 sur la comptabilité de l'Etat.

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 7. Voor de vereffening in speciën van het gedeelte beneden 1 000 frank van de vergoedingen toegekend in het raam van de wet van 14 april 1965 gewijzigd door de wet van 12 juli 1976, houdende regeling van een financiële staatstegemoetkoming wegens schade aan private goederen veroorzaakt in verband met de overgang van de Democratische Republiek Zaïre tot de onafhankelijkheid, zal de Staat een jaarlijkse dotatie, aangepast aan de werkelijke behoeften van elk jaar, ter beschikking stellen van de Nationale Kas voor rampenschade.

Art. 7. Pour la liquidation en espèces de la partie inférieure à 1 000 francs des indemnités allouées dans le cadre de la loi du 14 avril 1965, modifiée par la loi du 12 juillet 1976, organisant une intervention financière de l'Etat du chef de dommages causés aux biens privés en relation avec l'accession de la République démocratique du Zaïre à l'indépendance, l'Etat mettra à la disposition de la Caisse nationale des calamités, une dotation annuelle adaptée aux besoins réels de chaque année.

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 8. Het provisioneel krediet en het saldo van het provisioneel krediet van het artikel 01.03 van sectie 32, titel I, dat op 31 december 1984 naar de begroting 1985 zal worden overgedragen, mogen, volgens de behoeften, worden verdeeld over de passende artikels van de begrotingen van de verschillende departementen door middel van een koninklijk besluit en met het akkoord van de minister van Begroting.

Art. 8. Le crédit provisionnel et le solde du crédit provisionnel de l'article 01.03 de la section 32, titre Ier, qui sera reporté au 31 décembre 1984 au budget de 1985, peuvent être répartis, selon les besoins, par voie d'arrêté royal entre les articles appropriés des budgets des différents départements avec l'accord du ministre du Budget.

— Aangenomen.

Adopté.

Bijzondere bepalingen betreffende de kapitaaluitgaven

Art. 9. Bij afwijking van de bepalingen van het laatste lid van artikel 18, § 2, van de wet van 28 juni 1963, tot wijziging en aanvulling van de wetten op de rijkscomptabiliteit mogen de saldi der niet-gesplitste kredieten, uitgetrokken onder de titel II, sectie 31, van deze wet op de hierna genoemde artikels, naar het volgende jaar worden overgedragen in dezelfde voorwaarden als de gesplitste kredieten:

Artikels: 61.05, 61.06, 81.09, 81.10, 83.01, 83.02, 83.03, 83.04, 83.05, 83.06, 83.09, 83.10, 83.11, 83.12, 83.13, 83.14.

Dispositions particulières relatives aux dépenses de capital

Art. 9. Par dérogation aux dispositions contenues dans le dernier alinéa de l'article 18, § 2, de la loi du 28 juin 1963, modifiant et complétant les lois sur la comptabilité de l'Etat, les soldes des crédits

non dissociés inscrits sous le titre II, section 31, de la présente loi aux articles cités ci-après, peuvent être reportés à l'année suivante dans les mêmes conditions que les crédits dissociés:

Articles: 61.05, 61.06, 81.09, 81.10, 83.01, 83.02, 83.03, 83.04, 83.05, 83.06, 83.09, 83.10, 83.11, 83.12, 83.13, 83.14.

— Aangenomen.

Adopté.

Afzonderlijke sectie (titel IV)

Art. 10. De verrichtingen op de speciale fondsen die voorkomen in titel IV van de tabel gevoegd bij deze wet, worden geraamd op 251 240 100 000 frank voor de ontvangsten en op 251 089 300 000 frank voor de uitgaven.

Section particulière (titre IV)

Art. 10. Les opérations effectuées sur les fonds spéciaux figurant au titre IV du tableau joint à la présente loi, sont évaluées à 251 240 100 000 francs pour les recettes et à 251 089 300 000 francs pour les dépenses.

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 11. De wijze van beschikken over het tegoed vermeld voor de fondsen ingeschreven in titel IV van de tabel gevoegd bij deze wet, wordt aangeduid naast het nummer van het artikel dat betrekking heeft op elk dezer.

De fondsen waarvan de uitgaven aan het voorafgaand visum van het Rekenhof worden voorgelegd, worden door het teken A aangeduid.

De fondsen en rekeningen waarop door tussenkomst van de minister van Financiën wordt beschikt, worden door het teken B aangeduid.

De fondsen en rekeningen waarop rechtstreeks wordt beschikt door de rekenplichtigen die de ontvangsten hebben gedaan, worden door het teken C aangeduid.

Art. 11. Le mode de disposition des avoirs mentionnés aux fonds inscrits au titre IV du tableau joint à la présente loi est indiqué en regard du numéro de l'article se rapportant à chacun d'eux.

Les fonds dont les dépenses sont soumises au visa préalable de la Cour des comptes sont désignés par l'indice A.

Les fonds et comptes sur lesquels il est disposé à l'intervention du ministre des Finances sont désignés par l'indice B.

Les fonds et comptes sur lesquels il est disposé directement par les comptables qui ont opéré les recettes sont désignés par l'indice C.

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 12. De op artikel 60.02.A aan te rekenen uitgaven mogen geregeld worden door middel van ordonnantiën van kredietopening, wat ook het bedrag ervan zij.

Art. 12. Les dépenses imputables à charge de l'article 60.02.A peuvent être liquidées par des ordonnances d'ouverture de crédits, quel qu'en soit le montant.

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 13. Het Muntfonds wordt ertoe gemachtigd tijdelijk, voor rekening van de Koninklijke Munt van België, de sommen voor te schieten welke nodig zijn voor de uitvoering van werken andere dan de vervaardiging van nationale geldspeciën.

Art. 13. Le Fonds monétaire est autorisé à avancer momentanément pour le compte de la Monnaie royale de Belgique, les sommes nécessaires pour l'exécution de travaux autres que les fabrications monétaires nationales.

— Aangenomen.

Adopté.

M. le Président. — Il sera procédé jeudi au vote sur l'ensemble du projet de loi.

Wij stemmen donderdag over het ontwerp van wet in zijn geheel.

PROJET DE LOI AJUSTANT LE BUDGET DU MINISTÈRE DES FINANCES DE L'ANNEE BUDGETAIRE 1984

Discussion et vote des articles

ONTWERP VAN WET HOUDENDE AANPASSING VAN DE BEGROTING VAN HET MINISTERIE VAN FINANCIËN VOOR HET BEGROTINGSJAAR 1984

Beraadslaging en stemming over de artikelen

M. le Président. — Nous passons à l'examen des articles du projet de loi ajustant le budget du ministère des Finances de 1984.

Wij gaan over tot het onderzoek van de artikelen van het ontwerp van wet houdende aanpassing van de begroting van het ministerie van Financiën voor 1984.

Personne ne demandant la parole dans la discussion des articles du tableau, je les mets aux voix.

Daar niemand het woord vraagt in de behandeling van de artikelen van de tabel, breng ik deze in stemming.

— Ces articles sont successivement mis aux voix et adoptés. (Voir documents nos 6-XXII-1 et 2, session 1984-1985, du Sénat.)

Deze artikelen worden achtereenvolgens in stemming gebracht en aangenomen. (Zie stukken nrs. 6-XXII-1 en 2, zitting 1984-1985, van de Senaat.)

M. le Président. — Les articles du projet de loi sont ainsi rédigés:

I. Kredietaanpassingen

Artikel 1. De kredieten ingeschreven onder titel I — lopende uitgaven en onder titel II — kapitaaluitgaven van de begroting van het ministerie van Financiën voor het begrotingsjaar 1984, worden aangepast volgens de omstandige vermeldingen in de bij deze wet gevoegde tabel en ten belope van (in miljoenen franken):

Aanpassingen	Gesplitste kredieten		
	Niet-gesplitste kredieten	Vast-leggings-kredieten	Ordonnancings-kredieten
TITEL I			
<i>Lopende uitgaven</i>			
Bijkredieten voor het lopend jaar	1 976,6	25,0	3,5
Verminderings	952,7	—	—
Bijkredieten voor vroegere jaren	37,2	—	—
TITEL II			
<i>Kapitaaluitgaven</i>			
Bijkredieten voor het lopend jaar	6 439,3	—	—
Verminderings	—	—	—
Bijkredieten voor vroegere jaren	1,4	—	—
Algemene totalen:			
Bijkredieten voor het lopend jaar	8 415,9	25,0	3,5
Verminderings	952,7	—	—
Bijkredieten voor vroegere jaren	38,6	—	—

I. Ajustements des crédits

Article 1er. Les crédits prévus au titre I — dépenses courantes et au titre II — dépenses de capital du budget du ministère des Finances de

l'année budgétaire 1984, sont ajustés suivant les données détaillées au tableau annexé à la présente loi et à concurrence de (en millions de francs):

Ajustements	Crédits dissociés		
	Crédits non dissociés	Crédits d'engagement	Crédits d'ordonnement
TITRE I			
<i>Dépenses courantes</i>			
Crédits supplémentaires de l'année courante	1 976,6	25,0	3,5
Réductions	952,7	—	—
Crédits supplémentaires années antérieures	37,2	—	—
TITRE II			
<i>Dépenses de capital</i>			
Crédits supplémentaires de l'année courante	6 439,3	—	—
Réductions	—	—	—
Crédits supplémentaires années antérieures	1,4	—	—

Totaux généraux:

Crédits supplémentaires de l'année courante	8 415,9	25,0	3,5
Réductions	952,7	—	—
Crédits supplémentaires années antérieures	38,6	—	—

— Aangenomen.

Adopté.

II. Diverse bepalingen

Art. 2. Afwijkend van de beschikkingen van het artikel 18, § 2, van de wet van 28 juni 1963 tot wijziging en aanvulling van de wetten op de rijkscomptabiliteit, mag van het saldo per 31 december 1983 van het niet-gesplitst krediet van artikel 12.28, geopend bij wet van 21 juni 1983 houdende de begroting van het ministerie van Financiën voor het jaar 1983 en aangepast bij de wet van 6 april 1984 houdende de aanpassing van de begroting van het ministerie van Financiën voor het jaar 1983, een bedrag van 9 500 000 frank worden overgedragen in dezelfde voorwaarden als de gesplitste kredieten ten einde de uitvoering te verzekeren van de eerste schijf van het aanvullend programma van het nationaal investeringsprogramma voor 1983 inzake het gebruik van informatica en bureautica, met betrekking tot het project « functionele integratie van de fiscale administraties ».

II. Dispositions diverses

Art. 2. Par dérogation aux dispositions de l'article 18, § 2, de la loi du 28 juin 1963 modifiant et complétant les lois sur la comptabilité de l'Etat, il peut être reporté, du solde au 31 décembre 1983 du crédit non dissocié de l'article 12.28 ouvert par la loi du 21 juin 1983 contenant le budget du ministère des Finances de l'année 1983 et ajusté par la loi du 6 avril 1984 ajustant le budget du ministère des Finances de l'année 1983, un montant de 9 500 000 francs dans les mêmes conditions que les crédits dissociés, afin d'assurer l'exécution de la première tranche du programme complémentaire du programme national d'investissement pour 1983, relatif à l'emploi de l'informatique et de la bureautique se rapportant au projet « intégration fonctionnelle des administrations fiscales ».

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 3. Het provisioneel krediet ingeschreven op het artikel 01.03, sectie 32, titel I, mag, volgens de behoeften, worden verdeeld over de

passende artikels van de verschillende departementen door middel van een koninklijk besluit en met het akkoord van de minister van Begroting.

Art. 3. Le crédit provisionnel inscrit à l'article 01.03, section 32, titre I, peut être réparti, selon les besoins, par voie d'arrêté royal entre les articles appropriés des budgets des différents départements avec l'accord du ministre du Budget.

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 4. De hieronder vermelde betaaltukken worden van de vijfjarige verjaring ontheven en zijn te vereffenen door aanrekening op de kredieten toegestaan onder artikel 30.01 van de begroting van Financiën voor het begrotingsjaar 1984:

Art.	Begunstigde	Jaar van uitgifte	Bedrag
30.01 Potier Irma		1978	3 915
30.01 Cocriamont Camille		1977	293
30.01 Jadot Jean-Baptiste Charles		1976	30 887
30.01 Navig and Gener Ins. Co. Limited F.A. Knight & Son		1977	10 266

Art. 4. Sont relevés de la prescription quinquennale et seront liquidés par imputation sur les crédits ouverts à l'article 30.01 du budget des Finances de l'année budgétaire 1984, les titres de paiement désignés ci-après:

Art.	Bénéficiaire	Année d'émission	Montant
30.01 Potier Irma		1978	3 915
30.01 Cocriamont Camille		1977	293
30.01 Jadot Jean-Baptiste Charles		1976	30 887
30.01 Navig and Gener Ins. Co. Limited F.A. Knight & Son		1977	10 266

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 5. De bij deze wet toegestane kredieten zullen door de algemene middelen der Schatkist gedekt worden.

Art. 5. Les crédits ouverts par la présente loi seront couverts par les ressources générales du Trésor.

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 6. Deze wet treedt in werking de dag van haar bekendmaking in het *Belgisch Staatsblad*.

Art. 6. La présente loi entre en vigueur le jour de sa publication au *Moniteur belge*.

— Aangenomen.

Adopté.

M. le Président. — Ik sera procédé jeudi au vote sur l'ensemble du projet de loi.

Wij stemmen donderdag over het ontwerp van wet in zijn geheel.

ONTWERPEN VAN WET — PROJETS DE LOI

Indiening — Dépôt

De Voorzitter. — De regering heeft de volgende ontwerpen van wet ingediend:

1° Houdende de begroting van het ministerie van Buitenlandse Zaken, Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking voor het begrotingsjaar 1985;

Le gouvernement a déposé les projets de loi ci-après:

1° Contenant le budget du ministère des Affaires étrangères, du Commerce extérieur et de la Coopération au Développement de l'année budgétaire 1985;

Dit ontwerp van wet werd verwezen:

1. Naar de commissie voor de Buitenlandse Betrekkingen (kredieten: Buitenlandse Zaken);
2. Naar de commissie voor de Buitenlandse Handel (kredieten: Buitenlandse Handel);
3. Naar de commissie voor de Ontwikkelingssamenwerking (kredieten: Ontwikkelingssamenwerking).

Ce projet de loi a été renvoyé:

1. A la commission des Relations extérieures (crédits: Affaires étrangères);
2. A la commission du Commerce extérieur (crédits: Commerce extérieur);
3. A la commission de la Coopération au Développement (crédits: Coopération au Développement).

2° Houdende de begroting van het ministerie van het Brussels Gewest voor het begrotingsjaar 1985;

2° Contenant le budget du ministère de la Région bruxelloise de l'année budgétaire 1985;

Het werd verwezen naar de commissie voor de Financiën.

Il a été renvoyé à la commission des Finances.

3° Betreffende het wegnemen en transplanteren van organen;

3° Sur le prélèvement et la transplantation d'organes;

Het werd verwezen naar de commissie voor de Volksgezondheid en het Leefmilieu.

Il a été renvoyé à la commission de la Santé publique et de l'Environnement.

Deze ontwerpen van wet zullen worden gedrukt en rondgedeeld.

Ces projets de loi seront imprimés et distribués.

4° Tot invoeging van een artikel 3bis in de wet van 8 juni 1972 betreffende de havenarbeid en tot aanvulling van artikel 4 van dezelfde wet;

4° Insérant un article 3bis dans la loi du 8 juin 1972 organisant le travail portuaire et complétant l'article 4 de la même loi;

Dit ontwerp van wet zal worden gedrukt en rondgedeeld.

Ce projet de loi sera imprimé et distribué.

Het werd verwezen naar de commissie voor de Sociale Aangelegenheden.

Il a été renvoyé à la commission des Affaires sociales.

PROPOSITIONS DE LOI — VOORSTELLEN VAN WET

Dépôt — Indiening

M. le Président. — Les propositions de loi ci-après ont été déposées:

1° Par M. Jules Peetermans, rattachant la commune de Tervuren à l'arrondissement électoral de Bruxelles, au district et au canton électoraux de Saint-Josse-ten-Noode et à l'arrondissement administratif de Hal-Vilvorde, avec Vilvorde comme chef-lieu;

De volgende voorstellen van wet werden ingediend:

1° Door de heer Jules Peetermans, tot indeling van de gemeente Tervuren bij het kiesarrondissement Brussel, bij het kiesdistrict en het kieskanton Sint-Joost-ten-Node en bij het administratief arrondissement Halle-Vilvoorde met hoofdplaats Vilvoorde;

2° Par M. de Clippele, modifiant l'article 142 des lois coordonnées sur les sociétés commerciales;

2° Door de heer de Clippele, houdende wijziging van artikel 142 van de gecoördineerde wetten op de handelsvennootschappen;

3° Par M. Knuts, restituant à la commune de Herk-de-Stad le titre de ville;

3° Door de heer Knuts, waarbij aan de gemeente Herk-de-Stad opnieuw de titel van stad wordt verleend;

4° Par M. Cooreman, relative à la prescription en matière de responsabilité professionnelle de l'avocat et de conservation des archives.

4° Door de heer Cooreman, betreffende de verjaring van de beroepsaansprakelijkheid van de advocaat en de bewaring van het archief.

Ces propositions de loi seront traduites, imprimées et distribuées.

Deze voorstellen van wet zullen worden vertaald, gedrukt en rondgedeeld.

Il sera statué ultérieurement sur leur prise en considération.

Er zal later over de inoverwegingneming worden beslist.

VOORSTEL VAN WET — PROPOSITION DE LOI

Verwijzing — Renvoi

De Voorzitter. — Aan het bureau wordt voorgesteld het voorstel van wet tot oprichting van een Fonds voor huisvestingskrediet, dat thans bij de verenigde commissies voor de Financiën en de Infrastructuur aanhangig is, te verwijzen naar de commissie voor de Financiën.

Il est proposé au bureau de renvoyer à la commission des Finances, la proposition de loi créant un Fonds de crédit au logement qui est actuellement pendante aux commissions réunies des Finances et de l'Infrastructure.

Is hiertegen geen bezwaar?

Pas d'opposition?

Dan is aldus besloten.

Il en sera donc ainsi.

INTERPELLATIES — INTERPELLATIONS

Verzoeken — Demandes

De Voorzitter. — Het bureau heeft de volgende interpellatieverzoeken ontvangen:

1° Door de heer Wyninckx tot de Eerste minister over « de viering op 8 mei eerstkomende van de XLe verjaardag van de bevrijding van Europa van Nazi-Duitsland door de geallieerde strijdkrachten »;

Le bureau a été saisi des demandes d'interpellation suivantes;

1° Par M. Wyninckx au Premier ministre sur « la célébration, le 8 mai prochain, du XLe anniversaire de la libération de l'Europe et de la victoire des armées alliées sur l'Allemagne nazie »;

2° Door de heer Paul Peeters tot de Eerste minister over « de bijzondere rijksdotatie voor de stad Brussel en de herverdeling ervan onder de 18 andere gemeenten van het Brussels Gewest »;

2° Par M. Paul Peeters au Premier ministre sur « la dotation spéciale de l'Etat à la ville de Bruxelles et sa redistribution aux 18 autres communes de la Région bruxelloise »;

3° Door de heer Jules Peetermans tot de Vice-Eerste minister en minister van Binnenlandse Zaken en Openbaar Ambt over « de schending van de Grondwet en van de wet in verscheidene gemeenten rond Brussel-Hoofdstad en in Voeren ».

3° Par M. Jules Peetermans au Vice-Premier ministre et ministre de l'Intérieur et de la Fonction publique sur « les atteintes portées à la Constitution et à la loi dans diverses communes voisines de Bruxelles-Capitale et dans les Fourons ».

De datum van die interpellaties zal later worden bepaald.

La date de ces interpellations sera fixée ultérieurement.

Dames en heren, hiermede zijn wij aan het einde van onze werkzaamheden voor vandaag gekomen. Wij vatten morgenochtend de vergadering aan met bespreking van de begroting van Economische Zaken.

Le Sénat se réunira demain le 27 février 1985, à 10 heures.

De Senaat vergadert opnieuw morgen 27 februari 1985, te 10 uur.

La séance est levée.

De vergadering is gesloten.

(La séance est levée à 18 h 55 m.)

(De vergadering wordt gesloten te 18 u. 55 m.)

1696